ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

13. 12. 1985. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLVII ● 100 [illegible]. ● БРОЈ 1772

Занимљива историја француске кухиње

ТРПЕЗА КАО ЗООЛОШКИ ВРТ

MENU

ПЕТКО 85

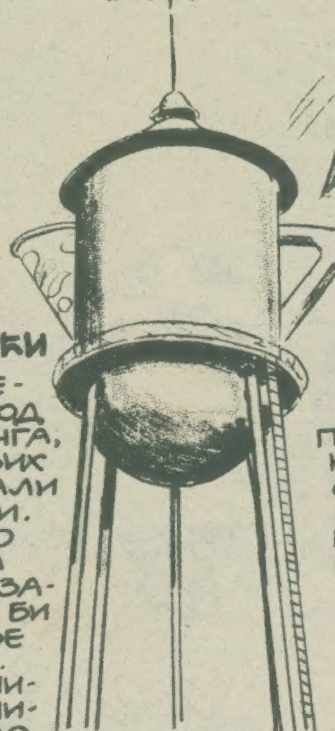
Ripley's

Веровали или не!

ВОДОТОРАЊ

У КИНГСБУРГУ У КАЛИФОРНИЈИ ИМА ВЕЛИКИ ПИСАК И ДРШКУ ТАКО ДА ЛИЧИ НА ДИВОВСКИ ЧАЈНИК.

Музикални китови

ОКО 3000 БЕЛИХ БЕЛУГА КИТОВА ОСТАЛО ЈЕ ЗАРОБЉЕНО НА АРКТИКУ У МАЛИМ БАЗЕНИМА ЈЕР ЈЕ ЈАК МРАЗ ЗАЛЕДИО СВЕ ИЗЛАЗЕ У ОТВОРЕНО МОРЕ. ДА БИ НАМАМИЛИ ОВЕ СИСАРЕ ДА СЛЕДЕ СОВЈЕТСКЕ ЛЕДОЛОМЦЕ КОЈИ СУ ИМ ПРОБИЈАЛИ ПРОЛАЗ, СВЕ ВРЕМЕ ЈЕ СВИРАЛА **КЛАСИЧНА МУЗИКА.**

СРЕБРНИ НОВЧИЋИ

БИЛИ СУ НА ВЕЛИКОЈ ЦЕНИ КОД СТАРИХ ВИКИНГА, ПА СУ ЗБОГ ЊИХ ЧЕСТО ТРГОВАЛИ И ПЉАЧКАЛИ. ВЕЛИКИ ДЕО СВОГ БЛАГА ВИКИНЗИ СУ ЗАКОПАЛИ, ДА БИ ГА ШТО БОЉЕ САЧУВАЛИ. ТО БЛАГО НИКАД НИКО НИЈЕ ПРОНАШАО.

СКЕРЛЕТНУ ГИЛИЈУ

ПРВО ОПРАШУЈУ ПТИЦЕ ПЕВАЧИЦЕ КОЈЕ БИЉКА МАМИ СВОЈИМ ЦРВЕНИМ ЦВЕТОВИМА. У ДРУГОМ ДЕЛУ СЕЗОНЕ ОПРАШУЈУ ЈЕ ЛЕПТИРОВИ. ЊИХ ГИЛИЈА ПРИВЛАЧИ ТАКО ШТО БОЈУ ЦВЕТА МЕЊА У БЕЛУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● пре више од три стотине година шпански лекар и истраживач Франсиско Ернандес написао је да Астеци за заслађивање користе неку биљку коју зову „conpelik ksiuitl", односно слатка трава. Тек недавно ова трава пронађена је у средишњим областима Мексика. Из њеног лишћа и цветова домороци су некад справљали слатко уље које су научници сада назвали Ернандулсина, у част шпанског лекара. Ово уље

је пријатног укуса, мање је калорично од обичног шећера (сахарозе), није канцерогено и не проузрокује каријес.

●●● скочибуба из тропских крајева има способност да емитује прилично јаку светлост.

Она на грудима има по једно округласто жуто окце које даје зеленкасту светлост, а трбух јој светли наранџастом светлошћу. Кад су први освајачи крочили у Нови свет, открили су да Индијанци ове инсекте користе за осветљавање својих колиба, а девојке су их причвршћивале за ноге да би им ноћу осветљавале пут.

●●● преко десет одсто свих хемијских елемената су вештачки и никада нису пронађени у природи.

●●● годишња производња цигарета у свету износи 5 700 000 тона. Како су израчунали совјетски научници, сви пушачи света, удруженим снагама, у атмосферу издувају и околину загаде са 10,8 тона кадмијума, 14,8 олова, 48,4 тоне бакра и других материја. Вишак кадмијума у организму, рецимо, проузрокује повишени крвни при-

тисак и поремећај у раду бубрега. Ни остали састојци дуванског дима нису ништа мање штетни.

●●● масна риба садржи супстанцу која смањује концентрацију холестерола и масних ма-

терија у крви. Ово откриће стручњака са универзитета у Орегону (САД) резултат је испитивања вршених над Ескимима. Они ретко пате од срчаних обољења иако им се исхрана готово искључиво састоји од масне рибе.

●●● неки пљоснати црви умиру знатна на јединствен начин: смрт наступа постепено, као нека болест која споро напредује, па им умире један по један део тела.

ИСПРАВЉАЧ
ОПШТЕПРИХВАЋЕНИХ
ЗАБЛУДА

АРАПСКА ВИЛА ШТО ГАСИ ЖЕЂ

ФАТА МОРГАНА у преводу са арапског. вила по имену Моргана не појављује се само у арапским пустињама, како се то обично мисли, а и није изузетна појава како се тврди. Можемо је видети практично свакога дана и то када возимо кола по врућини асфалтним путем; могли бисмо да се закунемо да се пред нама налазе баре у којима се огле-

да небо. Заблуда! То се само добра вила Моргана нашалила с нама одражавањем небеског плаветнила или сивила на граници тзв. инверзије, односно слоја врелог ваздуха који се налази над самим загрејаним путем и слојем нешто хладнијег ваздуха изнад њега. На тај се начин, то јест огледањем одоздо, ствара и већина „фатаморгана" у пустињама и јадни путници, који умиру од жеђи, не виде „језера са палмама и кућама испод њих" – јер се тако нешто може десити само у романима – већ виде сдраз равне површине која подсећа на водену а која уз све то још и појачава осећај жеђи.

АРХИМЕД није запалио римске бродове који су 215–212. године пре н.е. опседали са мора Сиракузу, нити конкавним огледалом нити огромним сочивом једноставно због тога што за производњу тих гигантских оптичких уређаја није имао потребан материјал. Све средњовековне реконструкције (Киршер, Порто итд.) обављене су и образложене захваљујући представама аутора који су познавали много савршенију технологију и при томе се безгранично дивили и поштовали све што је долазило из антике. Најинтересантније је то да ова акција, о којој говоре Антемије, Плибије, Плутарх и други древни аутори, не мора чак да представља ни измишљотину. Према експерименту грчког научника др Јониса Сакаса, који је он обавио 16. јануара 1973. године, овакав оригинални начин вођења борбе одиста је могућ. Сакас је претпоставио да су у ту сврху коришћени пљоснати бронзани штитови, прашњави и изгребани, каквима су били опремљени браниоци Сиракузе, док су римски бродови били удаљени један стреломет (око 40 метра) од бедема високих двадесет метара. Када је педесет војника усмерило своје „штитове" (приликом експеримента коришћена су бронзом превучена и намерно изгребена огледала величине 1,5 m × 1 m, тако да одражавају релативно слабу сунчану светлост на дрвену макету чамца са три пара весала, макета се упалила за непуна два минута, јер је на тај начин постигнута температура од 280 до 340°C. Према Сакасу, Архимед је могао – при повољнијим условима – да постигне температуру од читавих 390°C. У том случају би древни објекат, удаљен 40 метара, плануо за три секунде. Тајно оружје је на тај начин могло добро да се покаже у борби против дрвених римских тријера.

Писац научне фантастике А. Кларк користи сличан метод спаљивања фудбалског судије на терену у причи „Лаки случај спаљивања".

ЗМИЈЕ нису уопште ледене, а ни слузаве како се то обично мисли. Суве су, лако покретљиве и топле. То, јасно, зависи од околне температуре – у шта никако није могуће уверити припаднице нежнијег пола, осим ако их силом не натерамо да помилују змију.

Бајке о змијама дугачким десет и више метара обично су измишљотина. Једна од већих – боа констриктор – ретко је када дуга 4 метра

(највећи познати примерак био је дуг 5,60 метара), анаконда, 9,40 метара, обично и много мање, иако путници описују примерке дугачке по неколико десетина метара. Најдужи до сада уловљени примерак питона имао је 9,75 метара... Међутим, и ове податке треба примати са резервом, јер се кожа скинута са змије може растезати готово као жвакаћа гума. И што је најважније – ни једна змија не напада човека ако није изазвана или угрожена.

ИНДИЈАНЦИ нису никада били црвене коже. Једноставно због тога што црвена крвна боја, која би давала боју поткожном ткиву – не постоји! Неке групе Индијанаца

имају „бронзану" боју коже, други су опет мркожути. Заблуду, коју су преузели илустратори разних стрипова о Индијанцима, почели су да шире први белци који су дошли у додир са Индијанцима и сматрали да је црвена боја њиховог лица – нанета посебном врстом глине – права боја њихове коже. Индијанци су у ствари исто онолико црвени колико су и белци – бели. Јер, прави бели човек је човек приповедака страве и ужаса Едгара Алана Поа.

Исто тако заблуда је и представа о наводној ћутљивости Индијанаца који само покаткад изговарају своје „уф-уф". Могло би се рећи да је истина – супротна. Индијанци воле да говоре, па чак говоре и превише. Лепоречивост код њих спада у посебно неговане вештине.

БРОНТОСАУРУС див из периода јуве (грубо рачунато пре 170–140 милиона година) дугачак 20 метара, четири метра висок и 40 тона тежак, колос са мозгом величине једва једне средње јабуке, није преживео сумрак тога доба. Отишао је у недођију заједно са осталим џиновским животињама. Иако су ови дивови-биљождери и месождери труцкали по нашој планети без неке веће конкуренције, тукући се само узајамно (смртну опасност за бронтосаурусе је представљао, како се чини, „само" шест метара дугачак грабљиви диносаурус Ceratosaurus), ипак су их наследили много перспективнији грабљивци, који су у поређењу са грдосијама из доба диносауруса личили на мишеве.

Све донедавно ови џиновски гуштери, како се с правом називају, сматрани су водоземцима који су живели превасходно по језерима и мочварама. Наводно, вода им је помагала да савладају тежину сопственог тела. Претпостављало се да су се ови дивови хранили мочварским и воденим травама.

Биостатика, наука које се пре свега бави, упоредном анатомијом и чисто инжењерским методама израчунава напетост костију према њиховом облику и грађи, доказала је нешто сасвим супротно досадашњим претпоставкама: диновски гуштери живели су углавном на земљи, на сувом, били су добри тркачи, а њихови огромни репови нису им служили само за ослонац, већ превасходно као изузетно јако оружје.

Ови џинови ипак нису и највеће животиње које су живеле на нашој планети. Далеко их надмашује Sibbaldus mosculus дуг 30 метара а тежак више од 100 тона. Неки биолози су мишљења да је највећи створ који је икада живео на нашој планети у ствари дивовска лигња Architeuthis. Слична је сипи и изузетно велика. Тако је, на пример, Architeuthis princep из Тимбл Тикла на Њуфаудленду, уловљен 2. новембра 1872. године, без пипака имао 12 метара у пречнику и био тежак преко 30 тона. Раније не телима китова-уљешара који се хране претежно лигњама и који се боре са њима на дубинама недостижним гњурцима, доказују да у морима морају постојати лигње тела дугачког пеко 34 метра, са пипцима дугим и пуних 60 метара, како тврди Иван Т. Сандерсон. Примерак који би био само два пута већи од лигње из Тимбл Тикла био био тежак 200–240 тона, док би рекордно велике лигње могле да буду тешке можда и свих 1000 тона. Ако буду пронађени овако велики примерци, морали бисмо, свакако, престати да се смејемо причама о нападима огромних октопода на једрењаке...

Илустровао Димитрије Костић

ТРПЕЗА КАО ЗООЛОШКИ ВРТ

КАД СУ СЕ ВИЉУШКОМ ЧАЧКАЛИ ЗУБИ

ЈЕЛО СЕ РУКАМА, ЗА ТАЊИР И КАШИКУ СЕ НИЈЕ ЗНАЛО, А КОЛИЧИНЕ ХРАНЕ КОЈЕ СУ СЕ ГУТАЛЕ БИЛЕ СУ СУВИШЕ И ЗА ПАНТЉИЧАРЕ!

И грип се лечио храном. Анри IV (владао је од 1589. до 1610), по савету својих лекара, гута сардине, касније ће прећи на остриге, и све ће то залити великим пехаром вина. Кажу да му је овај „лек" помогао.

Даме су коначно селе за трпезу заједно с мушкарцима. Први им је то дозволио Карло Велики (владао од 742. до 814) али само под једним условом. Строго им је било забрањено да се претерано намиришу јер су јаки парфеми ометали мушкарцима чуло мириса при јелу.

Био је то значајан тренутак. Мушкарци су постали знатно пристојнији. Више им није падало напамет да бришу руке о столњак или, недајбоже, о длаку паса који су им се мували око ногу. Схватили су намах шта је лепо понашање и бон-тон. Умашћена уста отирали су рукавицом.

Откуд се једе у рукавицама? Разлог је једноставан. Овај реквизит је био малтене неопходан. На столу није било тањира, храна се тако рећи отимала из заједничких посуда поређаних по средини стола. Кашика и виљушка су биле непознанице, кусало се руком а припомагало ножем. Па кад се залогаји заливају вином, па тако једном чашом, другом, петом, разуздају се страсти. А онда се више не пази да л' бодеш добар комад печења или суседа погађаш у руку.

Виљушка се стидљиво појављује тек средином 17. века. Та шиљата справа била је право чудо. Готово сви су се нашли затечени. Шта ће им? Убрзо су открили њену намену. Виљушком су чачкали зубе! Да л' је то радио и Луј XIV, није остало забележено али се поуздано зна да је поменуту „справу" поседовао али је и даље остао доследан обичајима: јео је рукама.

Кула од меса или „пасте" понекад је била толико велика да се у њу смештао трубач који је најављивао почетак гозбе.

Оволико приче а ни реч о томе шта се јело. Почеци француске кухиње – онога што се данас сматра појмом у свету, очигледно нису претерано занимљиви. Макар кад се ради о врсти јела. Подела је била јасна. Богати су углавном знали за месо, дивљи вепар им је био најомиљенији, сиромашни су се задовољавали поврћем и житарицама.

Кад се приређивала гозба меса је било у изобиљу, служило се у виду огромних кула. Печења су се ређала једно на друго. Било је ту јаребица, патака, фазана, прасетине, голубова, овчетине, телетине... Посебна посластица је било пауново месо. Да би се та тацна с кулом од меса уопште изнела на трпезу морала су да се ангажују бар четири човека. Често се носачи нису ни видели од хране.

Ако је Тирел отац, Катарина Медичи је...

Из масе кувара, посебно оних који су се мували по двору издвојио се један – Гиљом Тирел. Он се бринуо о трпези Карла V Мудрог. То значи да се у 14. веку назиру прапочеци француске кухиње.

Тирел је све рецепте које је смишљао уредно диктирао (пакосници тврде да их није сам записивао јер је био неписмен) и издао неку врсту кувара под називом „Вијандије".

Ево неких Тирелових кулинарских тајни. Месо је, пре него што би га пекао, прво кувао, правио је сосове са исецканим препеченим хлебом, први се осмелио да помеша слано и слатко. То би било што се тиче његове оригиналности. Све остало и није вредно да се наведе јер су му јела била тако укувана да се баш и није најбоље распознавало шта се заправо једе.

И без обзира на све мане Тирелове кухиње он се ипак сматра оцем француске кухиње. Био је, бар, Француз. А шта је с Катарином Медичи, супругом краља Анрија II? Иако Фирентинка, а без обзира на могућа негодовања Француза имала је јак утицај на њихову кухињу.

Кад је у 14. години прешла Алпе да би се удала за човека који ће постати француски краљ Анри II није имала поверења у оно што је затекла на трпези. За сваки случај повела је са собом неколико искусних фирентинских куварица. Храна је за њу, поред осталих ствари свакако, била важна. А имала је чудан укус. Обожавала је петлове кресте, пилећу цигерицу и артичоке.

По сведочењу Пјера Л'Естоала, тадашњег хроничара, једном приликом је толико јела и јела и јела... да су сви били уверени да ће пући као балон. Очигледно нису познавали њене невероватне изјеличке могућности.

У поређењу с Лујем XIV, Краљем Сунце (владао од 1643 до 1715) Катарина

МАЈОНЕЗ НАСТАО СЛУЧАЈНО

Када је 1756. маршал Ришеље (не треба га бркати с кардиналом истог имена) освојио тврђаву Порт Маон на острву Минорки, настанио се у главном граду Махон (француски изговор је Мајон).

Десило се да Ришељеов кувар није имао дрва да заложи ватру и направи свом господару топао умак. Пуким случајем упало му је жуманце у уље. Онако нервозан, смишљајући шта да послужи Ришељеу, кувар је мутно уље и жуманце и добио дивну масу којом је прелио месо.

Маршалу се овај сос толико допао да га је, по повратку у Париз, лансирао на двору Луја XV давши му име мајонез по граду у коме је настао.

Медичи јела је као птичица. Приче о његовом апетиту обишле су свет још тада.

Луј XIV је имао пантљичару

Луј XIV је желео да од сваког оброка направи славље. Због тога је на двору држао најмање 50 врхунских кувара и још небројено помоћника. Ако се на трпези није нашло бар двеста различитих јела, шеф кухиње знао је шта му следи. Отпуштање, можда чак и гиљотина.

Преписали смо зато један од јеловника који је био на снази у јануару 1687. године. На столу су биле сервиране 22 врсте чорби, 64 супе, 21 различито хладно предјело, 35 топлих предјела, 44 различите врсте печења, 63 „узгредна јела", 36 салата, 12 сосова.

А шта је сам Краљ Сунце могао да поједе најбоље ће нам саопштити његова сестра, војвоткиња од Орлеана. Она је давно записала:

– Почео би са чорбама, у просеку би појео најмање пет тањира. То онако, да му отвори апетит. Смазао би затим читавог фазана, па печену јаребицу, онда би прешао на огромну чинију са салатом, вратио би се нечем „конкретном" – овчетини у сосу. Бацио би се на кувану шунку а све је то заливао невероватним количинама вина. Не би се смирио док не би испразнио две тацне колача и појео неколико врста пудинга.

Можда је Луј XIV стварно имао пантљичару у стомаку или су то савременици измислили као објашњење за овај несвакидашњи апетит. У сваком случају Краљ Сунце се малтене до краја живота тако хранио. Тек је пред смрт, по савету лекара, прешао на лакши „мени". Задовољио би се лаком супом уз неколико кришки препеченог хлеба и са три печена пилета.

Уопште не изненађује што се баш у време Луја XIV зачела традиционална француска кухиња која више није личила ни на италијанску ни на средњовековну. Први пут почиње да се спомиње и израз „нувел кизин" (нова кухиња).

Мало им је само печење дивљег вепра, за сваки случај на ражњу се нашло и неколико кокошака. Гали за трпезом на отвореном заливају се сервуазом, неком врстом пива.

У Версају, краљевској палати Луја XIV, јело се још увек рукама. Виљушке су се, додуше, стидљиво појављивале али краљ се на њих није обазирао.

Године 1651. појављује се и „Француски кувар". Његов творац био је Франсоа Пјер де ла Варе, главни кувар маркиза Д'Иксела. Књига већ тада доживљава 30 издања.

Вештина припремања разних ђаконија постаје уметност и питање части. Колико су појединци свој посао озбиљно схватали рећиће нам и ова кратка прича.

Франсоа Вател, кувар у палати принца Луја II Бурбонског, очекивао је на ручку Луја XIV. За краља и његову свиту требало је буквално испунити 25 столова разноразним врстама јела. Наравно, најважније је било снабдети трпезу месом. Кад је Вател схватио да су два стола остала прилично „сиромашна" печењем и котлетима, био је на ивици очаја. Тешио се да ће поправити ситуацију наредног дана. Смислио је да припреми рибу.

Луј XVI је прву брачну ноћ провео у дубоком сну.

У четири ујутру пред палату је стигао дечко вукући за собом двоја колица с товаром свеже рибе. Вател је очекивао 12 колица. То је било превише за поносног кувара. Такву бруку није могао да преживи. Отишао је у собу и пробо се мачем.

Осталих десет колица с рибом стигло је непуних пола сата пошто је несрећни Вател издахнуо...

Први кафић

Негде баш у време самоубиства поносног кувара у Паризу се десило не-

Последњи оброк Луја XVI пред гиљотинирање. У смрт је отишао – сит.

ТРПЕЗА КАО ЗООЛОШКИ ВРТ

што значајно. У улици која сада носи назив Ансиен Комеди, Сицилијанац Франческо. Прокопио отворио је први кафе-бар. У главном граду Француске сада их има на хиљаде, тада је Прокопијев „кафић" био право чудо.

Људи су готово стидљиво улазили и наручивали природне воћне сокове, чај, ликере, врућу чоколаду или „гласе" – претечу данашњег сладоледа. Новост је био и црни напитак директно увезен с турског двора. Дакле, схватили сте – кафа.

Прокопијев кафе-бар и данас ради.

Нешто касније, тачније 1762. године отворен је и први ресторан. Можда је мало чудно да се овакво место, за које често имамо утисак да је постојало одувек, појављује тек у позном 18. веку.

Први је ресторан, у улици Лувр, отворио Буланже (у преводу: пекар). Више се не зна да ли је његово презиме било Буланже или се редило о не-

ком пекару чије се име заборавило. Било како било дотични Буланже је у приземљу куће поставио неколико мермерних столова и на улазу истакао таблу на искривљеној варијанти латинског: Venite ad me omnes qui stomacho laboratis et ego restaurabo vos (Дођите код мене сви ви чији су стомаци у невољи а ја ћу вас повратити).

Сасвим је могуће да је пекар, или Буланџе, био заслужан за нову реч – ресторан.

Међу посетиоцима ресторана био је и чувени енциклопедиста Дидро који је оставио и кратак запис да је место врло пријатно, да се добро једе, али да је – скупо. Лакше нам је кад знамо да су цене и тада биле папрене.

У смрт – сит

Још један француски краљ, овог пута Луј XVI, живи и даље у анегдотама везаним за храну.

На дан свог венчања, а имао је тада само шеснаест година, толико се прејео да су дворани почели да му скрећу пажњу да помало претерује. Како ће се показати пред младом? Он их је погледао наивно и упитао:

– Шта у томе има лоше? Кад се добро наједем, спавам к'о дојенче.

У јуну 1791. године исти тај Луј XVI бежао је из револуционарног Париза. Можда би све добро прошло и краљ би извукао живу главу да није било његовог несрећног стомака. Пролазећи кроз место Сен Менул, сетио се да ту справљају најбоље свињске папке. Заборавио је опасност, стомак му је налагао само једно: заустави се.

Краљевска кочија убрзо је примећена. Луј XVI враћен је у Париз и заточен. Пре него што је гиљотиниран, заједно са супругом Маријом Антоанетом, услишена му је последња жеља. Шта друго – добар оброк.

Последњи ручак састојао се од шест свињских котлета, повеће печене кокоши, пржених јаја и три чаше вина. У смрт је отишао макар сит.

В. Софреновић

Први париски „кафић" отворио је давне 1680. године Сицилијанац Франческо Прокопио. Између осталог служио је и до тада недовољно познат напитак – турску кафу.

ТОРНАДО – – НЕЗВАНИ ГОСТ ЕВРОПЕ

ПОХОДЕ ЛИ НАС ЂАВОЉИ ВИХОРИ

Становници Готама, сеоцета надомак Нотингема, вероватно никад неће заборавити ноћ 2. августа 1984. У само неколико заглушујућих и страшних секунди проузрокована је штета од 100.000 фунти куће су остале без кровова зидови срушени, гараже сравњене са земљом, стаје одуване, а дрвеће почупано. Згранутим сељанима касније је објашњено да су доживели један од најужаснијих природних феномена – торнадо. Пре тога мало је ко од Готамљана уопште био свестан да торнадо може да се сручи на Британију.

Ипак, торнада нису више посебност, само прекоморских поднебља. Само у Британији, рецимо, то се догађа неких тридесет пута годишње, а само у једном јединoм дану на Енглеску и Велс може да се обруши и до стотинак торнада. Они наносе велику штету насељима јер, у најгорим случајевима, ови ваздушни вртлози достижу брзину 280 километара на сат, што је два пута брже од сваког урагана.

Додуше, све ово не значи да су торнада над Британијом учесталија него раније. Пре ће бити да су Британци сада само свеснији ове чињенице а све захваљујући Организацији за истраживање торнада и олуја (ТОРР) која, откако је основана 1974, пажљиво изучава све у вези са олујним ветровима на британском острвљу гомилајући документацију које раније уопште није било.

Торнада су локални феномени који обично погађају тек неколико квадратних километара и не трају дуже од неколико секунди до неколико минута. Отуд их сателити, радари или земаљске метеоролошке станице углавном не региструју благовремено па се ТОРРО, приликом својих истраживања, ослања на исечке из локалних новина и изјаве очевидаца. То, у комбинацији с мрежом осматрача временских прилика коју је ова организација успоставила, сад прилично помаже да се предвиде снажне олује па и долазак торнада.

Напаст кратко траје

Како уопште настају ковитлајући ветрови и међу њима најснажнији торнадо или „упредач", како га зову у Америци?

Свим ковитлајућим ветровима заједничка је струја топлог ваздуха која се, ротирајући у уском ковитлацу, пење нагоре, док одоздо, при њеном дну, тај ковитлац „хране" масе лебдећег ваздуха, уливајући се у њега са свих страна. Постоји низ ковитлајућих ветрова, од скромног ђавољег вихора који се јавља по лепом сунчаном времену и задаје муке фармерима развејавајући им тек покошено сено, па све до застрашујућег тор-

ОБИЧНО СЕ МИСЛИ ДА ЈЕ ОВАЈ ЗАСТРАШУЈУЋИ ВЕТАР НЕШТО ДАЛЕКО ШТО СЕ ДОГАЂА НЕКОМ ДРУГОМ, ТАМО „ПРЕКО СЕДАМ МОРА И СЕДАМ ГОРА". МЕЂУТИМ, НАЈНОВИЈА ЕНГЛЕСКА ИСТРАЖИВАЊА ПОКАЗУЈУ ДА НИЈЕ БАШ ТАКО...

нада (кад је време ружно) праћеног великом олујом, кумулонимбусом, односно брзогомилајућим облаком кумулус.

Иако ђавољи вихори могу да проузрокују тек локалне, углавном мање штете, потенцијално најразорнији међу њима је тзв. „ватрени ђаво". То су они ваздушни ковитлаци који настају услед ватре која ствара јако струјање ваздуха у висину. Велики шумски и градски пожари, попут оних који су уследили после савезничких бомбардовања Хамбурга и Дрездена током другог светског рата, затим пожари у рафинеријама нафте и вулканске ерупције могу изазвати „ватрене ђаволе". На пример, септембра 1978. запаљена стрњика на фарми близу Чичестера у Сасексу „произвела" је ватреног ђавола високог 70 метара који је у неконтролисаном пустошењу разорио четири зграде вредне 100.000 фунти.

Торнадо, дакле, може потрајати од само неколико секунди до неколико минута. Тек веома ретки трају више од пола сата. Но, кумулусне олује могу изазвати низ краткотрајних торнада при чему сваки нови настаје пошто утихне претходни. Тако се попришта пустошења могу с прекидима раширити и на стотине километара.

Али, премда кумулусне олује производе најснажнија торнада (као и најкрупнији град), највеће торнадске серије, бар у Британији, последица су хладних тласа с грмљавином који у јесен и зими струје са северозапада или запада земље. Само 20. октобра 1981, рецимо, такав један талас проузроковао је, један за другим, равно 31 торнадо. Годину дана касније, 21. септембра 1982, наишло их је 25, а 8. фебруара 1984. забележен је низ од двадесет једног торнада.

Паклено вретено

Ипак, сви хладни таласи који подстичу торнада нису обавезно здружени с олујним облацима. На пример, 23. новембра 1981. Британијом је пројездио хладни талас без кумулуса и за само шест сати у Северном Велсу у Енглеској изазвао 105 торнада. Карактеристично: таласу су на неколико километара претходили изненадни и јаки удари ветра на мах. У идеалном случају, „нос" хладног ваздуха који се зарива у топли и потискује га има облик вретенастог ковитлаца с хоризонталном осом. Вретено може бити дугачко и неколико стотина километара. Неправилности у ковитлацу, или у ваздушним масама на које наилази, затим промене у трењу с површином тла до којих долази кад ковитлац заредом надлеће сеоске па градске пределе, брда и долине, прелази с мора на копно, могу благо закривити ваздушно вретено тако да његов нижи део почиње да усисава доње слојеве влажног топлог ваздуха. То само појачава ваздушна струјања нагоре, убрзава вртлог и снижава ваздушни притисак што, у ствари, доприноси даљем кривљењу вретена тако да нижи крај убрзано нагиње тлу док онај други стреми висинама.

Коначно, нижи крај доспева до површине тла и ствара торнадо.

Градске области такође могу утицати на настајања торнада. Истраживања су показала да су се на ширем подручју Лондона торнада последњих 150 година ређе догађала у централном делу метрополе него у предграђима и околини. Топлота градске атмосфере као и већа „храпавост" градских предела утичу да се торнада распрше и нестану. До сличних искустава с торнадима дошло се и у другим светским велеградима попут Чикага и Токија.

На жалост, то никако не гарантује да ће централни Лондон бити поштеђен пустошења каквог јачег торнада. Један од најразорнијих торнада у последњих неколико деценија, 8. децембра 1954, просто је покосио управо западни и северозападни Лондон. Дуж двадесет километара дуге и не више од 400 метара широке путање тешко су оштећене или сасвим разорене све куће, радње и фабрике. И премда је двадесетак људи озбиљно повређено, срећом није било погинулих. Један од најнеобичнијих ефеката овог торнада виђен је у Ектону где је један аутомобил лебдео пет метара високо од земље.

Одржавање кола у ваздуху само је један пример необичних догодовштина чији су узрок торнада. Оштра разлика у притисцима језгра и спољњег дела уског торнадског вртлога може да ишчупа прозоре, врата, зидове и кровове или исиса покућство и намештај кроз димњаке. ТОРРО располаже многим извештајима о кишама жаба, риба, сена, шкољки, алги, песка и сличног, које се могу објаснити једино тиме да их је покупио торнадо, носио и потом испустио са падавинама. Торнадо може такође да обухвати стабло стогодишњег храста и да га ишчупа попут чепа на боци.

Марко Олујић

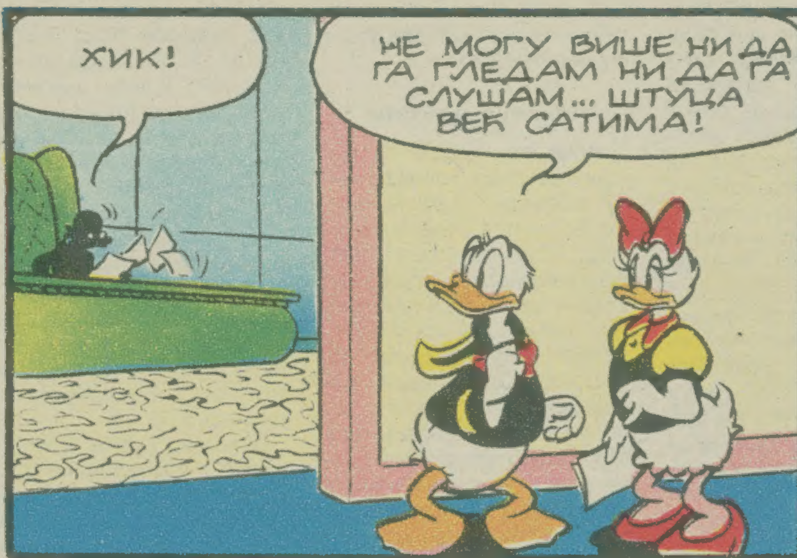

Илустровао Драгутин Њежић

WALT DISNEY

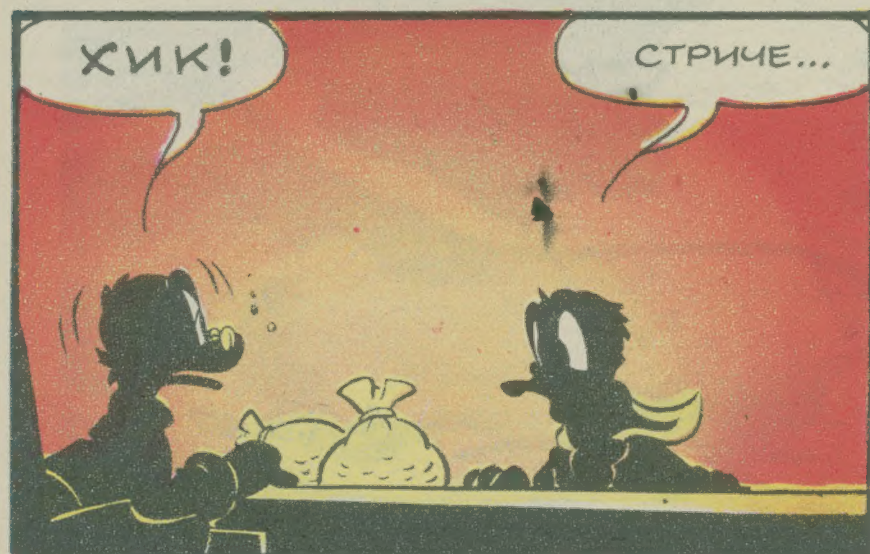
ПАЈА ПАТАК

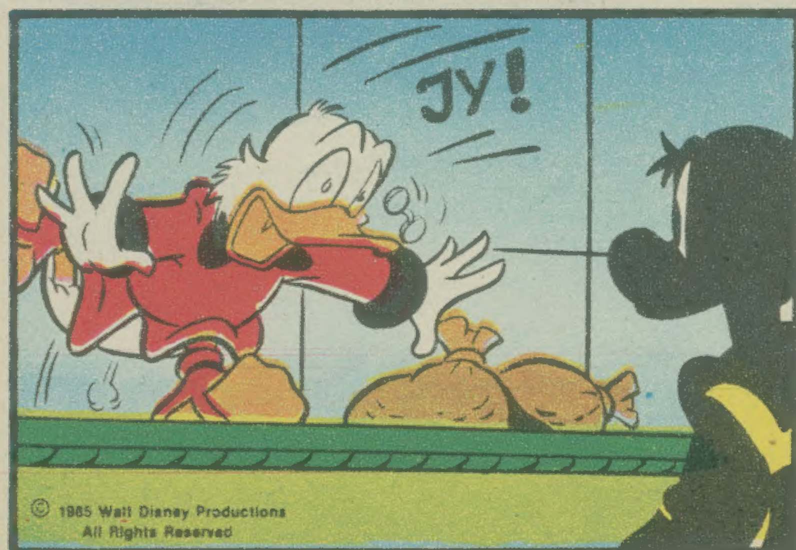

Забавник је у броју 1612 од 19. 11. 1982. писао о сличичној појави на грчком острву Кефалонија

Љубавни загрљај змија из околине Манитобе.

Маргарет Лилекист застаје за тренутак – стигао је редовни посетилац „Џорџ". За разлику од других, њој то не смета.

Кад се наљути и почне да шишти тешко је поверовати да је потпуно безопасна.

Ова двоглава змијица живела је само неколико дана.

Манитоба гамиже двапут годишње

ПОЈАВА ОВИХ ЗМИЈА У ОДРЕЂЕНО ДОБА ГОДИНЕ СПАДА У ПРИРОДНЕ ФЕНОМЕНЕ КОЈИ ЈОШ НИСУ ДОВОЉНО РАЗЈАШЊЕНИ.

Не могу да верујем очима. Свуда око мене на хиљаде змија. Има их толико да ми се чини како се читава површина земље таласа. Безброј издужених, шаренкастих и сјајних тела провлачи се кроз суву траву производећи шум који узнемирава. Иако их се не бојим, спопада ме нека језа..." – пише у свом дневнику канадски зоолог Мајкл Еликсјук.

Стајао је на дну једне рупе у кречњаку, дубине три и ширине четири и по метра, и посматрао запањујући призор: непрестано палацајући језицима рептили су се гомилали по удубљењима, чак и око његових ногу, као да нешто траже. И тако читав дан.

НАСТАВАК НА СТР. 10

Манитоба гамиже двапут годишње

НАСТАВАК СА СТР. 9

Следећег јутра на том месту није било ни једне живе змије. Мртве су лежале ту и тамо, на камењу и у трави. Свака је имала рупу на стомаку и могло се видети да јој недостаје јетра. Некима чак и глава. Зна се и зашто. Али, прича ту не почиње.

ВРЕМЕ ЉУБАВИ И СМРТИ

Змије су животиње хладне крви и њихова телесна топлота зависи од сунца. У областима где је хладно оне су ноћу готово непокретне, што важи и за дане кад је свеже или облачно. Тиме се објашњава и затишје на које је Мајкл сутрадан наишао. (Било је осам ујутро.)

Само један сат касније змије почињу да извиру из земље. Иако је веома тешко разликовати мужјаке од женки, лако се уочава да је сезона парења. Што сунце више загрева земљу, оне постају све активније. На стотине мужјака буквално наваљује на једну женку и готово је гуши, чинећи обруч који она не може да избегне. Ако и успе да се измигољи и крене ка површини, нападници је сустижу и лоптаста гомила поново пада на дно јаме. Незаситим мужјацима ни то није довољно, остају на својим местима и чекају да се појаве и друге женке. Овај змијски љубавни занос траје и по недељу дана и највећи је разлог неописиве гужве око легла.

Напола уснуле змије на самом излазу обично сачекују њихови непријатељи, пацови, и онако немоћним грицкају им главе... Рањене настављају свој пут на којем их вребa и друга опасност – читаво јато чавки. Окупе се око јаме и појединачно изводе савршену операцију која чак и за веће познаваоце остаје помало необјашњива: канџама, веома спретно, хватају змију и кљуном начињу њено тело, тачно на месту где се налази јетра којом се хране. Остављајући затим жртву да полако умре.

ВРАЋАЈУ СЕ И МЛАДУНЦИ

Област између језера Винипег и градића Манитобе у чијој се околини све ово једино може да види и доживи, препуна је подземних пећина које су у кречњаку начиниле киселе воде. Касније су ледене наслаге (у леденом добу) својом тежином пробијале ослабљене таванице неких од њих и стварале удубљења из којих се сад појављују змије. Ту је и објашњење где оне одлазе кад дође време за зимски сан. Има бар пет јама, односно пролаза, на којима их је могуће посматрати, двапут годишње.

Прва змија појави се у априлу, две или три недеље пре него што се снег у овом крају потпуно отопи. Средином маја парење је у највећем јеку, а онда се разилазе на све стране по мочварном околном терену препуном хране – свих врста жаба, пужева и голаћа и водених црва. Неке се удаље чак и по петнаест километара. То је за гмизавце краће од пола метра прилично далек пут.

Средином августа, тамо где се затекну ове змије (Thamnophis sirtalis parientalis) које иначе нису отровне, рађају младе, просечно по 15, а највише 40. Живо рођени младунци не зависе од мајке и истог часа спремни су за самосталан живот. За то време, јаме из којих су се у пролеће појавили њихови родитељи, потпуно су пусте.

Већ око 20. августа прва змија враћа се у легло. А средином септембра јаме врију, баш као и средином маја. Само што се све одиграва у некој чудној тишини. Покрети змија су успорениjи, оне готово достојанствено силазе на дно јаме и нестају у пукотинама. Да се којим случајем нађете на том месту, радознало би вас посматрало на десетине хиљада пари очију...!

☆ ☆ ☆

Попут птица селица, змије се непогрешиво враћају на исто место. Враћају се чак и младунци. Али, јасно је да им пут не показују мајке јер су с њима провеле најмање времена. Почетком октобра и последња од њих силази у подземне пећине где ће провести зиму. Све је опет тихо...

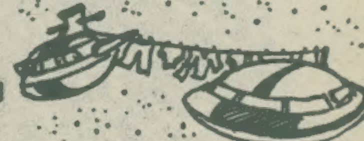
Д. В.

ШТА ЈЕ ОТКРИО „СПЕЈСЛАБ 3" О СВЕМИРСКИМ БЕБАМА:

КРАТКОНОГЕ, ТРБУШАСТЕ, МЕКУШНЕ

За само седам дана у свемиру на пацовима су се одиграле такве промене да научници упозоравају: млади још не могу у астронауте.

Деца рођена или одрасла у свемиру имају све изгледе да им кости буду слабашне, а раст низак. Како ствари стоје, чак и кратак излет у свемир могао би да буде опасан за младе који још расту. Ово су закључци до којих су научници „Спејслаба 3", свемирске лабораторије у саставу шатла „Челинџер", лансираног априла прошле године, дошли проучавањем пацова током седмодневног боравка у свемиру.

Замисао о људским колонијама широм Сунчевог система, дакле, више и не изгледа тако ружичасто. Или можда ипак да? По једнима, становници свемира били би саздани баш како треба, односно у складу с условима у којима би живели. Конкретније, сви су изгледи да би идеалан свемирски човек био округласт, без крутих, дугачких костију какве ми имамо. Њему би наша структура костију, прилагођена сили теже, само отежавала живот.

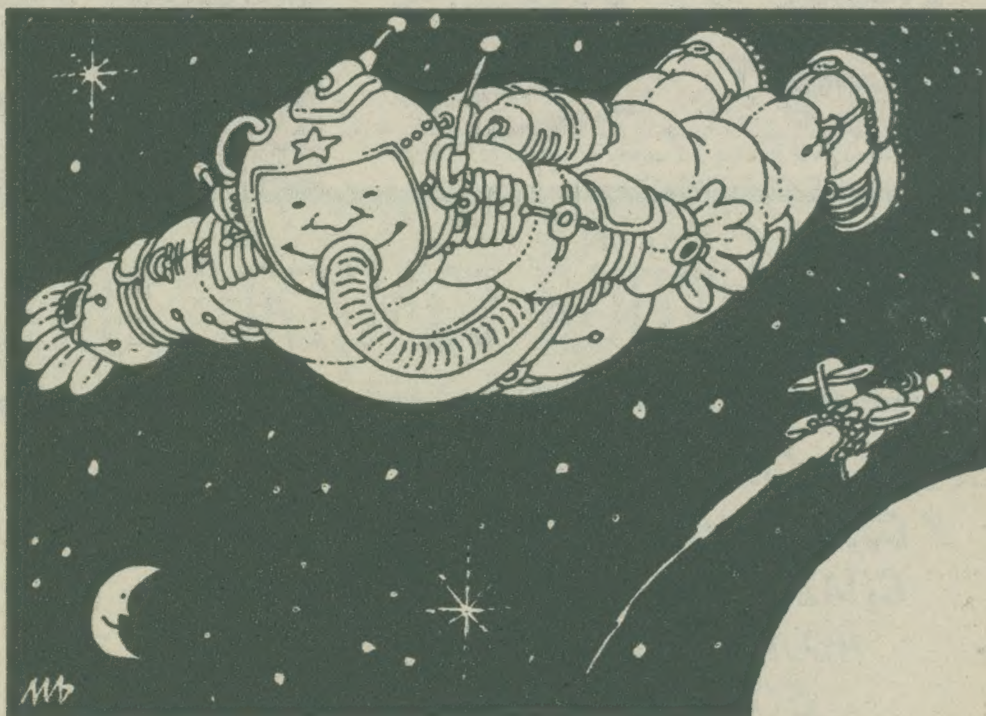
У експеримент је било укључено дванаест пацова старих до 56 дана, тешких од 200 до 250 грама. Смањење масе хумеруса, односно горњег дела предњих удова, износила је четрнаест, а смањење масе слабинског дела кичменог стуба седам процената. То су промене које су се одиграле за седам дана. Код најмлађих пацова оне су биле најизраженије.

Гипкост, односно савитљивост костију смањена је за двадесет и осам процената. Сам по себи, констатовани пад калцијума не може у потпуности да објасни ову појаву, а научници још нису у стању да утврде који су је то још фактори изазвали. Нешто у бестежинским условима свемира, свакако. Упркос смањењу коштане масе, пацови су се угојили и то углавном у трбушном делу.

Открића до којих је „Спејслаб" дошао довољна су бар за једну тврдњу: пре него што почнемо да у свемир шаљемо младе, мораћемо да сазнамо још много тога. Истина, до сада младе нису ни узимали у обзир за свемирске програме, али би једног дана осамнаестогодишњаци могли да буду укључени у посаду неке свемирске станице.

Научници са Универзитета Калифорније и Истраживачког центра Ејмс (НАСА) установили су да је и код младих и код одраслих пацова са „Спејслаба" дошло до израженог пропадања мишићног ткива. У неким случајевима скупљање мишићног ткива износило је и четрдесет процената. Губитак неких протеина такође је умањио способност пацова за контракцију мишића, последица којом су највише били погођени најмлађи пацови. Ово и није ништа ново: отуда је за астронауте, док су у свемиру, гимнастика обавезна.

М. И.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубец

Ове недеље гледаћете журнал из земље паса. Сви они који воле псе, не значи да воле и књиге. Видећете и каквих све има књигољубаца!

ПУДЛИЦЕ УЈЕДАЈУ У ЈУНУ

АМЕРИКА – ЗЕМЉА ПАСА

Веровали или не, у Сједињеним Америчким Државама има око 48 милиона паса. Више од четрдесет одсто домаћинстава држи најмање једног пса. Пас је и даље човеков најбољи пријатељ, иако сваке године једну од 250 особа на свету уједе пас. Од свих, најгоре пролазе деца, јер од педесеторо деце између пете и девете године једно обавезно уједе пас. То значи да децу чешће уједу пси него што се разбољевају од богиња, заушака и магарећег кашља, заједно! Сваке године у САД од уједа пса умре десет људи. Наравно, и збрињавање оних које је ујео пас поприлично кошта. Од минималне интервенције каква је ињекција тетануса, до пластичних операција које су често неопходне. Изненађује чињеница да главни виновници ових невоља нису пси луталице, који се клоне људи и обично се смуцају само по ноћи, него кућни пси. Обично – комшијски!

После овога слободно можете да се запитате: је ли она слатка пудлица из суседног стана заиста тако безазлена као што изгледа!

УПОЗНАЈТЕ БЕТРИКС ПОТЕР (1866–1943)

Бетрикс Потер је позната списатељица и илустраторка за децу. Рођена почетком друге половине прошлог века у Лондону у врло богатој али и веома строгој породици, Бетрикс је имала суморно и усамљеничко детињство. Једини лепи тренуци били су јој дани распуста које је проводила на селу. Како је обожавала природу, почела је да прави изванредно прецизне цртеже зечева, жаба, мишева, јежева и других животињица које је чак успевала да прокријумчари у своју собу и тамо их гаји с љубављу. Оне су тако постале и личности њених илустрованих књига. Њен први јунак Пера Зец (Piter Rabbit) појавио се 1900. у књизи у виду писама упућених неком измишљеном детету. Од тада Бетрикс је марљиво радила и 1913. године објавила серију од 24 приче о животињама.

Од пара које је зарадила, купила је малу фарму и потпуно се ослободивши родитељског туторства, страст за писањем и цртањем заменила страшћу за повртарством.

Иако буквално заљубљена у животиње, Бетрикс Потер је о њима писала без сентименталности и с хумором, док су њени цртежи рађени у акварелу невероватна комбинација маште и способности да се запазе и забележе најситнији детаљи у лику и понашању животиње. Њене књиге, изузетне, по стилу зна свако енглеско дете. У неку руку, оно што је Чика Јова Змај за нас то је Бетрикс Потер за Енглезе!

КО БИ РЕК'О!

Да не бисте били у недоумици како према ком псу да се понашате и кога да изаберете за љубимца, погледајте ове наше две листе. На првој је девет врста расних паса који најрадије долазе у искушење да уједу:

1. златни ретривер
2. лабрадор ретривер
3. шетландски овчар
4. стари енглески овчар
5. велшки теријер
6. јорк теријер
7. бигл
8. далматинер
9. поентер

На овој другој су пси који најлакше губе живце и склони су уједању:

1. немачки полицијски пас
2. чау
3. пудла
4. италијански булдог
5. фокстеријер
6. укрштени чау
7. елдер теријер
8. пекинезер
9. укрштени немачки полицијски пас

Неки добри познаваоци паса сматрају да је јун месец у коме пси најчешће подлежу поуку уједања људске врсте!

ВРСТЕ ЧИТАЧА

Нешто старији земљак Бетрикс Потер, песник и критичар Семјуел Колриџ, сматрао је да ни сви љубитељи књиге, нису исти. Он их је сврстао у четири групе. Прву је назвао „сунђерима" који упијају све оно што прочитају, и то могу да исцеде из себе у истом облику само мало разводњено. Други по њему „пешчани сатови" који од књиге у себи ништа не задрже и који читају тек да им прође време. Трећи су „цедиљке", а то су они у којима остаје само талог од онога што су прочитали. Четврте је назвао „алем камен" јер су колико ретки толико и драгоцени. Они се користе оним што су прочитали, а то омогућују и другима!

Мила и Тимоти Бајфорд

ВЕШТАЧКИ ПАС – будни чувар

Ових дана на светском тржишту се појавио изум који треба да осујети сваког провалника у његовом прљавом послу. Реч је о аларму који симулира псећи лавеж и ступа у погон у тренутку кад неко притисне звоно на вратима, покуша да их отвори или се само јави преко интерфона.

Наравно, замисао да се на магнетофонску траку сними лавеж паса, а онда емитује, не би ли заплашио провалника, врло је стара.

Провалници су брзо схватили. Пас са траке обично уопште не мења тон, што би прави пас сигурно учинио. Зато нови изум користи синтисајзер који је испрограмиран тако да може да варира јачину лавежа, од оног најтишег до оног најгласнијег. Сваки пут кад се звоно поново активира, лавеж се мења по јачини, тј. постаје све јачи што се учесталије звони. А затим се враћа на тиши тон.

Ако вам се све ово чини компликованим, можда је за вас боље да се одлучите за правог пса!

Мила и Тимоти Бајфорд

Илустровао Ненад Милићевић

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

Један домородац баца каили, ловачки бумеранг који се не враћа.

Три врсте класичних бумеранга

ИГРАЧКА ИЛИ ОРУЂЕ

ТИ ГА БАЦАШ, ОН СЕ ВРАЋА

ДА ЛИ СЕ БУМЕРАНГ БАЦА САМО ДА БИ СЕ ВРАТИО ИЛИ ЈЕ СЛУЖИО ЗА ЛОВ ДОМОРОЦИМА ИЗ АУСТРАЛИЈЕ? НИ ЈЕДНО НИ ДРУГО. ЗА ЊЕГА СУ ЗНАЛИ ЈОШ СТАРИ ЕГИПЋАНИ...

Бумеранг није измишљен у Аустралији: најстарији који је до сада нађен потиче из деветог миленијума пре нове ере, а ископали су га на полуострву Јитланд. Још неки бумеранзи пронађени су на разним странама света: на територији индијанског племена Хопа у Аризони, па затим у Индији, северној Африци, још неким деловима Европе. Употреба бумеранга била је распрострањена и међу старим Египћанима, као што показују слике на зидовима и други остаци у њиховим гробницама. У посмртној сали фараона Тутанкамона пронађен је и један бумеранг чији су крајеви били обложени златом.

Осим тога, бумеранг ни међу самим Аустралијанцима никад није служио за лов. Нити је могао да служи: у просеку је тежак једва 100 грама, па чак и кад лети солидном просечном брзином од око 80 километара на сат, тешко да би могао да повреди тако крупну животињу као што је кенгур, који се у тим крајевима најчешће лови. Да будемо јаснији: онај бумеранг који се враћа никад није коришћен за лов, нигде у свету.

Постоји, међутим, још једна врста бумеранга који се не враћа на место одакле је бачен и који су староседеоци Аустралије стварно користили за лов на кенгуре и друге животиње. Зове се „каили" или „штап који се баца". Он је много тежи, а дуг је готово један метар. И окреће се око себе (јер такође има мало заобљену форму, али не „на лакат"). Пошто се завршава зашиљеном гвозденом куком, каили може да убије зеца или да поломи ноге кенгуру.

Што се тиче бумеранга који се враћа (а та реч управо то и значи: „штап који се враћа" на језику племена Туравал из југоисточне Аустралије) и дан-данас је тајна како је настао и чему је тачно служио. Како причају легенде, смишљен је за борбу против Биле, богиње Сунца, која је „измислила смрт". Много је вероватније да је први бумеранг направљен случајно, можда када је неки стари занатлија, правећи каили држао мало дуже гвожђе на ватри, па се створио већи угао (код правог бумеранга он је између 90 и 120 степени).

Лист гуминог дрвета и сам има угласт облик и кад пада он се окреће око своје осе, заустављајући се на земљи тачно у вертикалној позицији у односу на грану са које је пао. Можда је у првом тренутку „бескорисни" бумеранг и служио само за разоноду. Затим је могао да буде коришћен, иако безопасан, да заплаши јата птица и усмери их у правцу где су биле разапете мреже за њихово хватање.

На Универзитету Рединг у Енглеској направљена је специјална машина „за аутоматско избацивање бумеранга". Циљ је да се до детаља проучи серија карактеристика на његовој путањи лета. Захваљујући тој машини сигурни сте, заправо, да се бумеранг увек избацује на исти начин: снага лансирања, почетна брзина, ротациони удари, нагиб према вертикали. Полазећи од ових података требало би прецизније установити све остале могућности и принципе које ове силе следе.

Два кључна питања, осим оних о настанку и чему је служио, кад је реч о бумерангу су: како лети и зашто се враћа на место избацивања. Познато је да је бумеранг оруђе које је направљено под углом и састоји се од два крила која у пресеку изгледају слично као и крила хеликоптера: конвексна у горњем делу и равна у доњем. Ваздух протиче брже на заобљеном делу и прави ефекат задржавања.

Пошто се бумеранг док лети окреће и око себе, за то време док направи пола круга, брзина ротације се сабира са брзином кретања. У другој половини круга палица се „враћа уназад" и брзина ротације се одузима од брзине кретања. Изражено у неким средњим вредностима једно крило је пет пута брже од другог. Пошто је сила задржавања директно пропорционална брзини, крило које иде напред ствара јачу силу од оне која прави пола круга назад и то производи нову силу која га бочно нагиње. Ето зашто се, иако је избачен вертикално, бумеранг прогресивно нагиње и на крају враћа назад долећући у хоризонталном положају. Тај лет је условљен бројним и компликованим факторима: брзином избацивања, ветром, типом профила и величином угла под којим крила стоје, правцем избацивања, тежином, жироскопским ефектом.

Заобљена путања бумеранга дуга је око 450 метара, највеће удаљење од места избацивања 100 метара (светски рекорд је 114 метара). Добар бумеранг се на својој путањи окрене око себе 600 пута у минуту, иде 100 километара на сат а атерира са нешто више од 40 на сат. У ваздуху остаје 10 до 15 секунди: у том кратком периоду један Француз је успео да избаци бумеранг тако да облети обелиск на Тргу Конкорд у Паризу, а један још вештији Американац „натерао" га је да пролети око споменика Џорџу Вашингтону, у истоименом граду. Основица овог споменика је 17 пута 17 мета■.

У Аустралији се одржавају национални шампионати у бацању бумеранга. Од 1984. године постоји и светски куп са пет дисциплина које се оцењују: најдужи лет, хватање једном руком, хватање са две руке, хватање са једном или две руке али без померања стопала и специјална бацања. На велику жалост Аустралијанаца, Први светски бумеранг-куп освојили су Американци.

М. И. Ш.

НЕК' НАВАЛА ПРЕЛАЗИ И ШНИРА

КАКО СМО ИГРАЛИ „ФУТБАЛ" ПРЕ 36 ГОДИНА

Већина оних који су редовно читали „Политику" певушили су тог дана тек научени слоган:

„Нек' навала прелази и шнира:
Хана, Марша и Ибрира,
победу чека
Редакција Пионира"

Баш ту песмицу познати спортски репортер „Политике" Љуба Вукадиновић, написао је у свом специјалном извештају са стадиона Ђовани Берта из Фиренце где су претходног дана мајсторицу за одлазак на Светско првенство одиграле фудбалске репрезентације Југославије и Француске. Новинар је код наших репрезентативаца, непосредно пред утакмицу, нашао писмо дечака и девојчица који су жеље за успех фудбалерима срочили у стиху. Учиниле су се извештачу „Политике" те жеље искрене и лепе па их је јавио уз извештај са утакмице у којој смо иначе ми победили са 3:2. Та песмица, написана из срца деце постала је већ следећег дана хит фудбалске нације. Људи су били више него раздрагани јер је Југославија успела да се пласира на V светско првенство, прво после другог светског рата. Путовање у Бразил, односно Бразилију како се онда говорило.

Била је то можда и најтежа послератна година. Рушевине, згаришта и људске ране остале после најстрашнијег рата у светској историји. Народе Југославије задесио је и тешки удар Стаљина и Информбироа, економска и политичка блокада. Победа над Французима и одлазак репрезентације међу светску фудбалску елиту обичном нашем грађанину значила је необично много. Били смо једина социјалистичка земља на том такмичењу.

Тај страшни Бајо!

Тадашњи селектор наше репрезентације, професор Саобраћајног факултета Београдског универзитета инж. Милорад-Микица Арсенијевић сећа се квалификација:

– Да би некако стигли до Бразила на светско првенство ми смо морали прво да разигравамо са Израелом, па тек победник из тог сусрета имао је право да у дуелу са Французима реши ко ће путовати у Бело Хоризонте. А ту су нас у групи чекали домаћин Бразил, Мексико и Швајцарска. Са репрезентацијом Израела изашли смо накрај врло лако. Победили смо их прво у Београду са 6:0 а онда смо их у Тел Авиву докусурили са 5:2! Е, онда су дошли ти фаворизовани Французи...

Прва квалификациона утакмица са „триколорима" играна је на стадиону ЦДЈА у Београду. Шта се чудите који је то стадион ЦДЈА? То је у ствари Стадион ЈНА, само се тада званично звао Стадион централног дома Југословенске армије. Трибине су биле крцате тог 9. октобра 1949. године, мада се директан пренос утакмице слушао у целој земљи. И то не само код својих кућа, већ на озвученим градским трговима и сеоским утринама испред задружних домова. На то заједничко слушање преноса преко радио-таласа ишло се фамилијарно, као на викенд: носила се храна и пиће, а за децу воће и колачи. Уз глас Радивоја Марковића из металног звучника маса би навијала као да је на стадиону.

РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ НА СВЕТСКОМ ПРВЕНСТВУ 1950: Слева надесно – горњи ред: Станковић, Митић, Огњанов, Јовановић, Бобек, Хорват, Мркушић, доњи ред: К. Томашевић, Вукас, П. Бајић и З. Чајковски.

●

А у Београду, на Топчидерском брду, испред стадиона ЦДЈА било је људи који су за карту на трибинама давали свој мантил, гуњ или зимски капут. Сељаци су долазили са живим прасићима и јагањцима и давали живинче за једну папирнату улазницу. Само да виде утакмицу. Но, узалуд. Тапкароша није било! Препродавци карата за утакмице и биоскопске представе појавиће се много касније.

– Утакмица није била лепа али је зато била изузетно борбена – вели инж. Микица Арсенијевић, сада осамдесетпетогодишњи пензионер. – Ми смо повели у првом полувремену, а гол је дало лево крило Жељко Чајковски. И у другом полувремену опседали смо гол француског голмана Ибрира, али на опште запрепашћење 55.000 гледалаца њихово десно крило Бајо преварио је нашег левог бека Чолића улетео у казнени простор и Шоштарић је само погледом испратио лопту у мрежу. Био је то шок, а онда је судија Ван де Мер из Холандије још мало скратио утакмицу и гледалиште је било бесно. И на судију, и на играче, и на мене као селектора.

Новине су се обрушиле на репрезентацију и стручни штаб. Тражене су смене (баш као и сад, зар не) а Микици Арсенијевићу су људи на улици отворено претили:

– Зашто се пачате у фудбал. Идите на свој факултет и предајте оно што знате. Ви сте саобраћајац, а не селектор!

Три недеље касније на Стадиону Коломб крај Париза пред 60.000 гледалаца селектор Арсенијевић је повукао храбар потез и извео три дебитанта: Предрага Ђајића (не, није то Драган Џајић, он је тада имао тек две године), као халфа, десно крило Вукосављевића и лево крило Бенка. Прва двојица су били играчи Црвене Звезде, а овај трећи загребачког Динама.

– Моје муке су биле велике јер су проверени репрезентативци и одлични фудбалери Рајко Митић, Бернард Вукас и Џина Симоновски били повређени па сам морао да играм са дебитантима. И чим је судија Шерц из Швајцарске дунуо у пиштаљку за почетак утакмице, онај

ТОГ ПОНЕДЕЉКА, 12. ДЕЦЕМБРА 1949. ГОДИНЕ. БИЛО ЈЕ ТМУРНО И КАО ДА ЦЕЛОГ ДАНА НИЈЕ СВАНУЛО КАКО ТРЕБА ЈЕР ЈЕ ВЕЋ ПОЧЕО ПРВИ СНЕГ. АЛИ ЉУДИ СУ ШИРОМ ЈУГОСЛАВИЈЕ И ПОРЕД ТОГА БИЛИ ВРЛО РАСПОЛОЖЕНИ И НАСМЕЈАНИ.

Илустровао: Аскенио Поповић

страшни и кобни Бајо дао нам је гол из соло продора. Сада га је чувао Бранко Станковић, али шта је то вредело, био је чудо од играча – каже Арсенијевић.

Тек пред крај полувремена некако, и из контранапада Бобек је побегао француском беку Фреју и скоро пробушио мрежу на стадиону Коломб – 1:1.

У другом полувремену Французи су навањивали, наши се бранили и тако је утакмица била завршена а тамошња, француска публика је звиждала. Била је незадовољна исто као и гледаоци у Београду. Према пропозицијама требало је да се спортски супарници договоре о трећој одлучујућој утакмици на неутралном терену. Договорено је да се та „мајсторица" одигра у Фиренци. Дакле, на пола пута између Париза и Београда. Сусрет је заказан за 11. децембар 1949. године.

Исцрпљујући продужеци

Селектор Арсенијевић је, да би што боље припремио нашу репрезентацију, одвео играче у Беч на пријатељски сусрет са Аустријом и тамо – претрпео дебакл! Аустријанци Хапел, Ханапи, Оцвирк, Декер, Хубер и Ауредник представљали су тада крем европског фудбала и лако су нас победили са 5:2. Три гола дао нам је Декер, два Хубер, а част „плавих" спасли су Жељко Чајковски и Стјепан Бобек. Тек је сад дрвље и камење пало на Микицу Арсенијевића.

„Зар се пред тако важан сусрет са Француском у Фиренци, наши фудбалери (тада се по правопису говорило и писало футбал, а не фудбал) воде мечки на рупу у Беч! Па наши дични фудбалери нису морали да путују у Беч да би нас убедили како слабо шутају лопту"! – тако је грмео у „Политикиној" рубрици „Спорт и фискултура" новинар Љуба Вукадиновић.

А Арсенијевић је ћутао. Он се послужио варком. Наиме у Бечу је играо један тим (ту утакмицу је гледао и „шпијун" француског стручног штаба), а на стадион Ђовани Берта савезни капитен репрезентације Југославије послаће против „триколора" сасвим другу једанаесторицу.

У Фиренцу су наши играчи испраћени скромно и без много помпе. Путовало се возом, другом класом. Четири дана пре утакмице стигле су обе репрезентације. Када су наши фудбалери видели да међу Французима нема десног крила Бајоа, свима је лакнуло, а понајвише голману Шоштарићу. Радовао се као мало дете и стално понављао:

– Сад од Француза нема ко да ми да гол!

Непосредно пред почетак утакмице селектор Арсенијевић је одредио тим: Мркушић – Хорват, Чолић – Златко Чајковски, Јовановић, Ђајић – Михајловић, Митић, Фирм, Бобек и Жељко Чајковски. Сви су били изненађени таквом поставом југословенске репрезентације. Чак и наши играчи, а да не говоримо о Французима, присутним новинарима и публици. На стадиону Ђовани Берта скупило се 40.000 људи. Многи Италијани дошли су на стадион да виде те „комунисте из Југославије који су смели Стаљину да одбију послушност". Узалуд је лист Комунистичке партије Италије „Унита", иначе на линији Информбироа, тврдио да је југословенски фудбалски тим „нижеразредног квалитета за који не вреди дати ни пола лире да би га гледали". Стадион је био пун!

Тог недељног поподнева цела Југославија се свила поред радио-апарата и слушала већ познати глас Радивоја Марковића:

– Драги слушаоци, игра се тринаести минут. Лопта је до Митића, он даје дуги фор на леву страну према Бобеку... Наша спојка бежи на лево крило, вара једног француског играча, па другог, центаршут и... ГОЛ! ГОЛ! ГОЛ! Био је то Михајловић! Наши се грле у мрежи Француза – 1:0 за Југославију...

Но, радост је кратко трајала. Само два минута касније Валтер, десно крило Француза, који је заменио Бајоа, дао је гол Мркушићу са преко 25 метара!

Тако се завршило прво полувреме.

У другом полувремену био је то прави рат. Фаулови, оштри стартови, мушка игра. Седам минута пре краја – 2:1 за Французе! Зар је то крај? Наши крећу са центра: центарфор Фирм је даје Митићу, овај кратко до Михајловића, а наше десно крило иде право на гол Француза и онако из беса шутира из даљине. Ибрир се није ни помакао а лопта се забила у саме рачље – 2:2! Опет Јово наново! Судија свира крај и мораће да се играју продужеци.

Тај 113. минут утакмице био је кобан али за Французе. Жељко Чајковски је побегао по крилу свом чувару Фреју и онда од корнер-заставице пошао према голу. Ушао је у казнени простор, али пошто је био у „мртвом" углу и Француски и наши играчи очекивали су центаршут. Тако је мислио и голман Ибрир. Мислио је тако – али наопако! Чајковски је мртав ладан опалио као из топа: лопта је очешала једну стативу, ударила у другу и одбила се у мрежу – 3:2 за Југославију! Репрезентација Југославије путује у Бразил(ију) у Бело Хоризонте!

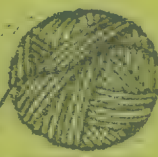
Пре утакмице играчи су читали ону песмицу коју су им у писму послала деца из редакције листа „Пионир". А после утакмице, у аутобусу, док су се уморни и пресрећни враћали у хотел, савезни капитен Микица Арсенијевић је инсистирао да се дечјем листу „Пионир" пошаље телеграм из Фиренце. И телеграм је послат.

Три дана касније Љуба Вукадиновић је на страницама „Политике" објавио и отпоздрав деци на њихову песмицу-жељу. Репрезентативци Југославије су написали:

„Ушнирали, прелазили, победили:
Хана, Марша и Ибрира,
Поздрава пуно
редакцији „Пионира".

Тако је то било пре 36 година. Репрезентација Југославије је у Бело Хоризонтеу победила Швајцарску (3:0) Мексико (4:1) а у Рио де Женеиру пред 200.000 гледалаца изгубила од Бразила са 2:0 и тако освојила пето место на свету!

Стеван Зец

ЛАВЕЖ СПАСА

У ТРЕНУЦИМА КАД БИХ ЗАПАЛА У ПОЛУСАН, КАД НИ ХЛАДНОЋУ ВИШЕ НИСАМ ОСЕЋАЛА, ТРГЛО БИ МЕ ВУЧКОВО ДОЗИВАЊЕ.

Мој први сусрет с Велебитом био је пријатан. Стајала сам пред старом школом обасјаном сунцем, усред шуме иза које су се назирали планински врхови. С терасе се пружао поглед на море од Сења до Ријеке. Видик је заклањао лагани бели облак који је лебдео у дубини изнад старог Нехаја. Одјекуд је цвилећи долутао вук. Мој страх победио је молећиво ме гледајући право у очи, а и једну шапу је држао високо подигнуту. Угледала сам велики трн и пажљиво га извадила. Захвално је шкљоцнуо својим белим оштрим зубима у близини моје руке и нестао још брже него што се појавио.

Волела сам да шетам пустим планинским стазама које су повезивале раштркане куће. При том сам упознавала људе. Били су отворени, радовали се посетама, а према мени се односили као према осетљивом цвету који треба заштитити од ћуди планине. Чинило ми се да претерују али снег је те године пао много раније него што се ико надао. Лисковац је био одсечен од света...

Нисам стигла да javим родитељима у Пулу ни да сам добро допутовала, а желела сам да им напишем како ми је лепо и да живим међу дивним људима. Сазнала сам да је онај мој вук, у ствари, пас првих комшија, чија је кућа била доста далеко од школе. Пас се убрзо преселио код мене и ретко се враћао газдама. Назвала сам га Вучко јер је био мешанац вука и вучјака.

Радила сам у комбинованом одељењу нижих разреда. Ђаци су редовно долазили у школу. Само они чије су куће биле најудаљеније, понекад би изостали и то тек кад заиста нису могли да се пробију кроз високе сметове.

Једног таквог јутра дошао је мој отац да види зашто се не јављам. Мајка је изрекла толико злих слутњи да се чак и он забринуо. Читавог дана падао је снег. Кад је отац по подне пошао назад све стазе су биле завејане. Потражила сам помоћ мештана. Отишли смо до продавнице, око петсто метара удаљене од школе, где су нас чекали трговац, гостионичар и још неки људи који ће отпратити оца неколико километара до пута којим пролази аутобус.

Код продавнице је било пуно људи и договарали су се ко ће мене да отпрати до школе. Рекла сам да нема потребе и то таквим тоном као да сам се увредила што сумњају у моју одважност.

Почело је да се смркава а снег је још гушће падао. Права мећава. Тих пола километра претворили су се у бескрајну стазу. Ветар је премештао сметове и замео све трагове. Мрак је завладао планином и схватила сам да пута нигде нема. Залутала сам. Дуго сам ходала и полако се привикавала на хладноћу. Нисам осећала прсте на рукама и ногама, а неколико пута сам додирнула лице да установим да је још део мене. На трепавицама и коси ухватио се лед. Заклињала сам се да ћу убудуће носити само капуте с капуљачом.

Неколико пута упала сам у дубоке јаме. Кад сам у последњој већ изгубила наду да ћу изаћи чула сам далеко завијање Вучка. Знала сам да су га власници затворили да чува стоку и да овог пута не може да ми помогне.

Сваког тренутка кад бих запала у полусан, кад ни хладноћу више нисам осећала, тргло би ме Вучково дозивање. Враћала ми се снага и наставила бих да лутам кроз мрак коме је против мене помагала и густа завеса снежних пахуља. Вучко није престајао да се оглашава и постао је мој једини и најбољи путоказ кроз мећаву.

После неколико часова тумарања и лутања угледала сам школску зграду у којој је био и мој стан. Хтела сам да викнем и позовем послужитељку Мању која ме је чекала и одржавала ватру у стану, али сам тек тада установила да сам изгубила и глас. Последњом снагом попела сам се уз степенице, али врата нисам отворила. Срећом Мања је често долазила до врата и гледала стижем ли тако да нисам дуго лежала на снегу. Не знам како ме је унела у собу и колико је то трајало.

Освестила сам се осећајући пецкање воде на кожи. Мислила сам да је вода врела и очекивала сам праве опекотине. Мања је стално доносила нове количине хладне, једва млаке, воде и грљала ме. Воду је заменила ракија. Тек тада сам осетила да дишем и први пут у животу мирис ракије ми је био пријатан.

После два дана могла сам да устанем из кревета и да ходам али ме осећај студени није напуштао. Хладноћа је остала дубоко у мени тако да и данас после неколико година осећам језу кад се сетим тога и дође ми да, иако је лето и врућина, обучем топ...

Лаура Ковач,
учитељица
Сусак

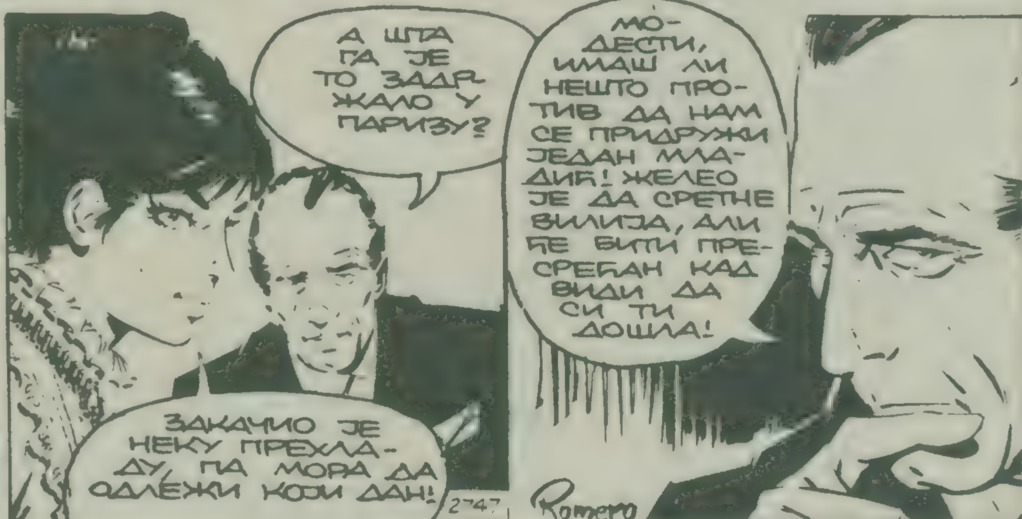

ХОЋУ ДА БУДЕМ КАО ТИ

ПИШЕ: ПИТЕР О'ДОНЕЛ
(PITER O'DONNELL)
ЦРТА: РОМЕРО (ROMERO)

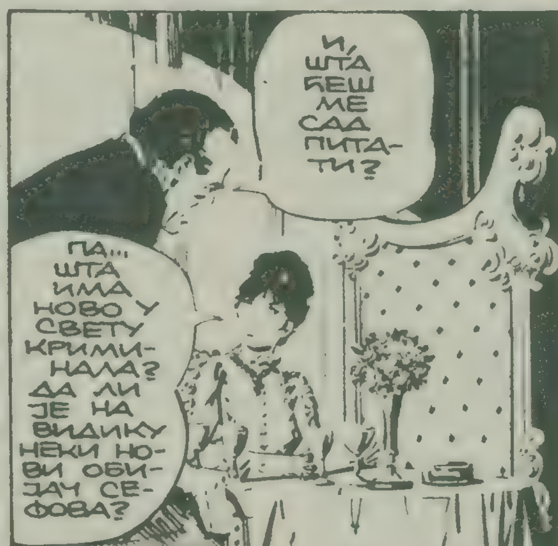

У СВОМ СЕФУ МОДЕСТИ ЈЕ НАШЛА ПИСАМЦЕ И БУКЕТ РУЖА...
С ЉУБАВЉУ
РУФУС
ХМ... ОВАКВИХ ПРОВАЛНИКА БАШ НЕМА МНОГО!

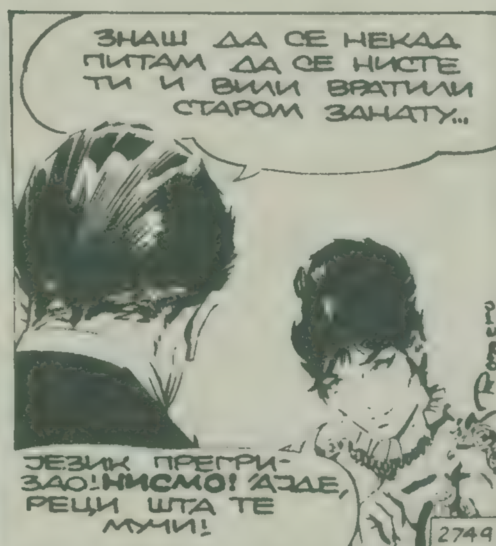
МОМАК БАШ ИМА СТИЛА, ЗАР НЕ? СТАВИ БУКЕТ У ВАЗУ, МОЛИМ ТЕ!
А КО ЈЕ ТАЈ РУФУС, МОДЕСТИ?
НИШТА НИЈЕ УКРАО, ЧАК НИ ТАКНУО... ОТВОРИО ЈЕ КОМПЛИКОВАНИ МЕХАНИЗАМ, А АЛАРМ СЕ НИЈЕ УКЉУЧИО... ОСТАВИО ЈЕ БУКЕТ РУЖА И НЕСТАО БЕЗ ТРАГА...
2746

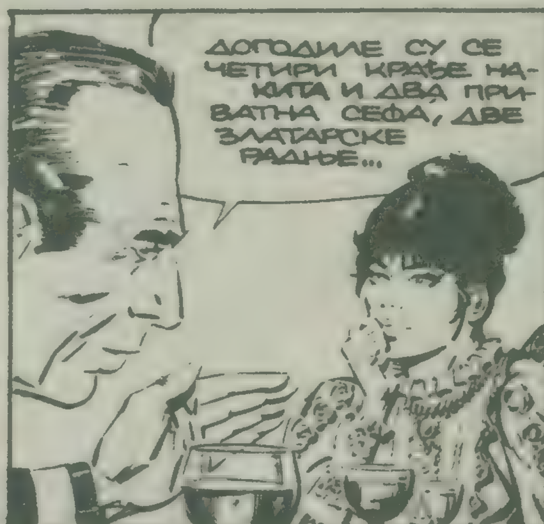
МОДЕСТИ ЈЕ ИЗИШЛА НА ВЕЧЕРУ С ИНСПЕКТОРОМ БРУКОМ...
НАДАМ СЕ ДА ТИ НЕ СМЕТА ШТО САМ ДОШЛА ЈА УМЕСТО ВИЛИЈА?
НАПРОТИВ, ОДУШЕВЉЕН САМ!

МОДЕСТИ, ИМАШ ЛИ НЕШТО ПРОТИВ ДА НАМ СЕ ПРИДРУЖИ ЈЕДАН МЛАДИЋ! ЖЕЛЕО ЈЕ ДА СРЕТНЕ ВИЛИЈА, АЛИ ЋЕ БИТИ ПРЕСРЕЋАН КАД ВИДИ ДА СИ ТИ ДОШЛА!
А ШТА ГА ЈЕ ТО ЗАДРЖАЛО У ПАРИЗУ?
ЗАКАЧИО ЈЕ НЕКУ ПРЕХЛАДУ, ПА МОРА ДА ОДЛЕЖИ КОЈИ ДАН!
2747
Romero

АЛ' СИ ТАЈАНСТВЕН! А ЗАШТО СЕ ТАЈ ТВОЈ ПРИЈАТЕЉ ТОЛИКО ЗАНИМА ЗА МЕНЕ?
КО ЗНА... ОН МИ ЈЕ ЗАПРАВО СЕСТРИЋ! ТЕК ЈЕ НАПУНИО ДВАДЕСЕТ, А ТИ СИ ЊЕГОВ ИДОЛ!

ЕХ, ШТА ОН ЗНА О МЕНИ?
МНОГО ВИШЕ НО ШТО СЕ НАДАШ! МОЖДА САМ ПОГРЕШИО ШТО САМ МУ ТОЛИКО ПРИЧАО О ТЕБИ...

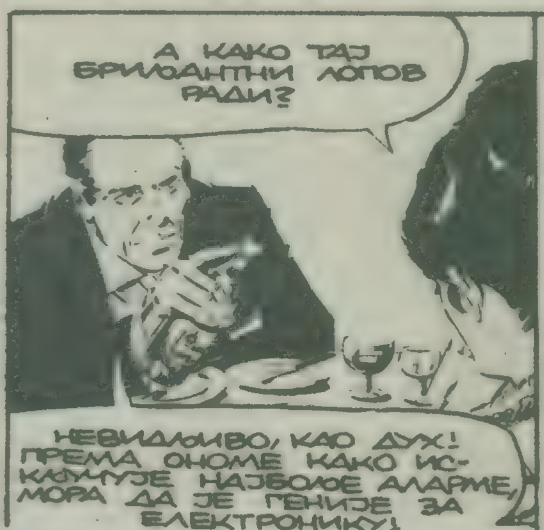
СКУПИО ЈЕ И ИСЕЧКЕ ИЗ НОВИНА О ТОМЕ КАКО ТИ НИКО НИЈЕ УШАО У ТРАГ ДОК СИ БИЛА ЧЛАН БАНДЕ!
ИМАШ БИСТРОГ СЕСТРИЋА, БРУК!
2748

И, ШТА ЋЕШ МЕ САД ПИТАТИ?
ПА... ШТА ИМА НОВО У СВЕТУ КРИМИНАЛА? ДА ЛИ ЈЕ НА ВИДИКУ НЕКИ НОВИ ОБИЈАЧ СЕФОВА?

ЗАШТО МЕ ТАКО ГЛЕДАШ? САМО ЋАСКАМО...
НАДАМ СЕ ДА ЈЕ САМО ТО!

ЗНАШ ДА СЕ НЕКАД ПИТАМ ДА СЕ НИСТЕ ТИ И ВИЛИ ВРАТИЛИ СТАРОМ ЗАНАТУ...
ЈЕЗИК ПРЕГРИЗАО! **НИСМО!** АЈДЕ, РЕЦИ ШТА ТЕ МУЧИ!
2749

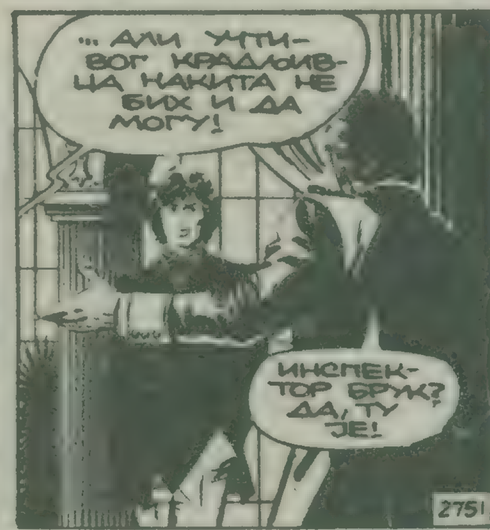

ДОГОДИЛЕ СУ СЕ ЧЕТИРИ КРАЂЕ НАКИТА И ДВА ПРИВАТНА СЕФА, ДВЕ ЗЛАТАРСКЕ РАДЊЕ...

БАНДА ИЛИ ПОЈЕДИНАЦ?
ПОЈЕДИНАЦ! И НИЈЕ НИКО ИЗ НАШЕ КАРТОТЕКЕ!

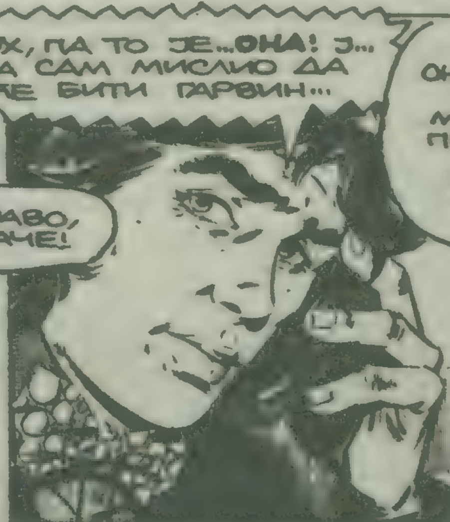

А ВЕШТИЈИ ЈЕ НЕГО ШТО СТЕ ТИ И ВИЛИ ИКАД БИЛИ!
МОРА ДА МИ ЈЕ ОН ОСТАВИО ЦВЕЋЕ...
2750

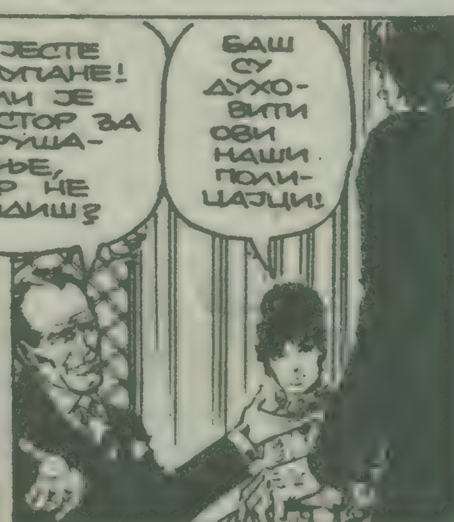

А КАКО ТАЈ БРИЛИЈАНТНИ ЛОПОВ РАДИ?
НЕВИДЉИВО, КАО ДУХ! ПРЕМА ОНОМЕ КАКО ИСКЉУЧУЈЕ НАЈБОЉЕ АЛАРМЕ, МОРА ДА ЈЕ ГЕНИЈЕ ЗА ЕЛЕКТРОНИКУ!

МОЖДА МИ ТИ МОЖЕШ УКАЗАТИ НА НЕКИ ТРАГ!
БРУК, ДВА ПУТА САМ ЗА ТЕБЕ ПОХВАТАЛА БАНДУ УБИЦА...

...АЛИ УЧТИВОГ КРАДЉИВЦА НАКИТА НЕ БИХ И ДА МОГУ!
ИНСПЕКТОР БРУК? ДА, ТУ ЈЕ!
2751

А, ЕВО МОГ ЋАКНУТОГ СЕСТРИЋА КОЈИ ЛУДУЈЕ ЗА ТОБОМ!
ЗДРАВО, УЈАЧЕ!
Romero
2752

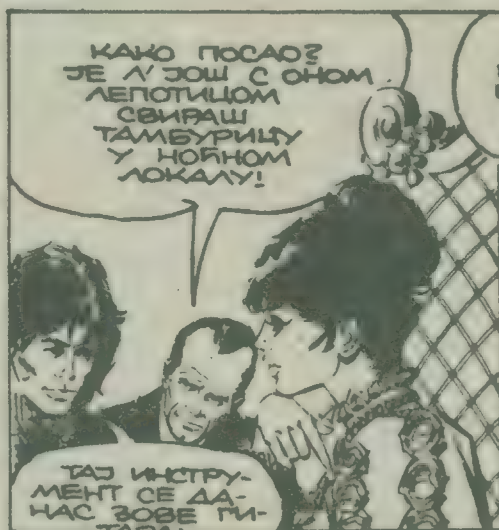

ОХ, ПА ТО ЈЕ... ОНА! Ј... ЈА САМ МИСЛИО ДА ЋЕ БИТИ ГАРВИН...

И ЈЕСТЕ ОН, ГЛУПАНЕ! ВИЛИ ЈЕ МАЈСТОР ЗА ПРЕРУШАВАЊЕ, ЗАР НЕ ВИДИШ?
БАШ СУ ДУХОВИТИ ОВИ НАШИ ПОЛИЦАЈЦИ!

ОН ТЕБЕ ПОЗНАЈЕ! ИМА ЧАК ОВАКО ДЕБЕЛИ ДОСИЈЕ О ТЕБИ!
СЕДИТЕ! ВАЉДА ЋЕ СЕ ВАШ УЈАК СЕТИТИ ДА НАС УПОЗНА!

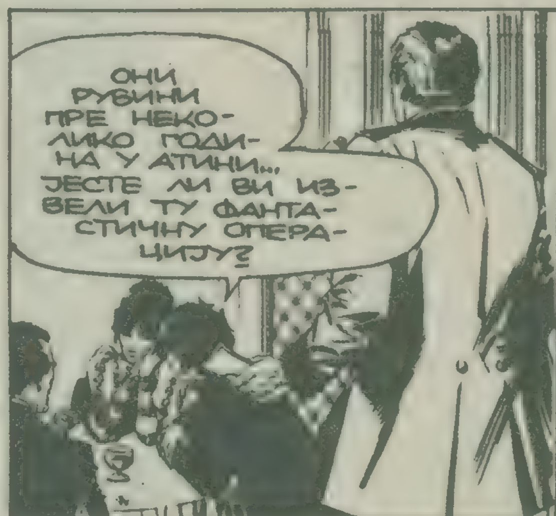

МОДЕСТИ, СА ЗАДОВОЉСТВОМ, ПРЕДСТАВЉАМ ТИ МОГ СЕСТРИЋА РУФУСА!

С ЉУБАВЉУ РУФУС
РУФУС! ЗАИСТА НЕОБИЧНО ИМЕ!

КАКО ПОСАО? ЈЕ Л' ЈОШ С ОНОМ ЛЕПОТИЦОМ СВИРАШ ТАМБУРИЦУ У НОЋНОМ ЛОКАЛУ!
ТАЈ ИНСТРУМЕНТ СЕ ДАНАС ЗОВЕ ГИТАРА!

А КАКО ВАШ ПОСАО, БЛЕЈЗ? ПРАВА ЈЕ ТРАГЕДИЈА ШТО СТЕ СЕ ПОВУКЛИ!
ПА... СВИ СЕ ПРЕ ИЛИ КАСНИЈЕ ОКАНЕМО ЛУДОРИЈА, РУФУСЕ!

ВИДИШ, МАЛИ ЈЕ ЗВРКНУТ КОЛИКО ЈЕ ТЕЖАК!
МОЖДА ОН ТО ИСТО МИСЛИ О ТЕБИ, БРУК!
2754

ОНИ РУБИНИ ПРЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА У АТИНИ... ЈЕСТЕ ЛИ ВИ ИЗВЕЛИ ТУ ФАНТАСТИЧНУ ОПЕРАЦИЈУ?

ЗАР НЕ МИСЛИТЕ ДА ЈЕ У МЕЂУВРЕМЕНУ ДОШЛО ДО ВЕЛИКОГ НАПРЕТКА, ШТО СЕ ТЕХНИКЕ ТИЧЕ?
ОТКУД БИ ОН О ТОМЕ НЕШТО ЗНАО, МОДЕСТИ?

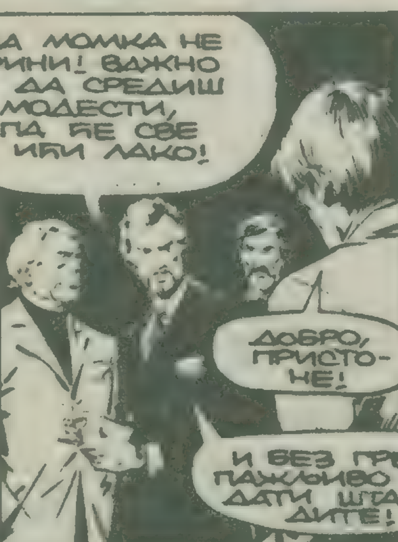

МОРАМ ОДМАХ У СКОТЛАНД ЈАРД! ОТПРАТИ МОДЕСТИ КУЋИ, РУФУСЕ!
ОХ... ПА ТО ЈЕ ОВАЈ... ДИВНО!

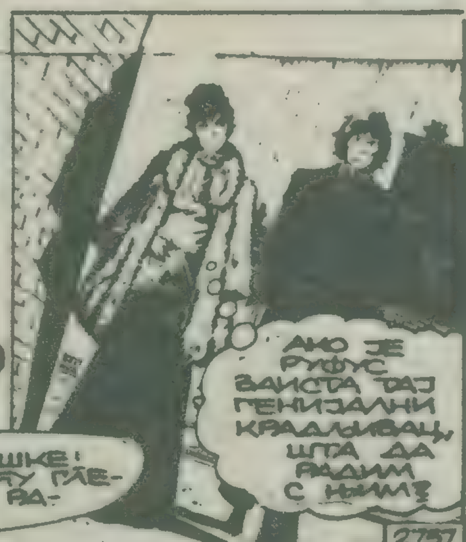

ДРАГО МИ ЈЕ ШТО ЈЕ УЈАК МОРАО ДА ОДЕ! ЗНАТЕ, ОБОЖАВАМ ВАС ВЕЋ ГОДИНАМА!
РАФУСЕ... НЕМОЈ ДА МЕ ПРАВИШ СТАРИЈОМ НЕГО ШТО САМ...
... И НЕ БИХ НАОПАЧКЕ ОБУКЛА БУНДУ!

ШТА? АХ, ДА...

ИЗВИНИТЕ, БАШ САМ НЕСПРЕТАН!
НЕ, НИСИ! НИ СЛУЧАЈНО! АЛИ, О ТОМЕ ЋЕМО КАСНИЈЕ!

А НА ТРГУ, У БЛИЗИНИ РЕСТОРАНА...
МОДЕСТИ И МАЛИ СУ ЗАЈЕДНО ИЗИШЛИ!
ИДИ И ПРЕСРЕТНИ ИХ КАД СЕ ПРИБЛИЖЕ КОЛИМА!

ЗА МОМКА НЕ БРИНИ! ВАЖНО ЈЕ ДА СРЕДИШ МОДЕСТИ, ПА ЋЕ СВЕ ИЋИ ЛАКО!
ДОБРО, ПРИСТОНЕ!
И БЕЗ ГРЕШКЕ! ПАЖЉИВО ЋУ ГЛЕДАТИ ШТА РАДИТЕ!

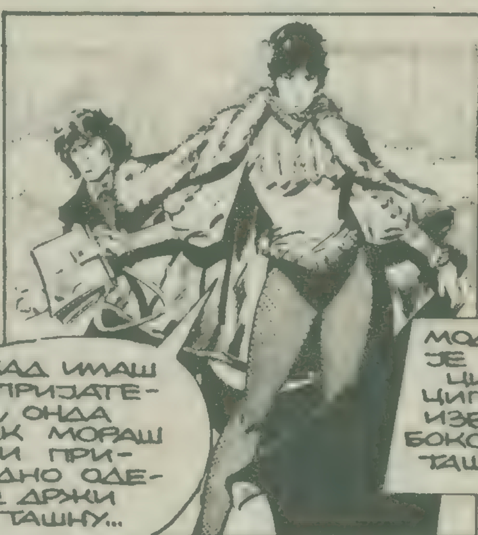

АКО ЈЕ РУФУС ЗАИСТА ТАЈ ГЕНИЈАЛНИ КРАДЉИВАЦ, ШТА ДА РАДИМ С ЊИМ?
2757

ГДЕ СУ ВАМ КОЛА?
ЕНО ТАМО!

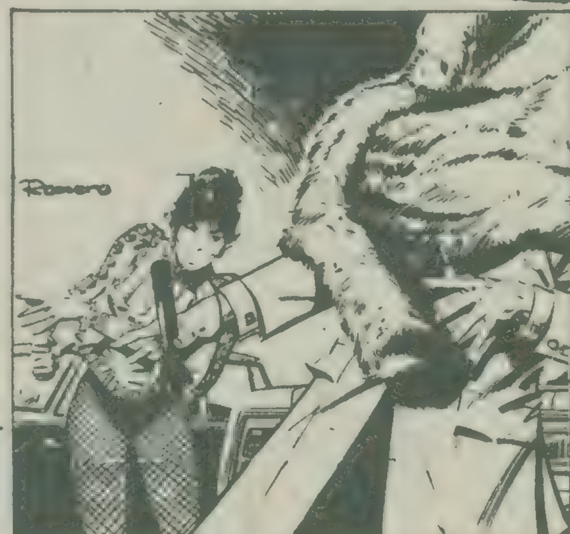

А ЗАШТО ИДЕМО ОКОЛО?
ИЗ НАВИКЕ... НИКАД НЕ ЗНАШ ШТА НЕПРИЈАТЕЉИ МОГУ ДА ТИ ПРИРЕДЕ! МОРАШ УВЕК БИТИ НА ОПРЕЗУ!

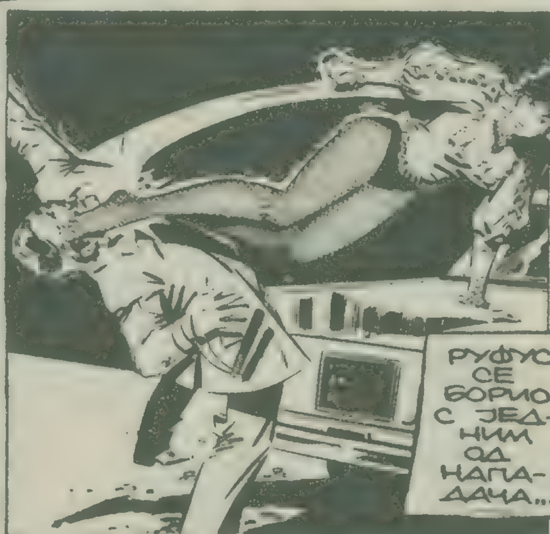

ЗАПАМТИ ТО!
ДОЛАЗЕ ДРУГИМ ПУТЕМ! БРЗО!
2758

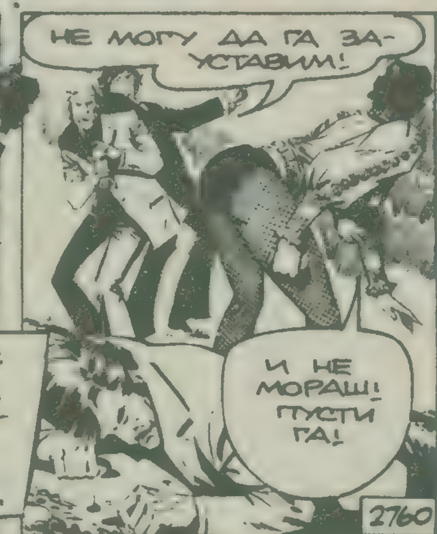

ПАЗИ!
УПАМТИ ЈОШ НЕШТО, РУФУСЕ...

...КАД ИМАШ НЕПРИЈАТЕЉА, ОНДА УВЕК МОРАШ БИТИ ПРИКЛАДНО ОДЕВЕН! ДРЖИ МИ ТАШНУ...

МОДЕСТИ ЈЕ ЗБАЦИЛА ЦИПЕЛЕ И ИЗВУКЛА БОКСЕР ИЗ ТАШНЕ...
И НЕ ВРЗМАЈ СЕ ОКО МЕНЕ!
2759

Romero

РУФУС СЕ БОРИО С ЈЕДНИМ ОД НАПАДАЧА...

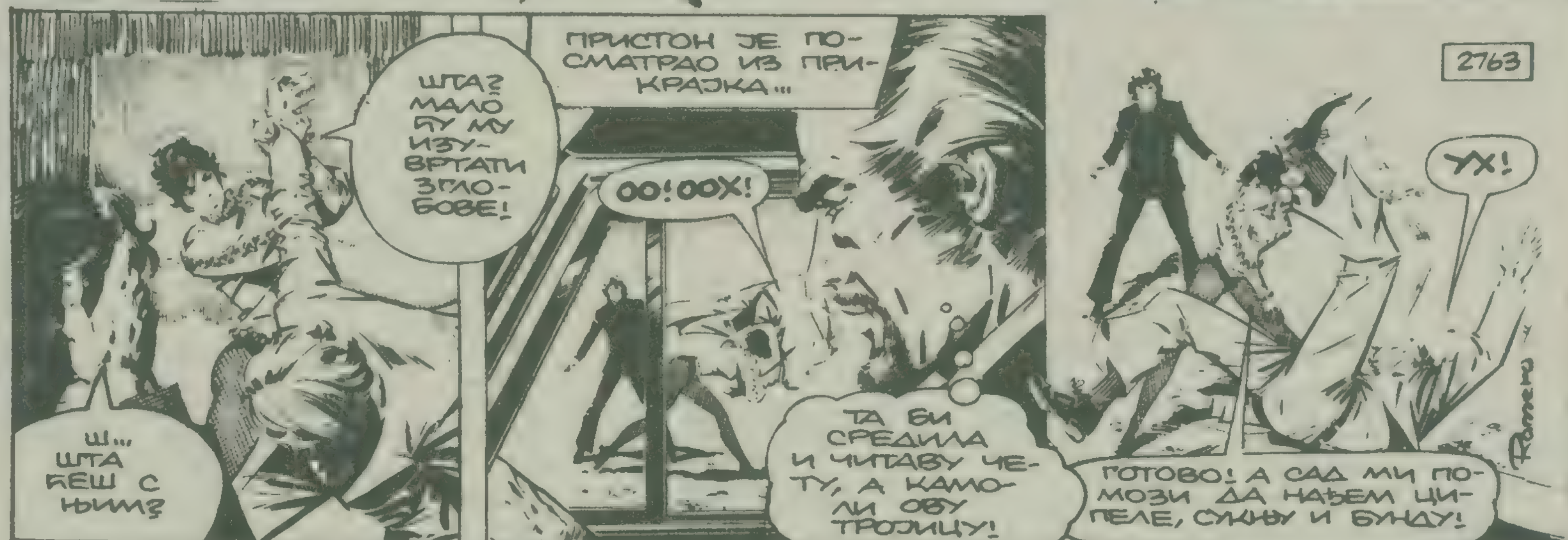

НЕ МОГУ ДА ГА ЗАУСТАВИМ!
И НЕ МОРАШ! ПУСТИ ГА!
2760

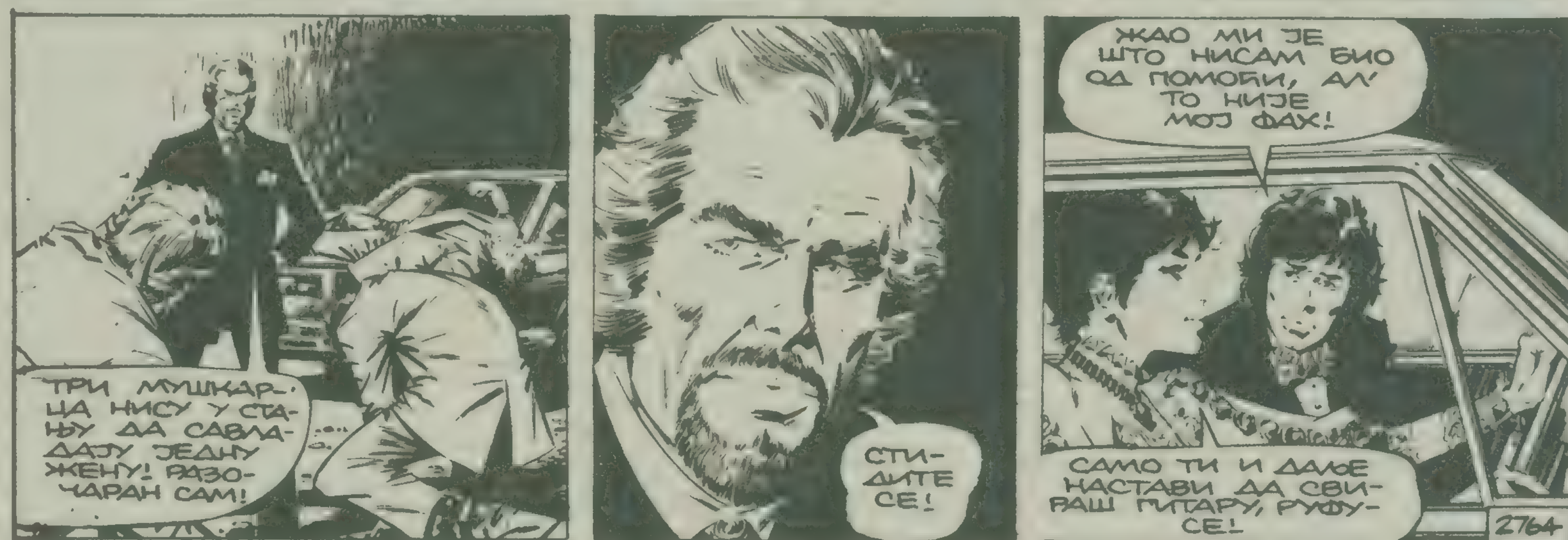

ЗДРАВО, ДАСО, ЗА КОГА РАДИШ?
ЗНАМ ТЕ И УЋУТКАЋУ ТЕ ЗАУВЕК!

БОКСЕР, ЈЕ ЛИ? ПАЗИ СЕ, ПАЗИ ДОБРО...
НЕ МОЖЕШ МИ НИШТА С ТОМ ГВОЖЂУРИЈОМ У РУЦИ! НИШТА!

УУХ!
ОХ! СЛОМИЋЕШ МУ ВИЛИЦУ!
НЕЋУ ВАЉДА!
2761

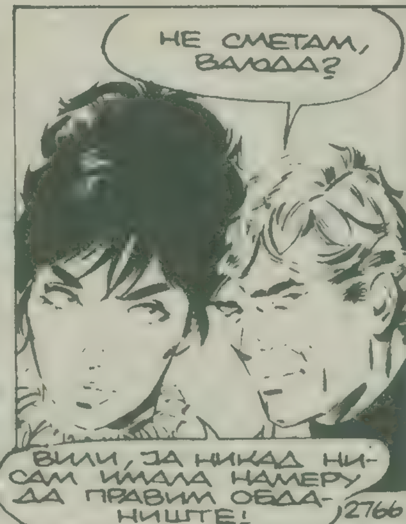

А ГДЕ ЈЕ ЈОШ ЈЕДАН?
НЕ ЗНАМ, НЕ ВИДИМ ГА...
НАГОНСКИ, МОДЕСТИ ЈЕ ПОСКОЧИЛА УСТРАНУ...
БОЉЕ БАЦИ ТО!
ДАХ!
Romero
2762

Ш... ШТА ЋЕШ С ЊИМ?
ШТА? МАЛО ЋУ МУ ИЗУВРТАТИ ЗГЛОБОВЕ!
ПРИСТОН ЈЕ ПОСМАТРАО ИЗ ПРИКРАЈКА...
ОО! ООХ!
ТА БИ СРЕДИЛА И ЧИТАВУ ЧЕТУ, А КАМОЛИ ОВУ ТРОЈИЦУ!
2763
УХ!
ГОТОВО! А САД МИ ПОМОЗИ ДА НАЂЕМ ЦИПЕЛЕ, СУКЊУ И БУНДУ!
Romero

ТРИ МУШКАРЦА НИСУ У СТАЊУ ДА САВЛАДАЈУ ЈЕДНУ ЖЕНУ! РАЗОЧАРАН САМ!
СТИДИТЕ СЕ!
ЖАО МИ ЈЕ ШТО НИСАМ БИО ОД ПОМОЋИ, АЛ' ТО НИЈЕ МОЈ ФАХ!
САМО ТИ И ДАЉЕ НАСТАВИ ДА СВИРАШ ГИТАРУ, РУФУСЕ!
2764

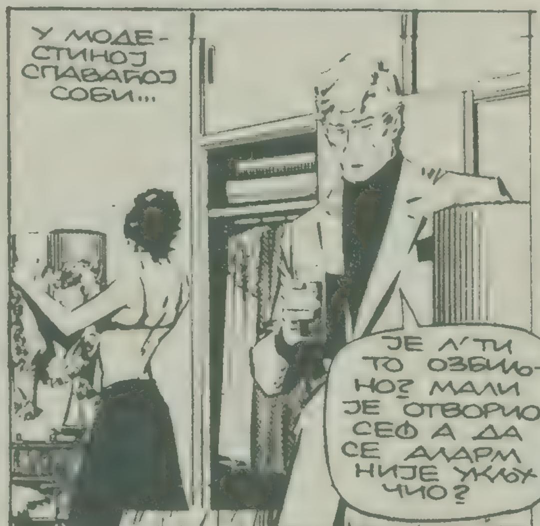

У МОДЕСТИНОМ СТАНУ...
ОХО, КАКАВ СТАН!
ЗАР ГА НИСИ ВЕЋ ВИДЕО? АХ, ДА, У МРАКУ...
Romero
ПА... ОВАЈ... НАДАМ СЕ ДА СЕ НЕ ЉУТИШ...
НЕКО МИ ЈЕ СИНОЋ У СЕФ ОСТАВИО РУЖЕ! С ЉУБАВЉУ, РУФУС, ПИСАЛО ЈЕ... ТО СИ БИО ТИ?
У СЕФ, ПРИНЦЕЗО?
ВИЛИ! КАКВО ИЗНЕНАЂЕЊЕ!
2765

МИСЛИЛА САМ ДА СИ У ПАРИЗУ!
УШИ СУ ПОЧЕЛЕ ДА МЕ СВРБЕ, ПА ПОМИСЛИХ ДА СИ У НЕВОЉИ!

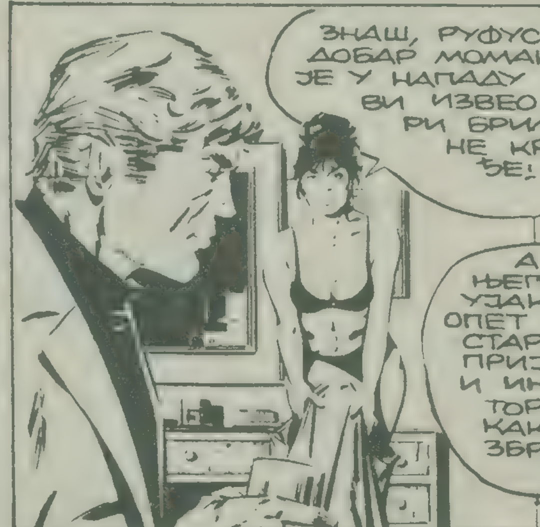
ДА, АЛ' САМ СЕ ИЗВУКЛА! ОТРЕСЛА САМ НЕКЕ НИТКОВЕ ЛАКО, К'О ПРАШИНУ С РЕВЕРА!
ПРИЧАЋЕШ МИ О ТОМЕ!

НЕ СМЕТАМ, ВАЉДА?
ВИЛИ, ЈА НИКАД НИСАМ ИМАЛА НАМЕРУ ДА ПРАВИМ ОБДАНИШТЕ!
2766

РУФУСЕ, ОВО ЈЕ ВИЛИ ГАРВИН! ВИЛИ, ОВО ЈЕ СЕСТРИЋ ИНСПЕКТОРА БРУКА!
ДРАГО МИ ЈЕ!

ЗДРАВО, РУФУСЕ... ДИВНО ЦВЕЋЕ! ЧУО САМ ДА СИ ГА ОСТАВИО У ПРИНЦЕЗИН СЕФ! ТО ЈЕ НЕКА ЛУДОРИЈА?

НЕ, НИЈЕ! ДОНЕСИ НАМ ПИЋЕ ДОК СЕ ПРЕСВУЧЕМ, ПА ЋЕМО РОРДЗГОВАРАТИ!
2767

У МОДЕСТИНОЈ СПАВАЋОЈ СОБИ...
ЈЕ Л' ТИ ТО ОЗБИЉНО? МАЛИ ЈЕ ОТВОРИО СЕФ А ДА СЕ АЛАРМ НИЈЕ УКЉУЧИО?

ДА! НИЈЕ НИШТА УКРАО! САМО МИ ЈЕ ОСТАВИО РУЖЕ!
АЛИ... ЗАШТО?

ОЗБИЉНО СЕ ПОЗАБАВИО МОЈОМ ПРОШЛОШЋУ! ЈА САМ ЊЕГОВ ИДОЛ!

ЗНАШ, РУФУС ЈЕ ДОБАР МОМАК, КОЈИ ЈЕ У НАПАДУ ЉУБАВИ ИЗВЕО ЧЕТИРИ БРИЉАНТНЕ КРАЂЕ!

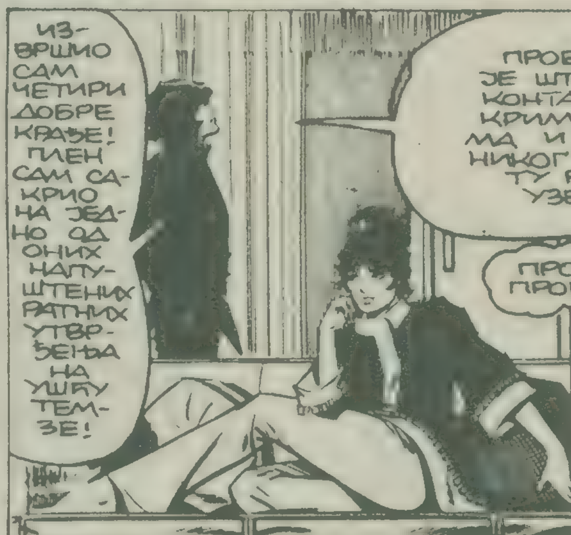
МОЖДА ЋЕ ГА ЉУБАВ ПРАВЕ ЖЕНЕ ИЗМЕНИТИ НАБОЉЕ!
А ЊЕГОВ УЈАК ЈЕ ОПЕТ НАШ СТАРИ ПРИЈАТЕЉ И ИНСПЕКТОР! КАКВА ЗБРКА!

ОХ, ЋУТИ! ОН ЈЕ ТАКО НАИВАН! ЈОШ ЈЕ ПРАВО ДЕРИШТЕ!
2769

А КАКО ЈЕ КРАЂА НАКИТА ПОСТАЛА ТВОЈ ХОБИ, РУФУ-СЕ?
ПА, УГЛЕДАО САМ СЕ НА ВАС!

И СВЕ ТО НА ОСНО-ВУ СТАРИХ НОВИН-СКИХ ЧЛАНАКА И ОНОГА ШТО ТИ ЈЕ БРУК ПРИЧАО?
АХ, НЕ! У ШПАНИЈИ САМ ОТКРИО ЈЕДНОГ ВАШЕГ БИВШЕГ ДРУГА-РА КОЈИ МИ ЈЕ ШТОШТА ИСПРИЧАО!

НАРАВНО, МНОГО САМ ПРОУЧАВАО И СЕФОВЕ, АЛАРМНЕ УРЕЂАЈЕ, ЕЛЕКТРОНИКУ...
ЛУКАВО!
2770

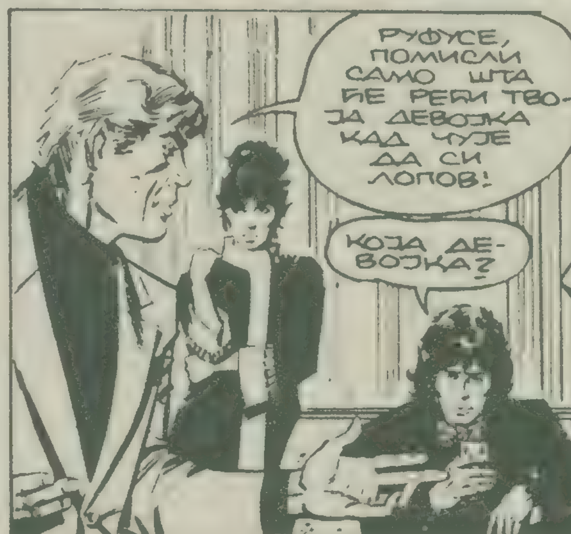

ИЗ-ВРШИО САМ ЧЕТИРИ ДОБРЕ КРАЂЕ! ПЛЕН САМ СА-КРИО НА ЈЕД-НО ОД ОНИХ НАПУ-ШТЕНИХ РАТНИХ УТВР-ЂЕЊА НА УШЋУ ТЕМ-ЗЕ!
ПРОБЛЕМ ЈЕ ШТО НЕМАМ КОНТАКТА С КРИМИНАЛЦИ-МА, И НЕМАМ НИКОГ КО БИ ТУ РОБУ УЗЕО!

ПРОБЛЕМИ... ПРОБЛЕМИ...
ХЕЈ! ТУ БИ ВАШ САВЕТ МО-ГАО ДА МИ ПО-МОГНЕ!
АХ... ПА МИ СМО УВЕК СА-МИ БРИНУЛИ О НАШЕМ ПЛЕ-НУ!
ОХ! ШТА ДА РАДИМ С ЊИМ?
2771

ОВАЈ... ДА ЧУЈЕМО МАЛО МУЗИКЕ, ВИ-ЛИ!
ШТА? АХА, НАРАВНО!

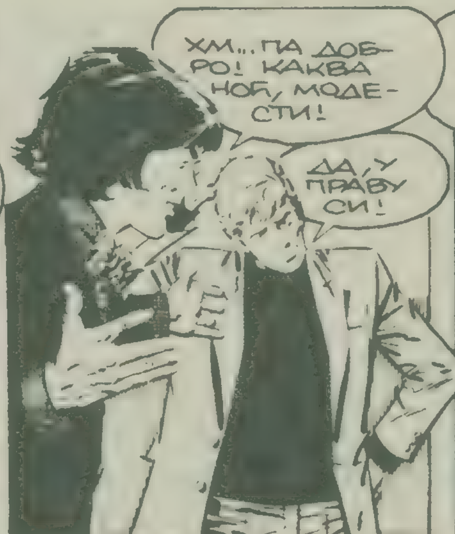

НЕ МОГУ МУ ДАВАТИ ЧАСОВЕ ИЗ КРИМИНАЛА! ОН ЈЕ КРЕНУО МО-ЈИМ СТОПАМА!
Romero
РЕЦИ МУ КАКО СИ НОЋИМА БДЕ-ЛА ДОК ТЕ ЈЕ МУЧИЛА НЕ-ЧИСТА САВЕСТ!

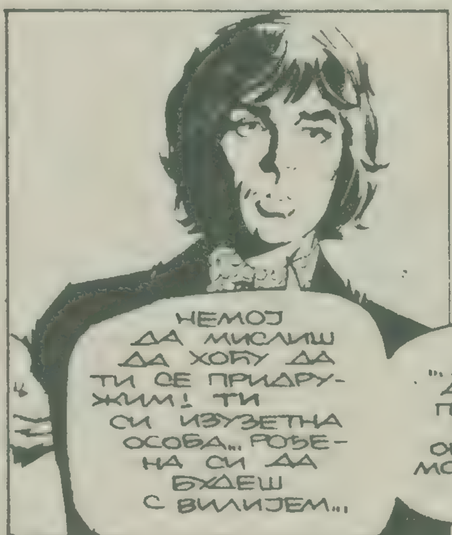

УХ! ЧЕКАЈ САМО ДА ОСТА-НЕМО САМИ!
ПОЛАКО! ИМАМ ИДЕЈУ!
2772

РУФУСЕ, ПОМИСЛИ САМО ШТА ЋЕ РЕЋИ ТВО-ЈА ДЕВОЈКА КАД ЧУЈЕ ДА СИ ЛОПОВ!
КОЈА ДЕ-ВОЈКА?

ПОСТОЈИ САМО ЏОСИ! ОНА ПЕВА, А ЈА СВИРАМ У НОЋНОМ КЛУБУ! ОНА ЈЕ ЈОШ ПРАВА КЛИН-КА!
ОНДА, ТВОЈИ РО-ДИТЕЉИ!
ПО-ГИНУЛИ СУ У САОБ-РАЋАЈ-НОЈ НЕСРЕ-ЋИ!

МОГУ ЛИ САД ДА ГА ПИТАМ О ЊЕГОВОЈ ТЕХНИЦИ ОТВА-РАЊА СЕФОВА?
НЕ! ДА СЕ НИСИ УСУДИО!
Romero
2773

МОДЕСТИ... ОВАЈ... МОГУ ЛИ ВАС ЗВАТИ ПРИНЦЕЗО?
НЕ... ТО ИМЕ ЈЕ САМО ЗА ВИЛИЈА! АЛИ, ПРЕЂИ НА ТИ!

ХМ... ПА ДОБРО! КАКВА НОЋ, МОДЕСТИ!
ДА, У ПРАВУ СИ!

Х... ХТЕО САМ ДА КАЖЕМ ДА ЗНАМ ДА СИ СЕ ПОВУКЛА, АЛИ ПОВРАТАК ЈЕ УВЕК МОГУЋ?
ГОТОВО ЈЕ С ТИМ! УМОРНА САМ...
2774

НЕМОЈ ДА МИСЛИШ ДА ХОЋУ ДА ТИ СЕ ПРИДРУЖИМ! ТИ СИ ИЗУЗЕТНА ОСОБА... РОЂЕНА СИ ДА БУДЕШ С ВИЛИЈЕМ...
... АЛИ АКО ПОГИНЕ, ОНДА МОЖДА...

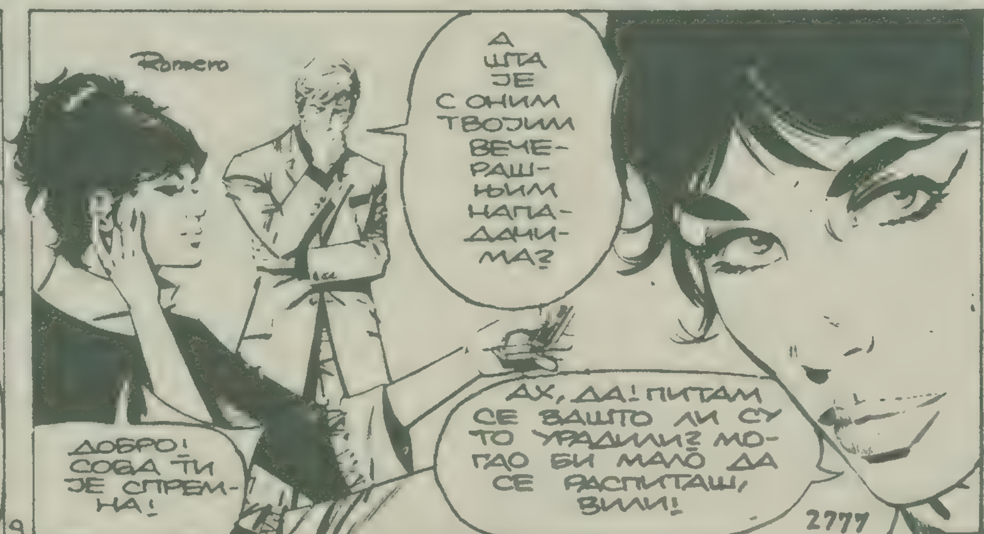
МОДЕСТИ!
ВАЉДА НЕЋУ ПРАСНУТИ У СМЕХ, ВИЛИ, ДРАГИ!

РУФУСЕ, КАД ИМАШ ТАЧКУ?
У ПОНОЋ! ОХ, МОРАМ ДА ИДЕМ!
2775

ЛАКУ НОЋ! ЕВО МОЈЕ АДРЕСЕ! РАЗМИСЛИ ШТА ЋУ С ПЛЕНОМ!
ХОЋУ, АЛИ И ЈОШ О НЕЧЕМУ! ЛАКУ НОЋ!
Romero

ООХ!

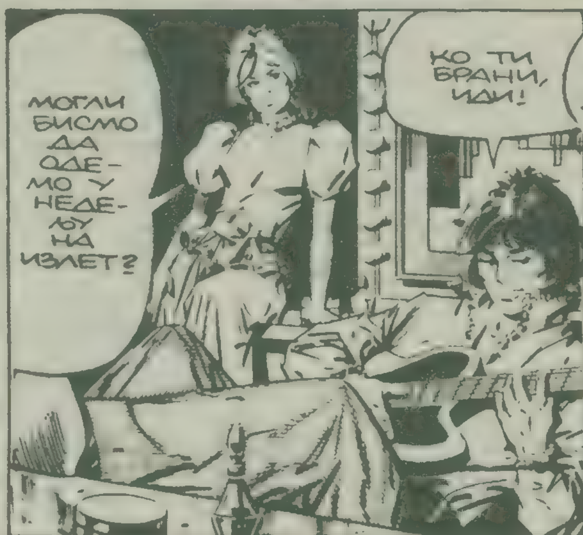
КАД ЈЕ МОДЕСТИН МЛАДИ ОБОЖАВАЛАЦ ОТИШАО...
КАКАВ КАЗАНОВА!
ВИЛИ... ПРЕСТАНИ ДА СЕ СМЕЈЕШ!
2776

УУХ! ШТА ДА СЕ РАДИ СА БОЛЕСНО ЗАЉУБЉЕНИМ ДЕЧАКОМ И ГЕНИЈАЛНИМ КРИМИНАЛЦЕМ?
ПУСТИ ТО ДА ПРЕСПАВА ДО УЈУТРО! ОСТАЋУ ОВДЕ!

Romero
А ШТА ЈЕ С ОНИМ ТВОЈИМ ВЕЧЕРАШЊИМ НАПАДАЧИМА?
ДОБРО! СОБА ТИ ЈЕ СПРЕМНА!
АХ, ДА! ПИТАМ СЕ ЗАШТО ЛИ СУ ТО УРАДИЛИ? МОГАО БИ МАЛО ДА СЕ РАСПИТАШ, ВИЛИ!
2777

А У „СИВОМ СО-
КОЛУ"...

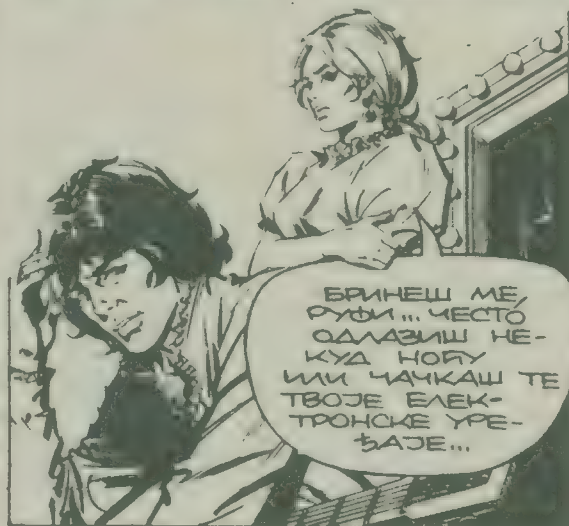

ДЕСЕТ МИНУТА ОДМОРА, РИКМЕ-НЕ?
НЕ МОГУ ТИ ОДБИТИ КАД СИ ТАКО ДОБАР! АЛ' НЕК' БУДЕ ПЕТ, РУФУСЕ!

ЗАИСТА, НИКАД ЈОШ ТАКО ДОБРО НИ-СИ СВИРАО! БИО СИ ФАН-ТАСТИЧАН!
ЗНАМ... ЏОСИ!
2778

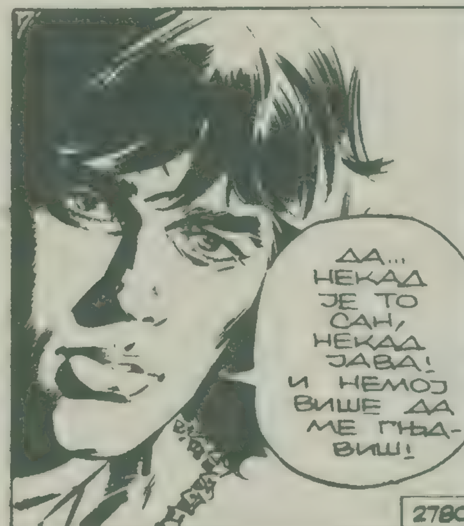

МОГЛИ БИСМО ДА ОДЕ-МО У НЕДЕ-ЉУ НА ИЗЛЕТ?
КО ТИ БРАНИ, ИДИ!

ИДЕМО НАС ДВОЈЕ, РУФУ-СЕ!
ЧУЈ МЕ, ГОДИ-НАМА СМО ЗА-ЈЕДНО, АЛИ ОДНОС ЈЕ СТРОГО ПРО-ФЕСИО-НАЛАН!

НИЈЕ БАШ УВЕК!
ПА... ХОЋУ РЕЋИ ДА ТО НИКАД НИЈЕ БИЛО НЕШТО ОЗ-БИЉНО, ЏОСИ!
2779

БРИНЕШ МЕ, РУФИ... ЧЕСТО ОДЛАЗИШ НЕ-КУД НОЋУ ИЛИ ЧАЧКАШ ТЕ ТВОЈЕ ЕЛЕК-ТРОНСКЕ УРЕ-ЂАЈЕ...

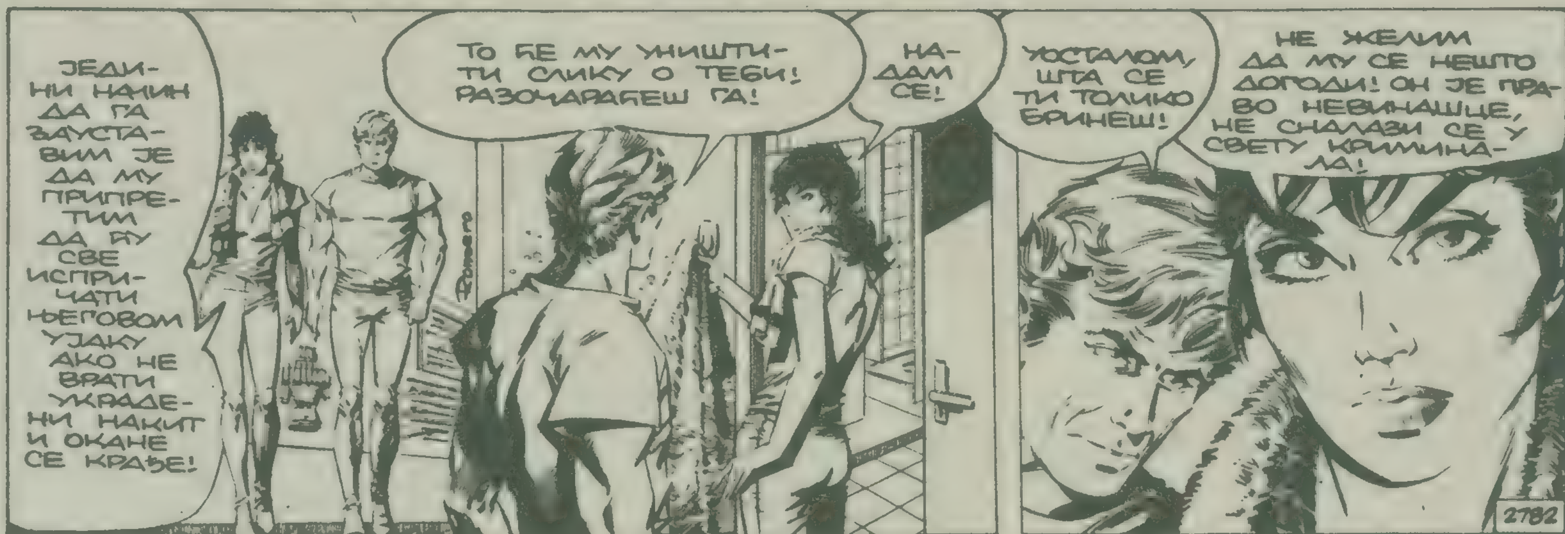

КАО ДА ИМАШ НЕКИ СВОЈ СВЕТ!

ДА... НЕКАД ЈЕ ТО САН, НЕКАД ЈАВА! И НЕМОЈ ВИШЕ ДА МЕ ГЊАВИШ!
2780

ТРИ ДАНА ПОСЛЕ РУФУ-СОВЕ ПО-СЕТЕ, У ВИЛИ-ЈЕВОЈ СОБИ ЗА ВЕЖ-БА-ЊЕ...
УУХ!

ООХ!

ЈЕСИ ЛИ НЕШТО САЗНАО О МО-ЈИМ НА-ПАДА-ЧИМА?
НЕ! А ШТА СИ ТИ УРАДИ-ЛА СА РУФУ-СОМ?
2781

ЈЕДИНИ НАЧИН ДА ГА ЗАУСТАВИМ ЈЕ ДА МУ ПРИПРЕТИМ ДА ЋУ СВЕ ИСПРИЧАТИ ЊЕГОВОМ УЈАКУ АКО НЕ ВРАТИ УКРАДЕНИ НАКИТ И ОКАНЕ СЕ КРАЂЕ!
ТО ЋЕ МУ УНИШТИТИ СЛИКУ О ТЕБИ! РАЗОЧАРАЋЕШ ГА!
НАДАМ СЕ!
УОСТАЛОМ, ШТА СЕ ТИ ТОЛИКО БРИНЕШ!
НЕ ЖЕЛИМ ДА МУ СЕ НЕШТО ДОГОДИ! ОН ЈЕ ПРАВО НЕВИНАШЦЕ, НЕ СНАЛАЗИ СЕ У СВЕТУ КРИМИНАЛА!
2782

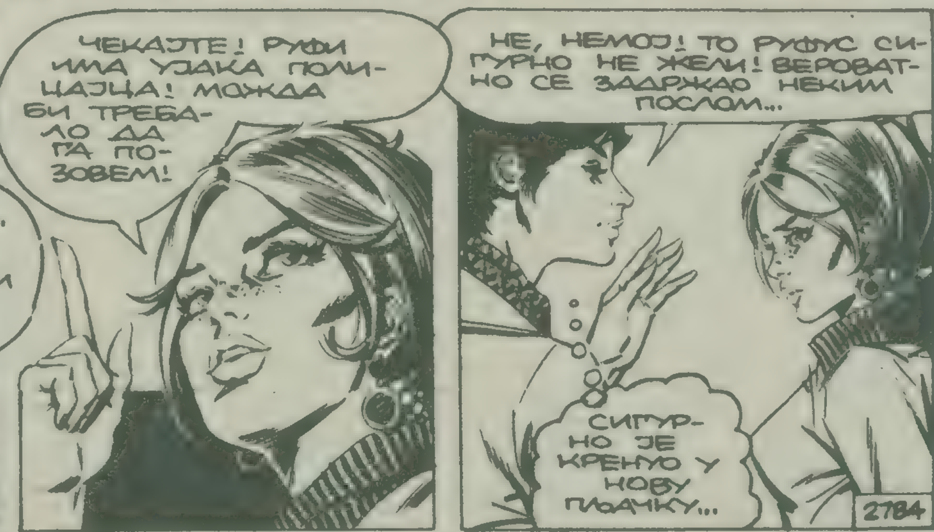
У КУЋИ У КОЈОЈ РУФУС ЖИВИ...
ТРАЖИТЕ РУФУСА?
ДА, АЛИ ИЗГЛЕДА ДА ГА НЕМА! ЗНАТЕ ЛИ КАД ЋЕ СЕ ВРАТИТИ?

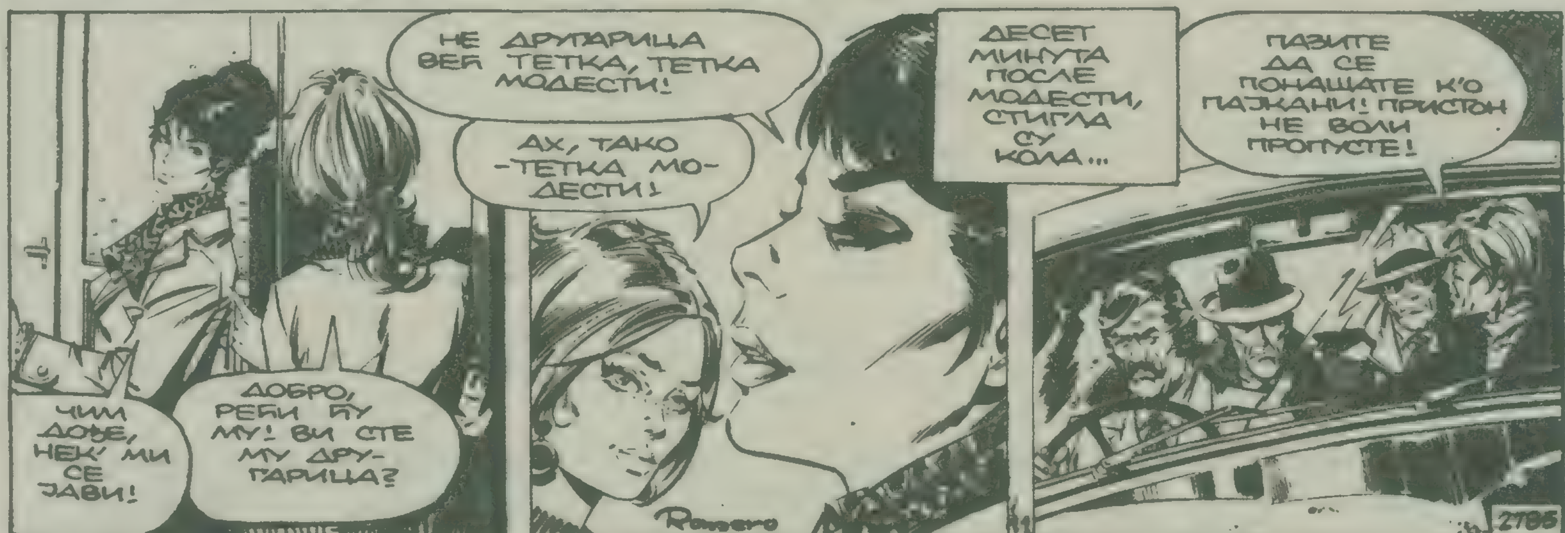
ВОЛЕЛА БИХ ДА ЗНАМ! ЈА САМ ЊЕГОВА ПРИЈАТЕЉИЦА... ОВДЕ СТАНУЈЕМ... НЕМА ГА ВЕЋ ДВА ДАНА!
ТИ СИ ЏОСИ? РАДИШ С ЊИМ У КЛУБУ?
ДА, АЛИ ОТПУШТЕНИ СМО ЈЕР СЕ РУФИ НЕ ПОЈАВЉУЈЕ! УЂИТЕ...
2783

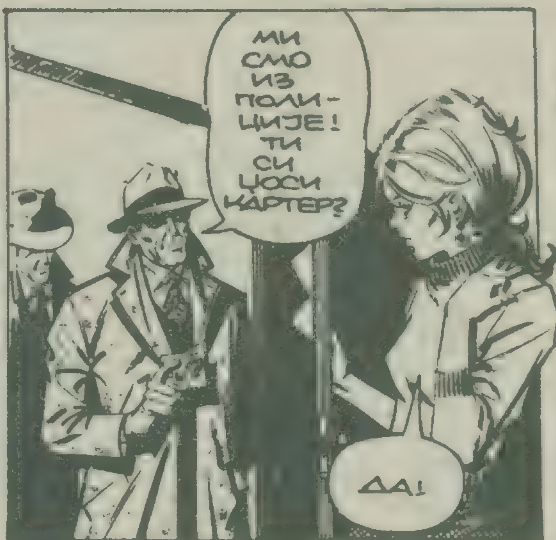
У ЏОСИНОЈ СОБИ...
ЈА САМ МОДЕСТИ БЛЕЈЗ! РЕЦИ РУФУСУ ДА САМ ГА ТРАЖИЛА!
ДОБРО... ТАКО СЕ БРИНЕМ ЗА ЊЕГА!

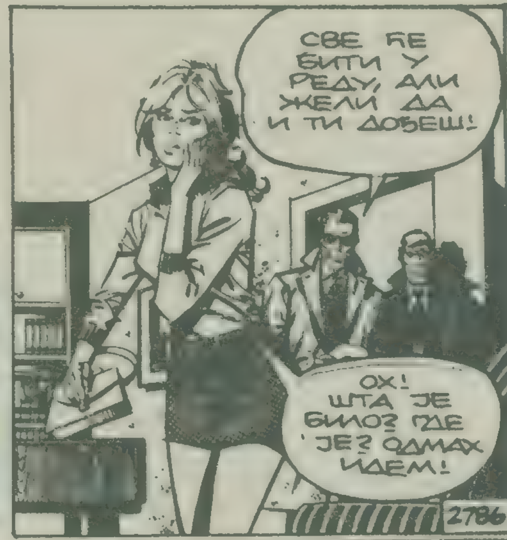
ЧЕКАЈТЕ! РУФИ ИМА УЈАКА ПОЛИЦАЈЦА! МОЖДА БИ ТРЕБАЛО ДА ГА ПОЗОВЕМ!
НЕ, НЕМОЈ! ТО РУФУС СИГУРНО НЕ ЖЕЛИ! ВЕРОВАТНО СЕ ЗАДРЖАО НЕКИМ ПОСЛОМ...
СИГУРНО ЈЕ КРЕНУО У НОВУ ПЉАЧКУ...
2784

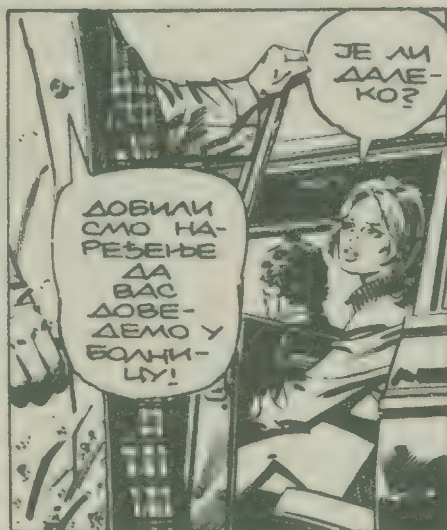
ЧИМ ДОЂЕ, НЕК' МИ СЕ ЈАВИ!
ДОБРО, РЕЋИ ЋУ МУ! ВИ СТЕ МУ ДРУГАРИЦА?
НЕ ДРУГАРИЦА ВЕЋ ТЕТКА, ТЕТКА МОДЕСТИ!
АХ, ТАКО -ТЕТКА МОДЕСТИ!
ДЕСЕТ МИНУТА ПОСЛЕ МОДЕСТИ, СТИГЛА СУ КОЛА...
ПАЗИТЕ ДА СЕ ПОНАШАТЕ К'О ПАЈКАНИ! ПРИСТОН НЕ ВОЛИ ПРОПУСТЕ!
2785

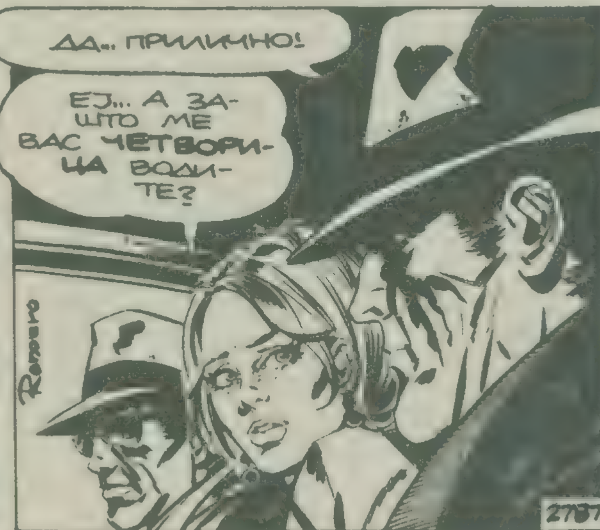

МИ СМО ИЗ ПОЛИЦИЈЕ! ТИ СИ ЏОСИ КАРТЕР?
ДА!

ДА СЕ НИЈЕ НЕШТО ДОГОДИЛО РУФУСУ?
СМИРИ СЕ, ДЕВОЈКО...

СВЕ ЋЕ БИТИ У РЕДУ, АЛИ ЖЕЛИ ДА И ТИ ДОЂЕШ!
ОХ! ШТА ЈЕ БИЛО? ГДЕ ЈЕ? ОДМАХ ИДЕМ!
2786

ДА НИЈЕ ПОВРЕЂЕН У САОБРАЋАЈНОЈ НЕСРЕЋИ?
МИ НЕ ЗНАМО ПОЈЕДИНОСТИ!

ЈЕ ЛИ ДАЛЕКО?
ДОБИЛИ СМО НАРЕЂЕЊЕ ДА ВАС ДОВЕДЕМО У БОЛНИЦУ!

ДА... ПРИЛИЧНО!
ЕЈ... А ЗАШТО МЕ ВАС ЧЕТВОРИЦА ВОДИТЕ?
2787

ЗДРАВО, ПРИНЦЕЗО! ЈЕСИ ЛИ РЕКЛА РУФУСУ ДА СЕ ОКАНЕ КРАЂЕ?
МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ СЕ НАШЛИ У ПАРКУ...
НЕ, НЕМА ГА КОД КУЋЕ ВЕЋ ДВА ДАНА!

ВИДЕЛА САМ ОНУ ДЕВОЈКУ КОЈА ПЕВА С ЊИМ! ВЕОМА ЈЕ ЗАБРИНУТА! БОЈИМ СЕ ДА ЈЕ ОТИШАО У НОВУ ПРОВАЛУ!

НЕ БИХ РЕКАО... ЧЕКАО ЈЕ ТЕБЕ НЕ БИ ЛИ МУ ПОМОГЛА ОКО ПЛЕНА... ТУ ИМА НЕШТО ДРУГО...
2788

НА ШТА МИСЛИШ, ВИЛИ?
ПА... КАД СУ ВАС ОНИ ТИПОВИ НАПАЛИ, ТИ СИ ЗАКЉУЧИЛА ДА СУ ТЕБЕ УХОДИЛИ...

...А МОЖДА СУ ТРАЖИЛИ БАШ РУФУСА! ТИ СИ СЕ ТУ СЛУЧАЈНО ЗАТЕКЛА!
ЗАШТО БИ ОНИ ПРЕСРЕТАЛИ РУФУСА?

ТРЕБА ИМ, ПРИНЦЕЗО...
АХА, ПОЧИЊЕМ ДА СХВАТАМ! БАШ СИ МЕ ЗАБРИНУО!
2789

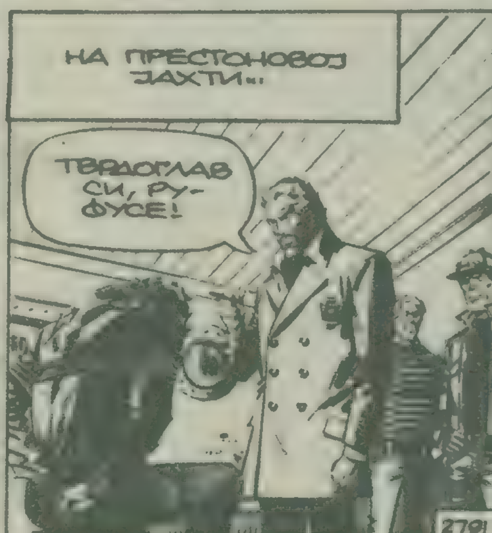

ПА... МОРА ДА СЕ РУФУС РАСПИТИВАО ТУ И ТАМО ШТА ДА УРАДИ С ГЛЕНОМ!

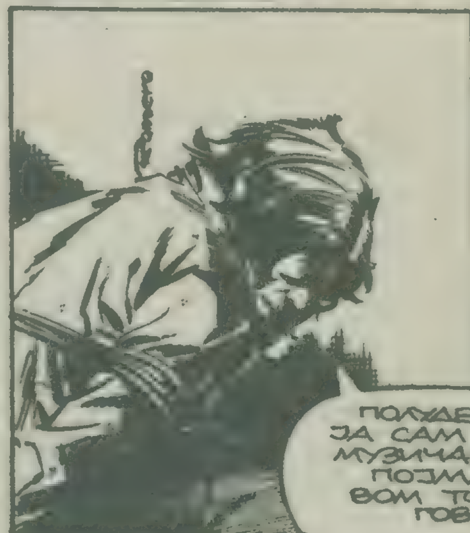

ТО БИ ЗА СВАКОГ ИОЛЕ БИСТРОГ МОМКА БИЛО ДОВОЉНО ДА ПОВЕЖЕ СА СКОРАШЊИМ ПЉАЧКАЊИМА НАКИТА!
2790

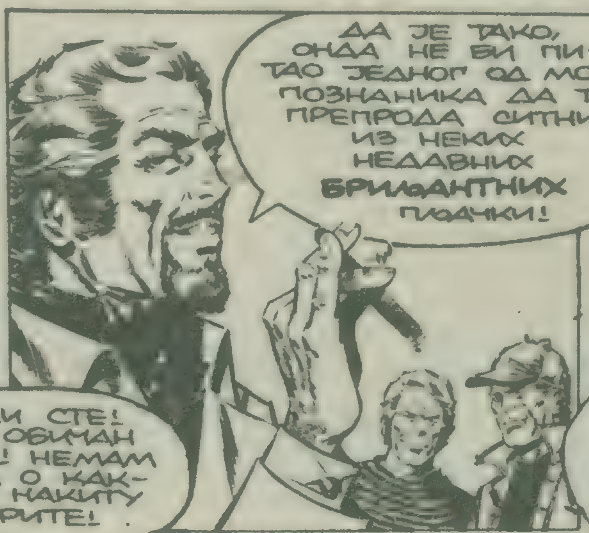

ТАЧНО! ЗНАЧИ ДА СУ ОНИ ТИПОВИ ТРАЖИЛИ РУФУСА, НЕ ТЕБЕ!
А ДРУГИ ПУТ СУ МОЖДА БИЛИ СРЕЋНИЈЕ РУКЕ!

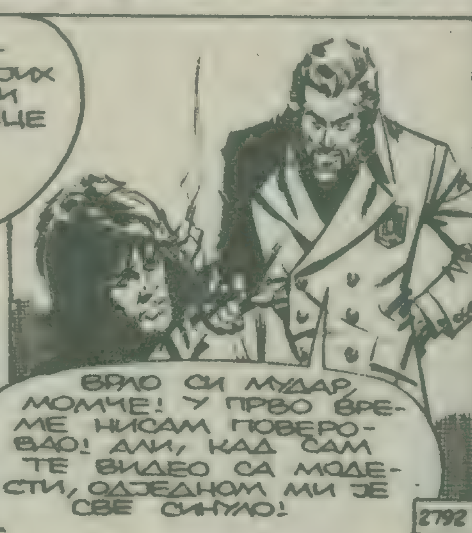

МОРАМО МУ УЋИ У ТРАГ! ТИ ГА ТРАЖИ ЈУЖНО ОД РЕКЕ, А ЈА ЋУ СЕВЕРНО!

ИМАМ ДОСТА ВЕЗА У ПОДЗЕМЉУ! ДА ИХ КОРИСТИМ?
ДА! ЧУЈЕМО СЕ ТЕЛЕФОНОМ!

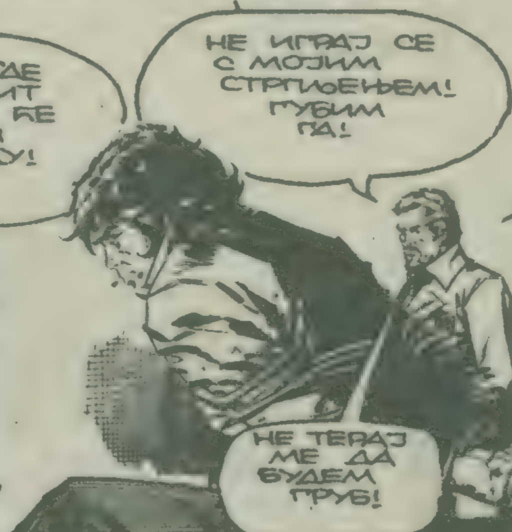

НА ПРЕСТОНОВОЈ ЈАХТИ...
ТВРДОГЛАВ СИ, РУФУСЕ!
2791

ПОЛУДЕЛИ СТЕ! ЈА САМ ОБИЧАН МУЗИЧАР! НЕМАМ ПОЈМА О КАКВОМ ТО НАКИТУ ГОВОРИТЕ!

ДА ЈЕ ТАКО, ОНДА НЕ БИ ПИТАО ЈЕДНОГ ОД МОЈИХ ПОЗНАНИКА ДА ТИ ПРЕПРОДА СИТНИЦЕ ИЗ НЕКИХ НЕДАВНИХ БРИЉАНТНИХ ПЉАЧКИ!

ВРЛО СИ МУДАР, МОМЧЕ! У ПРВО ВРЕМЕ НИСАМ ПОВЕРОВАО! АЛИ, КАД САМ ТЕ ВИДЕО СА МОДЕСТИ, ОДЈЕДНОМ МИ ЈЕ СВЕ СИНУЛО!
2792

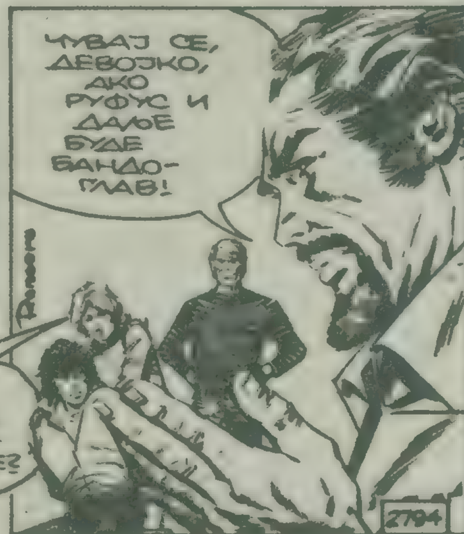

РЕЦИ ГДЕ ЈЕ НАКИТ И СВЕ ЋЕ БИТИ У РЕДУ!

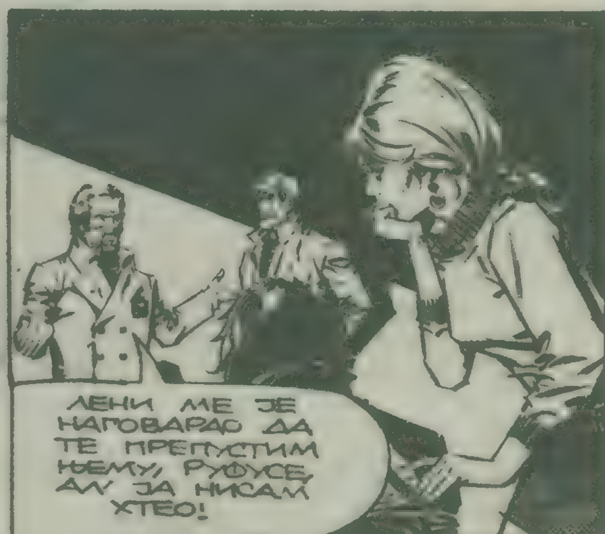

НЕ ИГРАЈ СЕ С МОЈИМ СТРПЉЕЊЕМ! ГУБИМ ГА!
НЕ ТЕРАЈ МЕ ДА БУДЕМ ГРУБ!

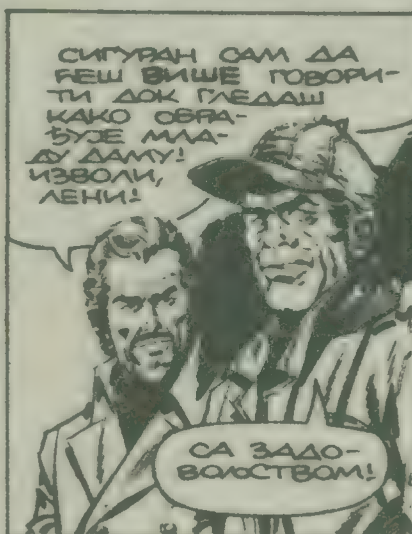

АЛИ НЕ ПРЕМА ТЕБИ, ВЕЋ ПРЕМА НЕКОМЕ КО ТРЕБА СВАКОГ ЧАСА ДА СТИГНЕ!

РУФИ!
ОХ, ЏОСИ!
ПУСТИ ЈЕ, ХЕНРИ!

ПРЕДСТАВИЛИ СУ СЕ КАО ПОЛИЦАЈЦИ! РЕКЛИ СУ МИ ДА СИ НАСТРАДАО У САОБРАЋАЈНОЈ НЕСРЕЋИ!
ШТА ОВИ ХОЋЕ? ШТА СУ ТИ ТО УРАДИЛИ, РУФУСЕ?

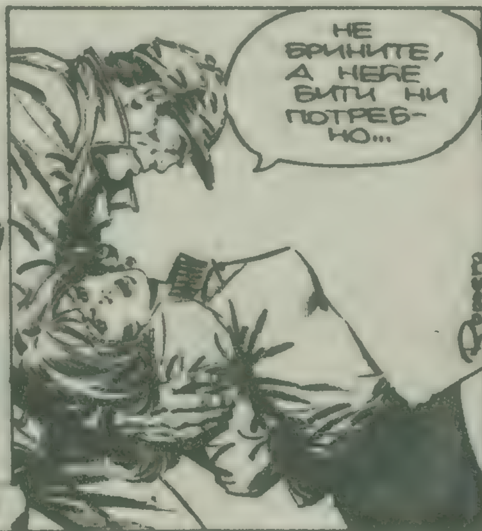

ЧУВАЈ СЕ, ДЕВОЈКО, АКО РУФУС И ДАЉЕ БУДЕ БАНДОГЛАВ!
2794

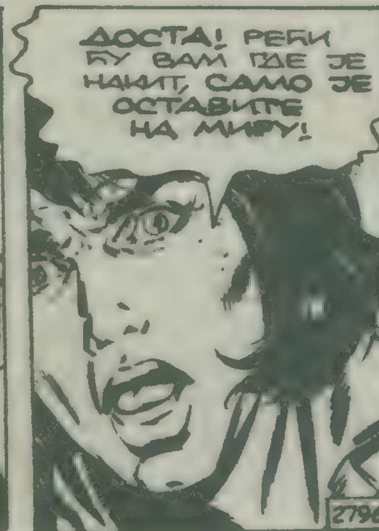

ЛЕНИ МЕ ЈЕ НАГОВАРАО ДА ТЕ ПРЕПУСТИМ ЊЕМУ, РУФУСЕ, АЛИ ЈА НИСАМ ХТЕО!

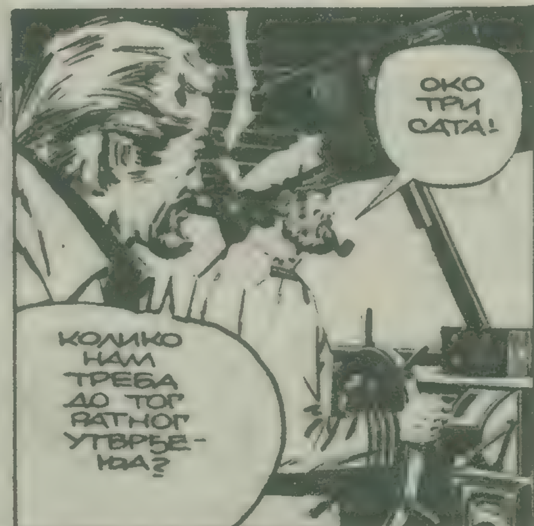

СИГУРАН САМ ДА ЋЕШ ВИШЕ ГОВОРИТИ ДОК ГЛЕДАШ КАКО ОБРАЂУЈЕ МЛАДУ ДАМУ! ИЗВОЛИ, ЛЕНИ!
СА ЗАДОВОЉСТВОМ!

СЛАТКА ЈЕ, БАШ СЛАТКА!
НЕ!
2795

ЛЕНИ, НЕМОЈ САМО ДА ПРЕТЕРАШ!
ОСТАВИ ЈЕ!

НЕ БРИНИТЕ, А НЕЋЕ БИТИ НИ ПОТРЕБНО...

ДОСТА! РЕЋИ ЋУ ВАМ ГДЕ ЈЕ НАКИТ, САМО ЈЕ ОСТАВИТЕ НА МИРУ!
2796

КОЛИКО НАМ ТРЕБА ДО ТОГ РАТНОГ УТВРЂЕЊА?
ОКО ТРИ САТА!

А У ЛОНДОНУ, НЕГДЕ ПРЕД ПОНОЋ...
ВЕНГ, РЕЦИ МОДЕСТИ ДА ЈОШ НИШТА НИСАМ САЗНАО!
УПРАВО СТИЖЕ! САЧЕКАЈТЕ МАЛО!

ВИЛИ, ОДМАХ ДОЛАЗИ ОВАМО!
2797

УШЛА СИ РУФУСУ У ТРАГ?
НЕ, АЛИ САМ САЗНАЛА ДА ЈЕ НА СЦЕНУ СТУПИЛА НОВА ЛИЧНОСТ – **ПРЕСТОН!**

ВРЛО ЈЕ УГЛАЂЕН, ПРЕФИЊЕН... А НЕМА ГА ВЕЋ НЕКОЛИКО ДАНА, ТАЧНО ОД КАД ЈЕ РУФУС НЕСТАО!
АХА!

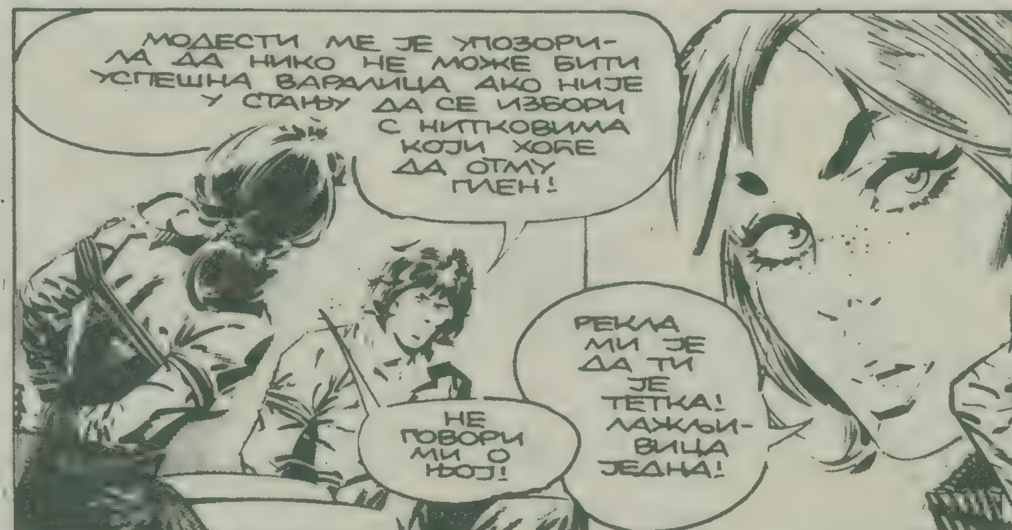

И ЈОШ НЕШТО! ТРАЖИЛА САМ ЏОСИ! СУСЕТКА МИ ЈЕ РЕКЛА ДА ЈЕ ОДЈУРИЛА КОЛИМА С НЕКОМ ЧЕТВОРИЦОМ...
ОХО!
2798

МОЖДА ЈЕ ПРЕСТОНОВА БАНДА ОТЕЛА РУФУСА! ПОШТО НИЈЕ ХТЕО ДА ГОВОРИ, ОТЕЛИ СУ ЏОСИ ДА БИ ГА НА ТО ПРИМОРАЛИ!
АЛИ **ГДЕ** СУ ИХ ОДВЕЛИ?
АХ, ЗНАМ ГДЕ БИ МОГЛИ ДА БУДУ! КАКО СЕ ТО РАНИЈЕ НИСАМ СЕТИЛА!
ШТА?

РУФУС НАМ ЈЕ РЕКАО ГДЕ ЈЕ САКРИО НАКИТ! КАД ПРОГОВОРИ, ПРЕСТОН ЋЕ ПОЈУРИТИ У НАПУШТЕНУ ТВРЂАВУ НА УШЋУ!
2799

НА ПРЕСТОНОВОЈ ЈАХТИ...
ТАКО СЕ БОЈИМ! ШТА ТЕ ЈЕ НАТЕРАЛО ДА ПОСТАНЕШ **ЛОПОВ?**
МАТЕРИЈАЛНА ДОБИТ СИГУРНО НЕ...
...ВЕЋ УЗБУЂЕЊЕ, ИЗАЗОВ! НИСАМ МОГАО НИ ДА САЊАМ ДА ЋУ СЕ СУОЧИТИ С **ПРАВИМ** КРИМИНАЛЦИМА!

ОВО ЈЕ КАО УЖАСНА НОЋНА МОРА!
2800

МОДЕСТИ МЕ ЈЕ УПОЗОРИЛА ДА НИКО НЕ МОЖЕ БИТИ УСПЕШНА ВАРАЛИЦА АКО НИЈЕ У СТАЊУ ДА СЕ ИЗБОРИ С НИТКОВИМА КОЈИ ХОЋЕ ДА ОТМУ ГЛЕН!
РЕКЛА МИ ЈЕ ДА ТИ ЈЕ ТЕТКА! ЛАЖЉИВИЦА ЈЕДНА!
НЕ ГОВОРИ МИ О ЊОЈ!

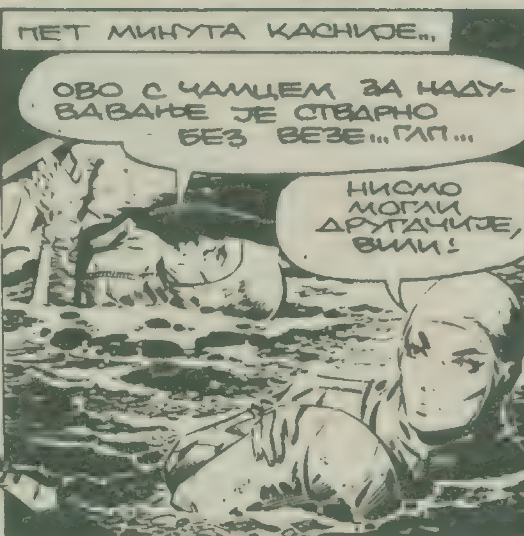

НА ЈАХТИ...
САД ЋЕМО МОРАТИ МОТОРНИМ ЧАМЦЕМ!
2801

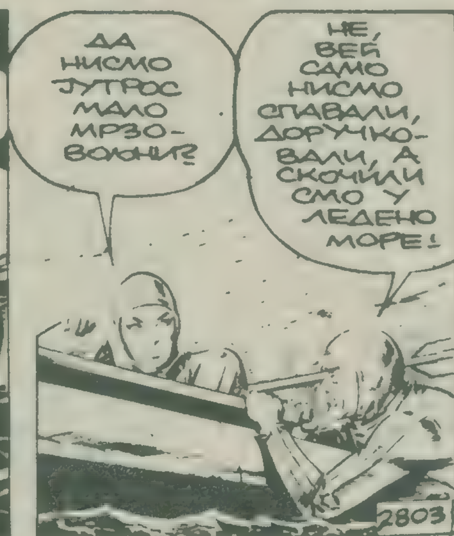

НАКИТ ЈЕ У КЕСИ ЗАВЕЗАНОЈ ЗА ЈЕДАН ОД БЕТОНСКИХ СТУБОВА! МОРАЋЕТЕ ДА САЧЕКАТЕ ОСЕКУ ИЛИ ДА ЗАРОНИТЕ!
ЧЕКАЋЕМО!

ДОЂИ ПО НАС КАД БУДЕ ОСЕКА, НИКАКО РАНИЈЕ! НЕЋУ ДА СЛУЧАЈНО ПРИВУЧЕМО НЕЧИЈУ ПАЖЊУ!

ПОЛА САТА КАСНИЈЕ АВИОН ЈЕ НАДЛЕТАО РЕКУ...
ДАЈ НАМ ЗНАК ЗА ИСКАКАЊЕ КАД БУДЕШ ИЗНАД ТВРЂАВЕ!
ДОБРО!
2802

МОДЕСТИ И ВИЛИ СПУСТИЛИ СУ СЕ КРОЗ МАГЛУ...
ИСПОД КОМБИНЕЗОНА НОСИЛИ СУ РОНИЛАЧКО ОДЕЛО...
Romero

ПЕТ МИНУТА КАСНИЈЕ...
ОВО С ЧАМЦЕМ ЗА НАДУВАВАЊЕ ЈЕ СТВАРНО БЕЗ ВЕЗЕ... ГЛП...
НИСМО МОГЛИ ДРУГАЧИЈЕ, ВИЛИ!

ДА НИСМО ЈУТРОС МАЛО МРЗОВОЉНИ?
НЕ, ВЕЋ САМО НИСМО СПАВАЛИ, ДОРУЧКОВАЛИ, А СКОЧИЛИ СМО У ЛЕДЕНО МОРЕ!
2803

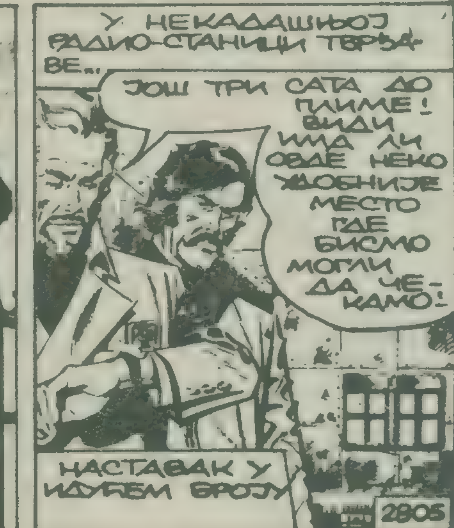

СКИДАЊЕ РОНИЛАЧКОГ ОДЕЛА И ОБЛАЧЕЊЕ СУВЕ ОДЕЋЕ У ОВОМ ЧАМЦУ ЗАХТЕВА ВЕЛИКУ ВЕШТИНУ!

МОГ'О БИ О ТОМЕ ДА ИЗДАШ И ПРИРУЧНИК, ТАКО СИ СЕ ИЗВЕЖБАО!

ПЕТНАЕСТ МИНУТА КАСНИЈЕ...
ЕНО ТВРЂАВЕ, ВИЛИ! ОНО МОРА ДА ЈЕ ПРЕСТОНОВ ГЛИСЕР!
2804

ХОЋЕ ЛИ БИТИ ПУЦЊАВЕ?
САМО АКО ОНИ ПРВИ ПОЧНУ! ЧУВАЈ СВОЈ НОЖ, ВИЛИ... АКО ЗАГУСТИ!

ШТА ЈЕ ОВО?
ПОНЕО САМ ЈЕДАН И ЗА ТЕБЕ!

У НЕКАДАШЊОЈ РАДИО-СТАНИЦИ ТВРЂАВЕ...
ЈОШ ТРИ САТА ДО ПЛИМЕ! ВИДИ ИМА ЛИ ОВДЕ НЕКО УДОБНИЈЕ МЕСТО ГДЕ БИСМО МОГЛИ ДА ЧЕКАМО!
НАСТАВАК У ИДУЋЕМ БРОЈУ
2805

ДЕЛТУ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

ДЕЛТА

ОДЕЛА НЕ ЛЕПИТЕ НА КАРТОН

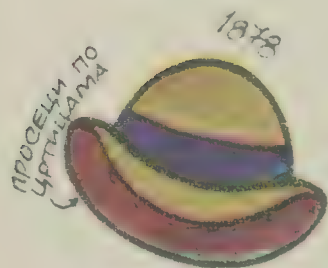

У ОДЕЋИ 19. ВЕКА

ПОРЕД СВАКОГ ОДЕВНОГ ПРЕДМЕТА ИСПИСАНА ЈЕ ГОДИНА КАДА ЈЕ БИО У МОДИ.

У ПРЕТПЛАТИ!

БЕНСОН МЕЛ СИМ

1. Мортон Бенсон

СРПСКО-ХРВАТСКО-ЕНГЛЕСКИ РЕЧНИК

Фототипско издање другог допуњеног издања из 1980. године!

Речник садржи преко 60.000 речи и више од 100.000 израза и идиома, те представља први идиоматски речник српскохрватског језика са тумачењем на енглеском. Посебна пажња у овом издању посвећана је политичко-економским терминима који су почели да се употребљавају после усвајања Устава 1974. године.

формат 16.524 цм, повез цело платно, страна 870, писмо латиница

ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 4.900.– ДИНАРА

ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ У ПРВОМ КВАРТАЛУ 1986. ГОДИНЕ!

2. Мортон Бенсон

ЕНГЛЕСКО-СРПСКО-ХРВАТСКИ РЕЧНИК

фототипско издање другог, прерађеног и допуњеног издања из 1984. године!

Речник модерног енглеског језика, у којем је, поред америчке, заступљена и његова британска варијанта. Речник садржи речи и изразе које савремени читалац налази у модерној литератури, публицистици, филму и телевизији, а чија тумачења углавном није могао наћи у постојећим речницима. У друго издање унет је велики број неологизама и доследније су обрађене колокације, то јест, синтаксичке и лексичке комбинације. Речник је допуњен са око 15 одсто новог језичког фонда и садржи преко 60.000 основних појмова

Формат 16,5 × 24 цм, повез цело платно, страна 792, писмо латиница

ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 4.900.– ДИНАРА

ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ У ПРВОМ КВАРТАЛУ 1986. ГОДИНЕ!

3.

МАЛА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПРОСВЕТА

Четврто проширено и допуњено издање у три тома популарне и тражене књиге знања

Сажет приказ свих знања епохе неопходних савременом човеку. МАЛА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПРОСВЕТА неопходна је ђацима, студентима, користи се свакодневно у свакој породици!

Формат 1927 цм, повез тврд, страна преко 3.500, писмо ћирилица

ТРЕЋА ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 23.000.– ДИНАРА

ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 1986. ГОДИНЕ!

4. Џ. К. Купер

ИЛУСТРОВАНА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ТРАДИЦИОНАЛНИХ СИМБОЛА

У сарадњи са „Нолитом"

Колико је стар кукасти крст (swastika) као један од најкомплекснијих симбола и где је коришћен? Да ли црна мачка значи добру коб широм света или неки људи мисле да доноси несрећу?

Џ. К. Купер даје објашњења за ове и многе друге симболе, документујући порекло и значење традиционалних симбола широм света

Садржи поред 210 илустрација и глосар и библиографију

Формат 16.524 цм, повез тврд, писмо латиница

ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 2.500.– ДИНАРА

ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ ПОЧЕТКОМ 1986. ГОДИНЕ!

Непотребно прецртати

ПОЛ ЗАБАВНИК, 13. 12. 1985 / Поруџбени купон 477

_______________ (Место и датум)

ИРО „ПРОСВЕТА" ООУР Издавачка делатност
11001 Београд, Добрачина 30
Поштански фах 555, телефон 642-772

Претплаћујем се на:

1. **М. Бенсон СРПСКОХРВАТСКО-ЕНГЛЕСКИ РЕЧНИК** **4.900.–**
2. **М. Бенсон ЕНГЛЕСКО-СРПСКОХРВАТСКИ РЕЧНИК** **4.900.–**
3. **МАЛА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПРОСВЕТА** **23.000.–**
4. **Џ. К. Купер ИЛУСТРОВАНА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ТРАДИЦИОНАЛНИХ СИМБОЛА** **2.500.–**

Износ од _______ динара обавезујем се исплатити

а) **Одмах**, у року од 8 дана по пријему „Просветине" уплатнице, са 20% попуста

б) У _______ **једнаких месечних рата** (најмањи износ рате 600 – динара, највише 10 месечних рата), почев од наредног месеца, увек са уплатницама добијеним од „Просвете"

У случају спора уговорена је надлежност V општинског суда у Београду

____
(Презиме, име оца, име и занимање)

____
(Назив, адреса Р.О. и телефон на радном месту)

____
(Број поште, место, адреса и телефон у стану)

____
(Својеручни потпис, бр. л. к./СУП)

Књиге слати на: СТАН – РАДНУ ОРГАНИЗАЦИЈУ **САЧЕКАЈТЕ „ПРОСВЕТИНЕ" УПЛАТНИЦЕ!**

НЕПОТПУНЕ ПОРУЏБЕНИЦЕ НЕЋЕМО УЗИМАТИ У ОБЗИР!

просвета

МА ШТА КАЖЕШ!

НАЈЛЕПШЕ ЈЕ БИТИ САМ

Брак Херија Бердвела из Брајтона у В. Британији трајао је девет година, што само по себи уопште не би било занимљиво да у време када се први пут оженио Хери није имао 92, а у време развода 101 годину. Хери је недавно прославио и свој 106. рођендан – у друштву пса мезимца. Шта је после толиких година имао да каже о свему? Да му је, као самцу, живот далеко лепши. ■

ДРАГИ МОЈ, СЕТИТЕ СЕ МАРИЈЕ АНТОАНЕТЕ

Писац „Петра Пана", шкотски књижевник сер Џемс Бари, био је непоправљиви песимиста и доследно томе уверен да је све што напише осуђено на пропаст.

Кад год би присуствовао премијери неке своје драме, обузимале су га најцрње слутње. Једном таквом приликом, када се завеса спустила било је јасно да је драма сер Барија велики успех. Публика није само аплаудирала, чули су се и одушевљени повици и заглушујуће тапкање стотина ногу.

Понет општим одушевљењем, продуцент је похитао да честита сер Барију. Нашао га је у једном забитом собичку позоришта, бледог и исцрпљеног трочасовном мором кроз коју је прошао.

– Ваша драма је хит! – узвикнуо је продуцент – Публици се страховито свидела.

– Публици се страховито свиђало и кад су Марију Антоанету водили на гиљотину – гласио је трезвени одговор заклетог песимисте. ■

АУДИО-САОБРАЋАЈНИ ПРЕКРШАЈ

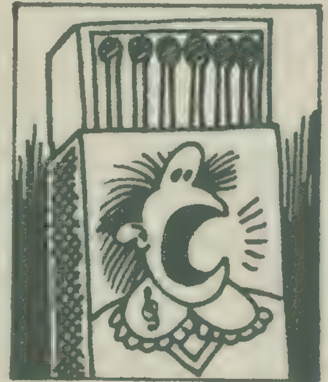
У граду Санта Рози у Калифорнији плаћа се саобраћајна казна и због „чујне фрикције гума". Шта ли му то дође? То су му оне четири гуме које (неумерено) шкрипе. Чист аудио-саобраћајни прекршај. ■

ПАРАДАЈЗ-РАТ

У Твин Лејксу у Колораду недавно је завршен парадајз-рат. Рат је, у ствари, такмичење које се одржава једном годишње и у коме учествују екипе из Колорада и Тексаса. Свака екипа има шест чланова који са удаљености од седам и по метара гађају супарнике (пре)зрелим парадајзима. Правила по којима се парадајз-рат води су једноставна: кога парадајз погоди, тај је „мртав". Победник је ове године из надметања изашао апсолутно неумрљан, при чему је сам бацио петсто гњилих парадајза. ■

ЕУРЕКА, ШИБИЦЕ!

Прво америчко предузеће које се досетило да су кутијице шибица идеално средство за рекламирање уопште није било предузеће и са трговином није имало много везе. Била је то оперска дружина „Менделсон". Дружина је први оглас о свом умећу сместила на шибице 1897. године. ■

АКО ПЉУШТИ, ЗАЉУБИЋУ СЕ СИГУРНО

Може бити да су крокодили тврдокошци, али су зато на једно страховито осетљиви: на звук тропског пљуска. Како га чују, крене да их тресе љубавна грозница. До овог открића дошли су у зоолошком врту у западнонемачком граду Аугзбургу и то после много безуспешних покушаја да од тамошњих крокодила добију потомство. Откако крокодиле из Аугзбурга запљускују звуци тропских пљускова, сви су изгледи да ће крокодилчића ипак бити. Крокодили су се, наиме, позаљубљивали. Сасвим их разнежили они пљускови. ■

НИЈЕДНА ЋЕРКА

Амерички научници успели су после дуготрајне селекције да одгаје нову врсту домаће муве. Њена је необичност у томе што при укрштању с обичном мувом даје искључиво мушко потомство. Другим речима гајење и ширење овог инсекта може довести до смањења броја, а можда и до истребљења домаће муве. Најзад. ■

САМО ДА НАМ СЕ ЛОПОВ НЕ УНЕСРЕЋИ

Неки пут крадљивца ухвате, с тим што одштету не добије власник, него лопов. У америчком граду Редингу један провалник пропао је кроз стаклени кров школе коју је покушао да обије и остао на месту парализован. Лопов је тужио школу суду тражећи одштету од три милиона долара, на име чињенице да нигде на крову није наишао на упозорење да је овај опасан по живот. Суд је пресудио овако: 260 хиљада на руке крадљивцу унесрећеном на раду, плус 1200 долара доживотног месечног издржавања. Власницима-потенцијалним жртвама провалника сада остаје да се моле да им се лопови, док их краду, не унесреће. ■

МНОГО ХВАЛА ШТО СИ МЕ СЕ СЕТИЛА

Ни мили покојници више не почивају у миру. У Калифорнији им наручују аудио-споменике. Ожалошћени притисне дугме, а из камена се зачује глас покојника снимљен на траци: „Хвала што си дошао (дошла)" ■

ВЕШТИНА ГАЂАЊА У БОЛЕСНИ ЗУБ

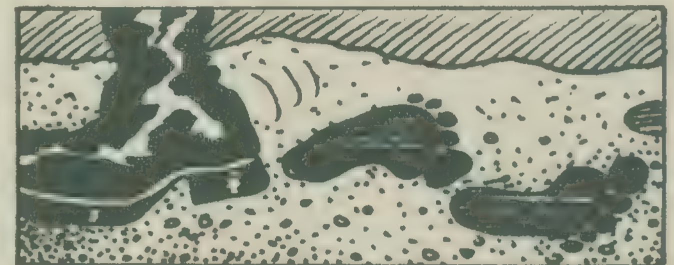
Превелика мука опасна је ствар. Једног сељака из неког забитог сеоцета у Уругвају данима је морила несносна зубобоља. Човек је на крају сасвим помахнитао, извукао пиштољ и „одстрелио" болесни зуб... и добар део доње вилице, усне и десни. ■

Илустровао Зоран Јовановић

МИШЕВИ ОБОЖАВАЈУ ШЕРИ

Нека добра душа је тај мадридски крчмар Педро Гарзолас. Једноставно нема срца да држи мачку у свом винском подруму. А добро се зна да кад мачке нема, мишеви коло воде. У Педровом случају ти мали глодари систематски су грицкали крчмареве бачве и непрекидно му правили дар-мар. Педро Гарзолас смислио је начин да им доскочи. На двадесетак места поставио је судове са слатким алкохолним напитком шеријем. И мале мердевине им је направио да се до посуда лакше успењу. И, шта се догодило? Мишевима се тај ликер много допао. Педро их је ујтру налазио како леже на све стране по подруму. Пијани. Купио их је, стављао у кутију и одвозио далеко од Мадрида. ■

ЂОН С ОТИСКОМ ГОЛОГ СТОПАЛА

Америчка војска добила је нови модел чизама за борбе у џунгли са ђоном који је тако „дизајниран" да на земљи оставља отисак голог стопала. Чизме би, јасно је, требало да заварају непријатеља који ће поверовати како отисци голих стопала припадају противничкој страни. Остаје једино питање колико ће то пута супротна страна насести на исти трик. ■

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

СПАС ИЗ ПАКЛЕНЕ ВРТЕШКЕ

ШЕРИФ ЏОН ДОБИНС, ХРАБРА ПОШТЕЊАЧИНА УМЕО ЈЕ И ДА ПОГРЕШИ, ИЗУЗЕВ У СЛУЧАЈУ КАД НА НЕКОГА ПОТЕГНЕ КОЛТОВЕ. ТО МУ ЈЕ ПРОДУЖАВАЛО ЖИВОТ ТОЛИКО ДА ЈЕ ПОСТАО ЛЕГЕНДА, ПО НЕКИМА ВЕЋА НЕГО СЛАВНИ ВАЈАТ ЕРП.

У Лордсбергу, у Њу Мексику, шериф Добинс држао је у затвору тројицу озлоглашених убица. Управо је требало да их спроведе у државни затвор у Санта Феу кад је направио готово фаталну грешку.

Негде пред поноћ ушао је у своју собу. Имао је намеру да још једном баци поглед на ону тројицу па да људски одспава. Сутра мора на пут. Али, у полумрачној канцеларији дочекало га је чудно јечање. Иза решетака, одмах крај добро закатанченог улаза, један из славне тројке превијао се од болова у стомаку. Остала двојица су хркала као да их се то ништа не тиче.

Само што је пришао решеткама и сагнуо се да у полумраку види који је то, нешто га је ударило по глави. Пао је ошамућен, али је осетио како га неко вуче и иза појаса му чупа свежањ кључева.

Остави га, Поле!

Кад се сасвим освестио, већ је седео на тврдом затворском кревету с рукама посувраћеним на леђа и чврсто стегнутим лисицама. У лице му се унео Пол Гордон, вишеструки убица који је до малопре изигравао болесника.

– Добинсе, обећао сам ти да ћу ти једном просути ту помијару од главе – рече Гордон упирући шерифов колт у беспомоћну жртву. – Тај час је куцнуо...

– Не, Поле! – узвикнуо је други убица, Џек Ларкин, и пре него што је Гордон повукао обарач ударио га по руци истим оним опасачем којим је минут раније оборио неопрезног шерифа.

Револвер је испао Гордону из руке, а Ларкин покушавао да му објасни: нема потребе да убије Добинса, до ујутро га нико неће наћи, они ће тада већ прећи границу Аризоне.

– Ма, убићу и тебе! – сиктао је Гордон и поново се машио колта. Али, трећи разбојник, Слим Најт, стао је ногом на оружје:

– Поле, Ларкин је у праву! Ако га убијемо, на нас ће се дићи све федералне полиције. Ако га оставимо, он ће моћи да трчи за нама само до границе...

Гордон је севнуо очима и незадовољно хукнуо. Друга двојица стрпала су Добинсу гужву кучина за чишћење оружја у уста, а затим га чврсто везали марамом. Кад су му и ноге спутали конопцем, бацили су га на кревет и закључали. Покупили су оружје и муницију, па тихо изашли у мрак. Сада је већ била шала да из градске коњушнице уграбе три добра коња и одгалопирају у прерију.

Не носим оружје

Пред зору су заиста стигли на границу. Гордон и Најт су се договорили: кренуће у Сонору и придружити се банди Џог Бразготине. Млади Ларкин ће рекао је, даље својим путем.

– Па, куда то? – упитали су га обојица истовремено.

– Тамо – одговорио је Ларкин и потерао коња на југозапад.

Добинса су грађани пронашли тек око подне. Кад су му из уста извадили кучине, најпре је бесно опсовао, а онда повукао добар гутљај вискија који су му понудили.

– Пронаћи ћу те битанге и стрпати у бувару у Санта Феу или их побити као бизоне – заклео се.

Није прошло ни недељу дана кад је ујахао у Санта Фе носећи преко седла Пола Гордона. Пронашао га је у једном мексиканском сеоцету и оставио му у слабинама два метка. Другог, Слима Најта, нашао је у кањону Колорада. Ту га је и оставио.

Џека Ларкина упорно је тражио две године, а онда чуо да момак мирно живи на малој фарми у Вормфилду, у Калифорнији.

Била је јесен кад је Џек Ларкин, тада под лажним презименом Кин, ујахао у Вормфилд. Градић је још спавао, киша упорно ромињала. Пустом улицом одјекнуло је одсечно изговорено његово презиме:

– Ларкине!

Окренуо се и угледао човека под кабаницом с упереним револверима. Иако му је лице било заклоњено, Ларкин је познао упорног Џона Добинса:

– Склоните артиљерију, шерифе – рекао је с тугом у гласу. – Ја већ одавно не носим оружје!

Није се опирао Добинсу који га је повео вормфилдском шерифу Евансу. Домаћин је био забезекнут Добинсовом причом – ко би рекао да је мирни фармер Џек Кин у ствари Џек Ларкин, одбегли убица.

– Мирнијег и поштенијег човека нисам срео. Ако је некад и прекорачио закон, сада је потпуно избрисао своју прошлост – рекао је Еванс.

– Руку на срце, Евансе, и ја му дугујем живот – процедио је Добинс. – Само, закон је закон. Док носим ову звезду, ја морам да га поштујем.

Врата шерифове канцеларије с треском су се отворила. У брадатој људини с упереном пушком за бизоне Еванс је препознао Тома Симена, комшију лажног фармера Џека Кина.

– Чујем да сте ухапсили Џека – загрмео је брадоња колутајући закрвављеним очима. – Пуштајте га јер ћу вас смождити.

– Томе, не лудуј! – процедио је шериф Еванс помирљиво. – Не знаш да је твој Џек Ких одбегли убица Џек Ларкин...

– Ларкин или Кин, свеједно! Ако је некога и убио, тај је то сигурно заслужио. Џек је спасао мог сина кад су га отели Индијанци. Ко га пипне, мораће прво са мном да разговара!

Еванс и Добинс само су се погледали.

– Пре три године – наставио је Симен – путовао сам са још две фамилије кроз Долину смрти...

Доживотни дужник

Сименова прича почела је неколико дана после Ларкиновог растанка од Гордона и Најта. Пошто је препливао Колорадо, Ларкин је ујахао у пусту Долину смрти у којој су могли да га изненаде само ратоборни Апачи. Али, и они су тада били бегунци испуњени очајањем због немоћи пред бледоликим освајачима. Ларкин је јахао ноћу, а дању мировао у хладу џиновских кактуса. Једног дана у даљини је зачуо пуцњаву и кренуо у том правцу. Знао је: у овој пустињи то значи нечију невољу.

Илустровао Брана Јовановић

Убрзо је угледао троја кола пионира око којих је, пуцајући, јурило неколико Апача на шареним коњима. Ларкин је проценио да ће винчестерком коју је понео из Добинсове собе изненадити слабије наоружане Индијанце. Ватра коју је осуо, удружена с хицима опкољених пионира, заиста је поколебала Апаче. Прекинули су паклену вртешку и појурили према Колораду.

Ларкин се сасвим приближио и видео да један Индијанац знатно заостаје. Мора да му је коњ рањен, мислио је. Али, онда спази како црвени ратник држи, на коњу испред себе, дете које се бесомучно отимало.

Није смео да пуца. Бојао се да не убије дете, али зато је јурнуо за Индијанцем. Можда би на крају и одустао да није јасно чуо дечије вриштање. Бесомучно је шибао коња који се убрзо, у трку, поравнао с индијанским мустангом. У тренутку је бацио винчестерку, тргао узду удесно. Коњи су се сударили боковима. Ларкин, Индијанац и дете попадали су у црвенкасту прашину. Индијанац се дочекао на ноге и са исуканим ножем устремио на Ларкина. Али, Џек је био бржи. Први метак из његовог колта прострелио је Индијанцу груди а други разнео лице шарано ратничким бојама. Неколико корака од њих, вриштећи, у прашини је и даље седело дете. Ларкин му је пришао, зграбио га и у галопу одјурио према колима пионира.

Пред Ларкина је истрчала једна жена сва у сузама. Ван себе од среће пригрлила је дете, трогодишњег дечака, милујући му главу, руке... Чекајући да се жена смири Ларкину је полако пришла људина зарасла у риђу браду и пружила му руку:

– Како се зовеш, странче? Ја сам Том Симен. Твој доживотни дужник.

Задихан и поносан Џек је заустио да одговори. Ћутао је још тренутак-два па тек онда погледао Симену у очи.

– Ја сам Џек Кин...

Дечаков отац наслутио је разлог странчевог оклевања:

– За мене си пријатељ, човек који је спасао мога сина – рекао је искрено. – Ако идеш у Калифорнију, крени с нама, па да тамо негде будемо прве комшије...

... Ето, то је Џек Кин, човек кога сте ви, ко зна зашто, ухапсили – завршио је Том Симен.

Добинс се значајно накашљао.

Доведи из затвора Ларкина обратио се Евансу.

Нису их дуго чекали. Добинс је опет значајно кашљуцао, па се загледао Ларкину у очи:

– Молим вас, Кине, да ми опростите... Заменио сам вас са извесним Џеком Ларкином. А Симен ми је баш сад испричао како је у Долини смрти сахранио поменутог Ларкина. Убили су га Индијанци...

Славни и тврдоглави шериф Џон Добинс одмахнуо је руком свима и лагано кренуо према излазу где га је чекало његово уморно кљусе...

Д. Брандон

ХИТ

ИНТЕРВЈУ: ДЕЈВ СТЈУАРТ

ГРЕШКЕ КАО ИНСПИРАЦИЈА

У ИМЕ ДУЕТА: „ЈУРИТМИКС" („EURYTHMICS") НАЈЧЕШЋЕ ГОВОРИ АНИ ЛЕНОКС. ДЕЈВ СТЈУАРТ (DAVE STEWART) ВИШЕ ВОЛИ ДА СЕДИ У ПОЗАДИНИ И ПРИТИСКА ДУГМИЋЕ. АЛИ, ОН И ТЕ КАКО ИМА ШТА ДА КАЖЕ!

Дејв Стјуарт са својим колегом и пријатељем Томом Робинсоном. У рукама држе две справе које Дејв сматра неопходним и довољним за почетак.

Дејв, волиш ли ти уопште да дајеш интервјуе?

● Могу да поднесем један дневно, то ми није тешко. Невоље настају када треба дати шест-седам интервјуа један за другим. Међутим, ја знам да је и то потребно, јер сви наши обожаваоци у Холандији који су купили нашу последњу плочу желе да на холандском прочитају шта ми тренутно радимо. А опет, ако ме новинари предуго малтретирају, једноставно излудим. Кад цео дан морам да проведем објашњавајући како настојим да се допаднем људима, вече дочекам са потпуно испраним мозгом. Најгоре је кад компанија за коју снимаш организује промоционалну турнеју по Европи. Сваког дана по осам интервјуа за новине и појављивање у једној телевизијској емисији. То ме онемогућава да реализујем све оне песме које ми падну на памет.

Групе су често, захваљујући медијима, оптерећене неким имиџом који се потпуно разликује од праве слике тих људи.

Какав је случај са дуетом „Јуритмикс"?

● Ани је, заправо, наша слика у јавности. Ми јесмо дует али се она, готово искључиво, налази у првом плану јер је фантастична певачица и одлично изгледа, а ја сам за себе изабрао место у позадини. Нека сам врста мешавине шкотског теријера и још нечега, мувам се, притиском дугмића и окрећем потенциометре. Јавност ме тако види и та слика није далеко од оне праве, што се посла у групи тиче.

Да ли и ти тако доживљаваш себе?

● У ствари, пријатељи ме знају као духовитог човека, кажу да их карактером подсећам на Вудија Алена, али ја то не испољавам директно. А у интервјуима не покушавам да се натурам и правим духовит, јер људи углавном желе да читају о Ани.

Али, ту своју духовиту страну личности не показујеш ни на плочама?

● Не мислим да моје плоче, само зато што сам ја духовит, треба да засмејавају људе. Мислим да би и најмања доза хумора разарајуће деловала на наше песме, јер су врло снажне, засноване на разочарењу и сличним стварима, које су више у Аниној природи али ни мени нису баш далеке.

Ваш начин рада је врло необичан?

● Када год нешто радиш, било да је то плоча, видео или нешто треће осећаш притисак дискографске куће и медија, тако да седиш у кући и мислиш „Морам да напишем стварно добру песму, бољу од оне претходне." Да ме то не би оптерећивало ја сам одавно почео да примењујем потпуно другачији метод који називам тоталним хаосом и из ког се обавезно роди понека добра идеја. Понекад Ани узме у руке бас, ја први инструмент који ухватим, а за клавијатуре ставимо човека који их је пре тога једва и видео. Онда му кажемо отприлике „Ово је нота Ц" и онда свирамо. Из ужасних грешака које тај добровољац прави некад извучемо дивне ствари и баш зато што нисмо људи стегнутих умова ми кажемо „Е, ово сад је много боље." Грешке су нам често главни извор инспирације.

Рад вам свакако олакшава чињеница да имате свој сопствени студио у ком можете да експериментишете колико год желите?

● Да, то је као кад домаћица кува у својој кухињи, бар ја то тако замишљам – то поређење ми се чини некако најприближнијим. Када домаћица оде у госте и покуша да тамо припреми нешто за јело, то није исто као када ради у својој кухињи.

Други музичари, који не праве овакву музику, могу да раде и тако што ће на пробама из дана у дан разрађивати своје идеје и памтити оно што су тог дана смислили. А пошто је то у мом случају немогуће, морам да радим овако док не истерам идеју до краја. Не желим да имам у стану хиљаде касета са снимљеним идејама које никада нећу извадити са полице.

Седамдесетих година групе су прво свирале уживо па тек ако би се ту исказале покушавале су да сниме плочу. Данас као да је другачије?

● Све је више група, чак и оних које тек почињу, које су комплетно промениле приступ тим стварима. Раније је главно питање било „Где ћемо да пробамо?", а сада „Како ћемо да скупимо паре за магнетофон и ко има највећу спаваћу собу да га у њу ставимо?". Ми смо у једном интервјуу рекли да смо песму „Слатки снови" снимили на осмоканалном магнетофону у гардероби. Од тада многи непрекидно зову нашу компанију и питају за савет, интересују се који магнетофон треба да купе и слично. Не сумњам да их има много који сада покушавају да и сами ураде ово што смо ми направили.

Да ти и Ани сада имате по деветнаест година и налазите се на самом почетку каријере, од чега бисте кренули?

● Да имам деветнаест година и да се налазим на почетку каријере, борио бих се и рукама и ногама да се докопам неког кредита, јер то омогућава да се одмах, и за мало новца, набаве неки делови опреме који никада неће постати бескорисни, чак и ако зарадите неку суму која ће вам омогућити да се много боље опремите. На пример, један радио-касетофон може послужити за слушање музике, али и за снимање трака. После тога треба да купите „Портастудио", четвороканални касетофон са уграђеним минимакс пултом и укључите га у радио-касетофон са уграђеним појачалом који већ имате. Ако имате своју гитару, остаје вам да набавите микрофон и два кабла и већ сте потпуно спремни.

УПОЗНАВАЊА

„АМАЈЛИЈА"

Група „Амајлија" из Новог Сада спада у ред оних који се тек боре за своје место на домаћим позорницима. Свој жестоки рок са примесама хеви-метала до сада су представили на више самосталних наступа у Војводини, Београду, Земуну.

Ипак, овој групи, која постоји око две године, највише је значило што су наступали као „предјело" на двадесет и осам концерата Бајаге и „Инструктора".

„Амајлија" се до сада три пута појавила у разним емисијама ТВ Нови Сад, њихови снимци врте се на Студију Б, Београду 202, Радио-Новом Саду, а у току су и преговори за објављивање првог албума.

Групу чине: Предраг Чока – бубњеви, Богољуб Бањац – гитара, Слободан Већколов – бас и аутор музике и текстова, Жељко Авдаловић – клавијатуре, Војислав Вилић – гитара и Драган Миловић – певач.

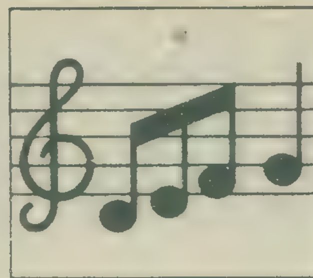
ПРОМЕНЕ

ПАНКРТИ У НОВОМ ИЗДАЊУ

Љубљански „Панкрти", једна од ретких југословенских панк група првог таласа која је још увек активна, недавно су објавили свој пети студијски (а укупно шести) албум! „Песме справи" („Песме помирења").

Концертно представљање новог албума је у току, али у новој постави. Пошто су остали без гитарисе, који због обавеза на послу више није могао да редовно ради са групом, „Панкрти" су освежили своје редовне гитаристе Марком Ковашом.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

„JOSEPHINE"

There's rain on my window.
But I'm thinking
of you tears
on my pillow
but I will come through.
Josephine.
I send you all my love.
And every single step I take.
I take for you.
Josephine.
Storm on mu radar.
But I can still fly.
You are the reason.
The blue in my sky.
Josephine.

A life without reason.
I was walking away.
In teh coldest of winters
then night becomes day.
Josephine.
I send you all my love.
And every single step
I take.
I take for you.
Josephine.

„ЏОУЗЕФИН"

Киша је на мом прозору.
Мислим на твоје сузе
на мом јастуку
али ћу се извући.
Џоузефин
Шаљем ти сву своју љубав.
И сваки корак који направим
је за тебе.
Џоузефин
Олуја је на мом радару,
али још могу да летим.
Због тебе.
Туга на мом небу.
Џоузефин.
Живот без тебе.
Отишао сам.
У најхладнијој од свих зима
и ноћ је постала дан.
Џоузефин.
Шаљем ти сву своју љубав.
И сваки корак
који направим је због тебе.
Џоузефин.

Текст: КРИС РЕА (Chris Rea); изводи: Крис Реа

„Мој највећи проблем у животу је то што сам бе лац"

Дарил Хол (Daryl Hall)

НЕПРИЛИКЕ

ПОЛ ПРОТИВ УЧИТЕЉА

Бивши Битлс Пол Макартни изгубио је ових дана и неколико обожавалаца. Он се, наиме, посвађао са неколицином учитеља свог сина Џејмса којима се није свидела његова изјава у лондонским новинама где је осудио штрајк просветних радника. Пол је сматрао да су у целом случају најгоре прошла деца – ни крива ни дужна немају наставу.

Ово се није свидело професорима, па су се јавно изгаламили на њега. Очевици кажу да им Пол, иако је био сам, није остао дужан.

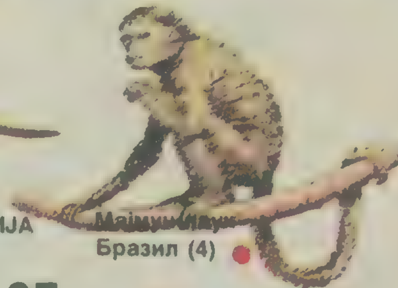
ПОСЛЕДЊА ШАНСА ЗА УГРОЖЕНЕ

БЕКСТВО У - ЗАТВОР!

Мала фока СРЕДОЗЕМЉЕ (1)

Бели афрички носорог СЕВЕРНО ОД ЕКВАТОРА (2)

Тасманијски вук АУСТРАЛИЈА (3)

Мајмун паук Бразил (4)

СВАКЕ ГОДИНЕ ЈЕДНА ВРСТА БРИШЕ СЕ СА ЗЕМАЉСКЕ КАРТЕ

На овој су мапи, у недостатку простора, само неке врсте које су нестале (обележене плавим) и оне које су тренутно најугроженије (црвено).

Кагу НОВА КАЛЕДОНИЈА (15)

Додо МАУРИЦИЈУС (5)

Мала дивља свиња ИНДИЈА (14)

Патуљасти слепи миш ТАЈЛАНД (6)

Сувоземна корњача МАДАГАСКАР (13)

Зебра куага ЈУЖНА АФРИКА (7)

Плава антилопа ЈУЖНА АФРИКА (11)

Џиновски лептир НОВА ГВИНЕЈА (10)

Каролински папагај САД (12)

Велики пингвин СЕВЕРНИ АТЛАНТИК (9)

Голуб Селец САД (8)

ДО 2000. ГОДИНЕ НЕСТАЋЕ ЈОШ 2000 ЖИВОТИЊСКИХ ВРСТА. ЈЕСУ ЛИ СПАС ЗООЛОШКИ ВРТОВИ?

У прошлом веку једна врста кинеског јелена постала је толико ретка да је цар наредио да се последњи примерци ових драгоцених животиња сместе у ограђени парк који су чували наоружани стражари. Под претњом најстроже казне био је забрањен прилазак зиду дугачком 72 километра који је окруживао Зоолошку башту на југу Пекинга. Али, може ли зид, ма како висок био, да задржи радозналог природњака, уз то још и језуитског свештеника: опат Арман Давид успео је да наговори кинеског цара да неколико ових јелена прода европским зоолошким вртовима.

Догодило се то пре више од стотину година, тачније 1869. У деценијама које су дошле, најпре велика поплава, па дуги ратови и – пекиншки јелени изумрли су сви до једнога. Негде око 1920. они кинески јелени који су преживели у Европи нашли су се сви на окупу код војводе од Бедфорда ради парења, а године 1957. четири ланета ове ретке врсте стигла су натраг у домовину, у пекиншки зоолошки врт. Тако су јелени опата Армана омогућили да опстане једна ретка врста. Сада се у Кини говори о могућности враћања ових лепих животиња натраг у природу.

Мали прст малог Холанђанина

Био је то први случај да је зоолошки врт одиграо спасилачку улогу. Данас, кад се по процени стручњака 2000 животињских врста налази пред уништењем, ови вртови измишљени да публици приказују егзотичне животиње, све се чешће помињу као „уточиште", „последња оаза", „спас" за најугроженије. Онда кад природна средина више не пружа животињама могућност да преживе, заробљеништво може да послужи као последњи излаз! Тако је окапи, необичан рођак жирафе, откривен 1899. у Конгу нестао, али је захваљујући

Амерички природњак Џералд Дарел, директор јединственог зоолошког врта у Џерсију у коме се размножавају најређе животиње на свету, с младунцем лемура.

групи угледних белгијских природњака сачувано 90 примерака у зоолошким вртовима широм света. Стручњаци се надају да ће за 10-20 година моћи слободно да кажу да је окапи спасен. За сада, животиња и даље има веће шансе да преживи у заробљеништву него на слободи.

Један од најнеобичнијих вртова, основан је пре двадесет пет година у Џерсију у САД: тамо се размножавају најређе животиње света: снежни леопард, гориле, фазан с белим ушима и разни гмизавци. Природњак Џералд Дарел, директор овог врта, наводи пример ружичастог голуба с Маурицијуса којих је преостало свега десетак на слободи, а у Џерсију су успели да одгоје колонију од 200 примерака. Први су већ враћени у отаџбину.

Амблем Дарелове фондације је додо с Маурицијуса, велика птица која није могла да лети, а нестала је за мање од сто година пошто је човек открио и почео да гони. На острво су стигли пси, мачке, мишеви, свиње, тако да је додо морао да потражи уточиште дубоко у шуми. Ту је и нестао.

– Ни данас се не понашамо много другачије према многим животињама – сматра Дарел. – Ипак, мислим да наши напори нису узалудни. Сећате се приче о малом Холанђанину који је спречио катастрофу држећи прст у пукотини на брани. Ми природњаци помало личимо на њега.

Љубав цвета у Осијеку

Размножавање у затвореним вртовима, наравно, не тече баш глатко. Између осталог, овде нема природног одабирања а слаби, кржљави примерци тешко могу да сачувају угрожену врсту. Да би се избегла опасност од парења блиских сродника, уведена је интернационална генеалошка књига за сваку врсту. Успеси нису изостали. Орикс из Арабије, елдски јелен, лемури, патуљасти јежеви с Мадагаскара већ се из генерације у генерацију размножавају у ропству. Однедавно се користи и пресађивање ембриона: једна крава је донела на свет малог гаура (врста бизона), коза младунче антилопе, кобила зебрицу.

Често се дешава да животиња неће да прихвати партнера кога јој човек одабере. Познат је случај две џиновске панде које су дуго живеле у истом кавезу упорно одбијајући да се „заљубе". Међутим, и за то постоји рецепт који изванредно добро примењују код нас у Осјечком зоолошком врту.

– Код нас се пари све што имамо од егзотичних и угрожених животиња, све осим две врсте птица – каже директор Рудолф Керн. – Први нојеви у Југославији излегли су се код нас. Имали смо мале зебре, кенгуре, мајмуне, мале шимпанзе, младунце антилопе, тигрове, леопарде, лавове, рисове, бизоне. На тај начин снабдевамо остале зоо вртове у земљи или се на страни трампимо што такође није мала ствар кад се зна да једна зебра стаје 80 милиона динара, кенгур 20, а ми их имамо 40 комада.

Како то успевају?

Директор Керн каже да је имао срећу да се умеша у овај посао док се још градио врт у Осијеку.

– Тако нису направљене гајбе за менажерију већ је свака животиња добила довољно простран „стан". То није све. Увек се трудимо да не буде само један пар већ бар 3–4 примерка исте врсте. Кад имате више животиња, ова се заљуби у онога, онај у ону, дође до конкуренције у љубави, па још ако је ту широк простор и добра храна, морају да се појаве и младунци... Вртови могу нешто постићи у очувању дивље природе, али много боље решење су, рецимо резервати. Човек очигледно све више схвата колико је важно да се очува дивља природа а у њој и крупне и ситне животиње. Јер судбина животиња је на неки начин и наша. Чинимо део истог ланца и ако се неке карике прекину, руши се читав систем. Животиње су наши „преци", не ниже бића како смо их досад сматрали, дакле „колеге" – како је говорио Волтер.

В. Милићевић-Смиљанић

ПРОЧИТАЈ, ПРОСКИТАЈ

ДРВО КОЈЕ ОБОЖАВА МРАВЕ

Мрави не само што имају своје домаће животиње – лисне ваши које чувају као прави пастири и чак их музу, не само што умеју да узгајају гљиве на својим „плантажама", него су у стању да натерају биљку да производи храну специјално за њих! Тако једна врста биберовца почиње да ствара беланчевинасте материје за мраве из врсте Fheidole bicornis и ове беланчевине ствара само у њиховом присуству и само за ову врсту мрава. До овог открића дошли су научници с Орегонског универзитета.

А какве користи има жбун биберовца од ове симбиозе? Па, не малу. Мрави га штите од инсеката који се хране његовим лишћем и од правих паразита – гљивица.

КОБАСИЦА С РАЈСФЕРШЛУСОМ

У свету се већ одавно виршле, паризери, мортаделе и разне друге меке кобасице „умотавају" у пластичне кошуљице од чије дебљине зависи колико ће се сухомеснати производ сачувати. Е, у томе је невоља. Потрошачима се не свиђају такви омоти које понекад морају чак и ножем да скидају. Екипа истраживача при катедри за технологију хране Хумболтовог универзитета у ДР Немачкој понудила је следећа решења. Сухомеснати деликатеси пакују се у провидне пластичне „футроле" које уопште не морају да се секу јер „са стране" целом дужином имају – патент затварач. После „употребе", односно кад се садржина футроле употреби, амбалажа се враћа у

продавницу исто као код нас боце за киселу воду или кока-колу.

Илустровао Зоран Јовановић

10 × 10 ИЛИ ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКЕ

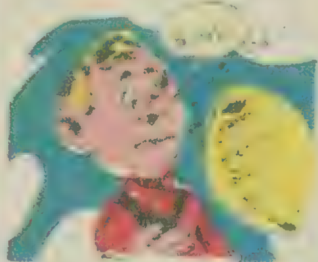
ЖЕНЕ СКЛОНЕ ПУЦАЊУ

По једно слово је погрешно у свакој од ових реченица.

1. После изгубљеног рата 1870. године за Француску је наступио период кијања и размишљања

2. Често се деси да непажњом прогута кошницу

3. По лицу савезног капитена јасно се види да га брије повређени Петровић

4. У сусрет нам је ишао бедуин препланулог лица с турбином на глави

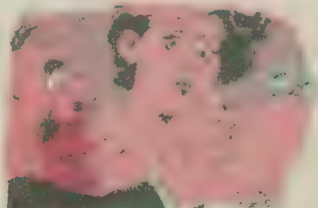

5. У међусобној расправи двојица архитеката су приказала неколико нових врста насиља

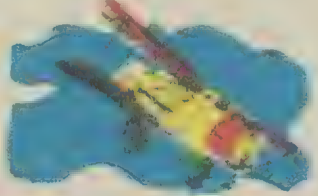
6. Студенти доносе одређено знање из средње школе и према тим овновима треба да се оријентише настава на факултету

7. Обичај је да се на првим странама доносе само лажне вести

8. Сваки шеф има секретарицу коју може да пипа ако му нешто није јасно

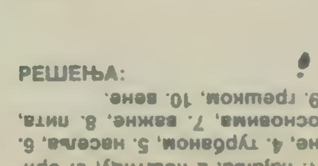

9. Италијански војници су грашком гађали сопствену авијацију и оборили три бомбардера

10. После педесете године живота жене су дебеле али осетљиве и склоне пуцању

Илустровао Димитрије Костић

РЕШЕЊА:

1. кијања, 2. коштицу, 3. брине, 4. турбаном, 5. насеља, 6. основима, 7. важне, 8. пита, 9. грешком, 10. вене.

ФРЕДЕРИК БРАУН

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

ПАЛАЧИНКА И МАРСОВЦИ

СТАЈАЛА ЈЕ БЛИЗУ ЊИХ И НИЈЕ ИЗГЛЕДАЛА НИМАЛО УПЛАШЕНА. САМО РАДОЗНАЛА, КАО И СВАКИ МАГАРАЦ.

Да ли бисте волели да знате како је Палачинка спасла свет од Марсоваца? Слушајте онда.

Били смо на ивици пустиње Мохаве, мало јужније од Долине смрти. Палачинка и ја.

– Палачинко! – обратио сам јој се прекорно – откад смо се обогатили, не вредиш ни пет пара. Сматраш себе сувише важном да би поштено зарађивала за живот. Зар није тако?

Палачинка није одговорила. Није обраћала пажњу на мене и с гађењем је гледала песак, прашину и кактусе. Није било потребно да одговори: из њеног држања јасно се видело да би више волела да је у Кучеру или бар у Бишопу.

– Некад помислим да ниси створена за ово, Палачинко. Знам, провела си већи део живота између пустиње и планина, као и ја, и можда се боље сналазиш од мене. Признајем да си наш последњи рудник пронашла ти. Ипак, и даље мислим да ти се пустиња и брда не допадају. Ово говорим због твог понашања откад смо зарадили нешто мало долара с оним послом... Не прави ми сад увређено лице! Знам шта комбинујеш још од дана кад смо ставили паре у банку. Дa човек не поверује. Само што стигнемо у Бишоп или Нидлз, шта радиш? Идеш у најближи бар, ето шта! Мораш свима да даш до знања да имамо новца за бацање!

Пиво на вересију

Палачинка је зевнула и ритнула се. Очигледно, није озбиљно узимала оно што јој говорим. Наставио сам:

– Није ти довољно да потрошиш паре у једном бару. Још ниси попила галон пива, већ прелазиш у други. Али, баш тебе брига. Толико се осећаш важном да те се не тиче шта о теби причају. Некад сам помишљао на дан кад ћемо имати довољно новца да се повучемо у миран живот, да се скрасимо у граду. Таман посла! Остали бисмо брзо без марјаша због твог обичаја да проводиш време по баровима и лочеш пиво.

Палачинка је одједном стала.

– Мислиш да је време за одмор? – упитао сам и погледао около. – Па добро, свеједно је ту или тамо. Воде ионако нема дванаест миља наоколо.

Скинуо сам самар с Палачинкиних леђа и почео да разапињем шатор. Нисам то никад чинио пре него што нађемо жицу, али данас сам се и ја осећао цркнут.

Палачинка је мировала минут или два, а затим пошла да испита какве пријатности пустиња има да понуди једном магарцу. Знао сам да се неће превише удаљити и да није потребно да је везујем. Тако сам гледао своја посла и пустио њу да гледа своја.

Већ данима се чудно понашала, и за то је постојао један разлог: желела је да се врати тамо где може свако вече да попије своју дозу пива и после поједе нешто жита најбољег квалитета. Откад је померила ону стену и открила сребрну жицу, давали су јој на вересију у свим баровима свих градова у овој области. Било је довољно да се појави и бармен је хитао да је послужи ведром пива. Палачинка лудује за пивом и добро га подноси.

Можда није требало то да допустим, али, као што сам рекао, Палачинка је пронашла рудник а не ја. Ако се некад и покајем, помислим: па она је само магарац, зар не?... Него, хајдемо по реду.

Дакле, застали смо и подигли шатор. Мало сам чаврљао с Палачинком, а затим почео да припремам вечеру. Она је вероватно мислила да је неђу видети кад је ушла у шатор. Тражила је нешто да украде. Палачинка је највећи лопов међу магарцима. Сећам се да ми је било досадило то што кришом прождере све палачинке (њих највише воли и по томе сам јој дао име), па сам тога јутра једну добро зачинио феферонима. Мислите ли да се намрштила? Не, држи се та. Правила се да јој је богзна како пријала.

Балон у пламену

Кажем вам, Палачинка је чудан тип. Него, да пређем на случај с Марсовцима.

Било је пред зору, 6. или 7. августа, не знам тачно, јер се у пустињи понекад губи осећај за време. Отворио сам очи кад је Палачинка стала љутито да њаче. Знао сам да се нешто десило, јер она никад тако не њаче без разлога. Промолио сам главу из шатора баш кад се балон спуштао у пламену. Личило ми је на балон, и због оног пламена који је избијао одоздо чекао сам да сваког тренутка експлодира.

Али, ништа се није догодило. Балон се зауставио двадесетак метара од нас и пламен се угасио.

– Гле! Долетео с неког сеоског вашара! – узвикнуо сам. Извукао сам се из шатора с намером да га мало боље погледам. Нисам очекивао да тамо икога нађем, јер балон није имао корпу.

На Палачинку сам био потпуно заборавио. Разумљиво је што је била мало узбуђена, али уместо да побегне, пошла је према шатору. Чим ме је осетила иза себе, бацила се задњим копитама уназад. Верујем да није било намерно...

Кад сам се освестио, био је увелико дан. Мора да сам лежао у несвести сат или два. Опипао сам главу и јаукнуо, и тек тада сам се сетио балона. Устао сам, тетурајући се, и – угледао га.

Не, то уопште није био балон. На једном вашару у Мисурију видео сам балон, а друге сам гледао на фотографијама. Поред тога, ко је још чуо да се у балону нешто налази?

Можда је требало да кажем нешто уместо неко. Јер, типови који су тамо улазили и излазили нису били нормалан свет. Ходали су час на задњим шапама, час на све четири. Усправљени, имали су око метар и двадесет. Били су натоварени разним чудним направама које су полагали на песак, на пола пута између мене и оног балона који то није био. Тројица су слагала делове које су им остали доносили.

Онда сам приметио Палачинку. Стајала је близу њих и није изгледала нимало уплашена: само радознала, као и сваки магарац.

Глас из звучника

Одважио сам се и ја и пришао ближе. Бацио сам поглед на оно што су правили, али ништа нисам схватао.

– Здраво! – рекао сам, али они нити одговорише нити ме погледаше. И тако сам се чувао на извесном растојању од балона. Мајко моја! Био је од глатког метала, а висок као кућа на два спрата.

Једно од оних чудних створења ми је пришло и отерало ме, машући нечим што је личило на електричну лампу. Зауставио сам се после пет-шест метара и наставио да посматрам.

Изгледало је да су завршили с монтирањем. Палачинка је била тамо, на неколико метара, па сам пошао да јој се придружим, кад је један од њих

стао поново да маше оном лампом и морао сам да се вратим.

Двојица су тамо стајала, уздигнута на задње шапе, померајући полуге и притискујући дугмад. На врху је било нешто слично звучнику на старим грамофонима. Наједном, из звучника се чуло:

– Сад би требало да је у реду, Манду.

Тог часа осетио сам се толико слаб да ме је могао одувати и најмањи ветрић. Ови типови су имали машину која говори! Сео сам на једну стену и буљио у звучник. А он је опет проговорио:

– Ако овај становник Земље има тип интелигенције какав очекујемо, моћи ћемо да комуницирамо.

Сви су се удаљили од звучника, осим једног. Он је погледао у Палачинку и рекао:

– Здраво!

– Здраво! – одговорио сам. – Палачинка је магаре, зато је боље да разговарате са мном.

– Молим вас – рекао је звучник – хоће ли се неко побринути да она животиња тамо престане да галами?

Није ми се чинило да Палачинка прави галаму, а према мени су махали лампама. Зато сам ућутао и стао да посматрам шта се дешава.

– Претпостављам – рекао је звучник – да си ти доминантни интелект на овој планети. Становници Марса те поздрављају.

Чудан неки звучник. Сећам се сваке проклете речи коју је изговорио и како ју је изговорио, иако нисам схватао за сваку реч шта значи.

Смири ту животињу!

Док сам смишљао одговор, нека ме бог убије ако ме Палачинка није намерно предухитрила. Отворила је усга, показала зубе и zaњакала.

– Хвала – рекао је звучник. – Одговорићу на твоје питање: ово је звучни телепатски комуникатор. Он преноси моје мисли и репродукује их у свести оног који слуша на његовом језику. Није селективан, то јест разна створења са различитим језицима могу да ме разумеју истовремено, али побринули смо се да подсетимо пријемник само на талас твоје интелигенције.

– Ви сте луди! – дрекнуо сам. – Зашто га не подесите да разумете шта ја кажем!

– Јагарде, смири ту животињу! – рекао је звучник.

Палачинка се окренула и прекорно ме погледала. То ми није сметало; сметало ми је што је опет једно од оних створења стало да маше лампом на мене. Било како било, звучник је поново проговорио:

– И ми на Марсу имали смо исти проблем, али, срећом, решили смо га заменивши домаће животиње роботима. Код вас је, очигледно, нешто друго у питању: у недостатку руку и пипака морали сте да припитомите инфериорне врсте које то имају.

Палачинка је зањакала и звучник је одговорио:

– Наравно, упознаћемо те с циљем наше посете. Желели бисмо да нам помогнеш да решимо нешто што нам је од виталног значаја. Марс је планета која умире. Вода, атмосфера и извори минерала практично су исцрпени. Да су наши бродови способни за међузвездане летове, сад бисмо у галаксији тражили неку ненасељену планету. На жалост, они могу да стигну једва до планете Сунчевог система. Само откриће неког погона потпуно новог типа омогућило би нам да стигнемо до звезда. Поред Марса, у Сунчевом систему нам одговара једино ваша планета. Меркур је сувише врућ, Венерина атмосфера је за нас отровна. Сила теже на Јупитеру би нас здробила, а ниједан од његових сателита, као ни ваш, нема атмосферу. Што се тиче спољних планета, оне су превише хладне. Ако ћемо да преживимо, морамо, дакле, да се пребацимо на Земљу. То ћемо свакако учинити. Уколико се не сложите, употребићемо силу. Располажемо оружјем које би за неколико дана могло да уништи живи свет на Земљи.

– Чекајте мало! – повикао сам. – Ако мислите да можете...

Од срца хвала

Док сам ишао ка звучнику, онај с лампом је притиснуо дугме. Ноге су ми одједном постале као од гуме и пао сам. Морао сам да се помогнем рукама да бих сео. Ни уста више нисам могао да отворим.

Палачинка је зањакала.

– Тачно – чуло се из звучника. – То би било најбоље. Не бисмо желели да окупирамо једну цивилизовану планету. Ако имате да нам понудите неко боље решење...

Опет њакање.

– Хвала – рекао је звучник. – Сигуран сам да ће вредети. Не схватам како се тога сами нисмо сетили. Хвала ти од срца; не знам како да ти кажем колико ценимо твоју помоћ. Одлазимо. Буди сигуран да се нећемо вратити.

Колена су почела да ми функционишу и устао сам, али још читав минут нисам могао да се померим. Мислио сам шта би било да су ми лампу уперили у груди.

Палачинка је њакнула још једном. Чудна створења су расклапала своју направу са звучником и враћала је, комад по комад, у балон. Најзад су се врата затворила. Поново је сукнуо пламен и балон је узлетео право увис и нестао.

Палачинка је пошла према шатору, клатећи се. Учинило ми се да избегава мој поглед.

– Сад мислиш да си много паметна, је ли? – рекао сам.

Ништа није одговорила. Ипак, био сам сигуран да знам шта мисли.

Ето, тако је Палачинка спасла Земљу од Марсоваца. Претпостављам да бисте хтели да знате шта им је рекла. Врага, то бих и ја желео, али неће да ми каже.

Хеј, Палачинко, долази овамо! За вечерас је било доста пива!

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ЧУВЕНИ МАПЕТИ

1

2

3

autor Ve Mak	DUHOVITA PRIMJEDBA, ŠALA	IZGLADITI, UGLADITI	DIO GLAVE	FRANCUSKI VAJAR OGIST	POSJEDOVATI	IMPERATOR	LJUDI KOJI BOLUJU OD ANEMIJE
VIDI SLIKU BR. 1							
VEOMA VELIK							
UREĐAJI ZA PROIZVODNJU SLADA							
ČLAN SPORTSKE EKIPE MLADIH						„MILI" / ZABONETNO	
RAZDANITI SE							
KINESKI PJESNIK JAN			SKRAĆENICA AUSTRIJSKE AGENCIJE	SREDSTVO ZA LEMLJENJE, LJEPILO	PJESNIK KAROLJ / TENISER ZOLTAN		
EVROPSKA DRŽAVA							
OBUĆAR / „DINAR"							
		ORGANSKO JEDINJENJE / PJEVAČ MIRIĆ					
AFIRMACIJA	„METAR" / VIDI SLIKU BR 2		VRSTA VAZDUHOPLOVA (MN.)	NOVI SAD / MJESTO KOD PEĆINACA			KORPA, KOŠARA
VIDI SLIKU BR. 3					„TENISKI KLUB" / SLOVO LATINICE		
MJESTO KOD RESENA U MAKEDONIJI							
NAIZUST							
MJESTO KOD BUJA					ZNAK ZA NATRIJUM / MUŠKO IME		
ZNAK ZA KISEONIK		POSUDA ZA UMIVANJE / DVA KOMADA					
AUTOOZNAKA BIJELOG POLJA	3,14...			NULA / IVO JAN		„ISTOK" / „AVENIJA"	
ČOVJEK IZ BANIJE							
PRIJAVLJIVANJE							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: жетелац, аматери, бити, ев, Атичани, Цо, Асал, кварт, рам, ред, Атакама, Киригин, да, анал, т, шнит, т, шнит, бура, р, опосуми, складан, ОФ, Али, р, врат, исправе, суфицит.

КРЕМЕНКО
By W. HANNA & J. BARBERA

КАКВЕ ВЕЗЕ ИМА ЊЕГОВА ЉУБОМОРА С МЛЕКОМ?
ИМА, И ТЕ КАКО ИМА!

КАД ГОД ОСЕТИ МИРИС МЛЕКА, ТВРДИ ДА СЕ САСТАЈЕМ С МЛЕКАЏИЈОМ!

ПЕТЉАРИЋИ
By Mr. and Mrs. George Smith

ПОМОЗИТЕ МИ, ДОКТОРЕ! МОЈ ЂОКИЦА ЈЕ ПАО НА ГЛАВУ!

ДОВЕДИТЕ ГА БРЗО ДА ГА ПРЕГЛЕДАМ!

АЛИ, ДОКТОРЕ, ОН ЈЕ ОДЛИЧНО...

...САМО САМ **ЈА** ИЗГУБИЛА ОСЕЋАЈ РАВНОТЕЖЕ!

У ПОХОДЕ РУДНИКУ

НА ДВОРУ 77 МЕСАРНИЦА

И ПО ИСТОРИЈИ И ПО ПРЕДАЊУ ДЕСПОТ ЂУРАЂ БРАНКОВИЋ ЖИВЕО ЈЕ НА РУДНИКУ. ПРЕДАЊА ЗА СВАКУ РУШЕВИНУ ВЕЗУЈУ ПРИЧУ О ДВОРУ ОВОГ ВЛАДАРА.

Од тренутка кад је у капели цркве Св. Ваведења код Славковице открио три заиста монументална саркофага, о чему смо писали у броју 1755 од 18. августа, крагујевачки археолог Димитрије Мадас покушава да нађе одговор на питање где се на Руднику налазио двор деспота Ђурђа Бранковића. Пре свега због тога што би проналажењем тог двора коначно потврдио претпоставку да је троје Бранковића сахрањено баш у Св. Ваведењу. До данас сачувани штури подаци о месту смрти деспота Ђурђа наводе два двора, у Смедереву и на Руднику. Али, иако се не слажу у томе где је последњи српски владар умро, сагласни су да је то било 24. децембра 1456. и да је сахрањен у Кривој Реци. Питање је којој, јер на самом Руднику има неколико места с оваквим именом. По једном дубровачком летопису деспот је сахрањен у „Кривој Реци, испод рударског места Рудник, на горњем току реке која се још и данас зове Деспотовица".

Црква Св. Ваведења налази се у крају који се некада називао Кривом Реком и поред ње пролази поток који би, условно речено, могао да се назове реком. Да ли је то Деспотовица? Данас га мештани називају Безименим. Што се тиче рударског места Рудник, поменутог у летопису, могуће је да је то данашња истоимена варошица. Потпуно је извесно да се у средњем веку ту налазио град, неутврђен додуше. У њему су живели Саси и Дубровчани о чему сведоче не само дубровачки записи већ и надгробни споменици, остаци католичких цркава. Међутим...

Црква у дворишту

У подножју Рудника, кроз село Мајдан, тече река коју и данас називају Деспотовицом. Чине је два потока, Јазински, који су некада давно звали Крива Река, и Мајдански. Можда је то та Крива Река која се помиње у дубровачким летописима и у предању које смо чули у Мајдану. Ова легенда, такође, каже да је деспот сахрањен у цркви Криве Реке, на горњем току Деспотовице. На малом платоу изнад данашњег Јазинског потока а у непосредној близини срдњовековног гробља и великог шљакишта, налазе се остаци цркве саграђене од ломљивог камена и кречног малтера. Дакле, црква заиста постоји али у њој нема ни најмањег трага који би указао да је ту сањрањен деспот Ђурађ. Бар су досадашња ископавања тако показала. Осим тога, судећи по сасвим малој апсиди (задњи, полукружни део олтара), црква је највероватније била римокатоличка а познато је да је Ђурађ био загрижени бранилац православља. С обзиром на то, она нема директне везе с деспотовом личношћу али нимало није без значаја: наиме, несумњив је доказ да су и у средњем веку боравили људи римокатоличке вероисповести. Како поменуто шљакиште није једино, дуж Мајданске реке их има бар шест, јасно је да се и овде копала и топила руда. Других материјалних доказа нема. Заправо, постоје остаци још једне, нешто мање, католичке цркве која се налази у дворишту породице Јанковић а у непосредној близини места где се спајају Мајданска река и Јазински поток. Да је у атару Мајдана постојало велико насеље говори и предање. По њему, реч је о вароши која је била толико велика да је имала чак 77 месарница у којима се сваког дана клало по 80 волова да би се исхранило становништво. Наравно, и ово предање треба прихватити са резервом јер је врло вероватно да је у њима народ пуштао машти на вољу. Али, не треба га потпуно ни одбацити. Зашто.

Лако је било коњаницима

Осим шљакишта, неколико гробља, две католичке и три православне цркве (толико је за сада откривено) изнад Мајдана, на врху некадашње вулканске купе налазе се рушевине које мештани овог и суседних села називају Градином али и Јерининим градом. Прилаз води кроз шуму. Док застајемо да повратимо дах не можемо да се отмемо утиску да стрмим ивицама купастог узвишења вијуга стаза којом су, највероватније, јахали средњовековни коњаници.

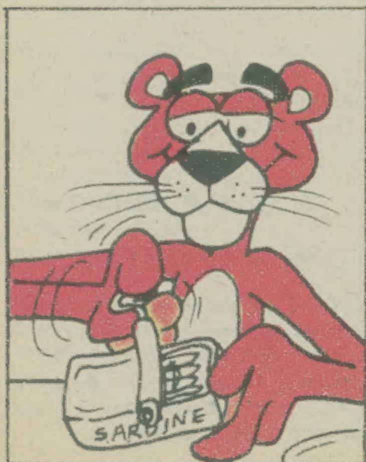
Када смо се, пуни ишчекивања, најзад успели на Јеринин град, били смо разочарани. Уместо слике двора коју смо стварали на основу прочитаних књига и народних казивања, угледали смо стене обрасле травом и маховином. О томе да се ту некада уздизало неко здање сведочи, само временом и људском руком обурвани, полукружни зид – остатак бедема који је без сумње био импозантан будући да му је ширина била око 3 метра. Утврђење је, по захтевима терена на којем је подигнуто, било неправилно издужене елиптичне основе, дужине 43 и највеће ширине 23 метра. По мишљењу Димитрија Мадаса мало је вероватно да је ово утврђење служило у одбрамбене сврхе. Пре би се рекло да је било двор неког властелина. Можда Ђурђа Бранковића? Досадашња ископавања то нису потврдила али ни негирала. Пронађени делови керамичких посуда, по својим стилским и технолошким одликама, указују на крај 13. и прву половину 14. века. А Ђурађ и Јерина су, знамо, живели у првој половини 15. Дакле, нешто касније. То што није пронађено ништа из тог периода не мора да буде противдоказ. Пре него што су на Градину стигли археолози, прошло је много векова. Оно што је остало иза Турака разрушили су време и ловци на деспотово благо. Свако утврђење на Руднику могло је бити његово. Да ли јесте или није, било је важно само уколико је значило новац. За науку се није марило. Зато и није чудо што су досадашња ископавања показала релативно јалове резултате.

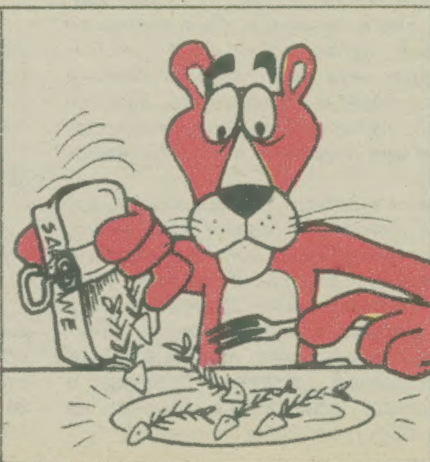
Олга Вукадиновић

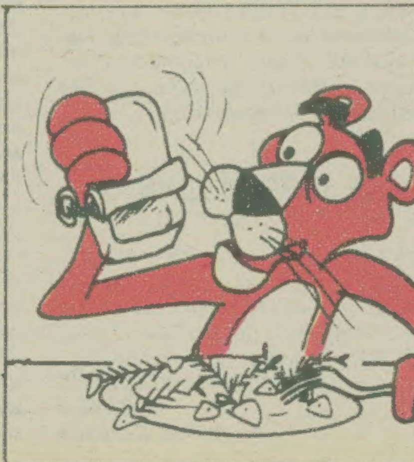
Илустровао: Брана Јовановић

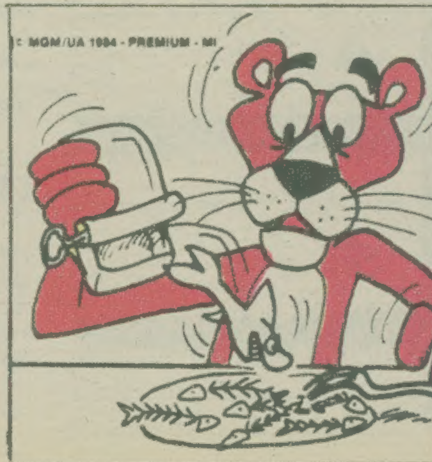

ПАНТЕР ПАНТА

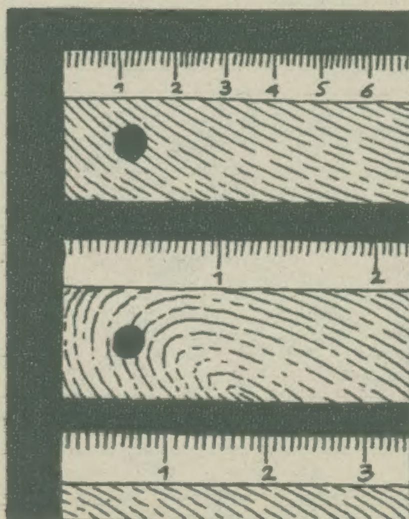
РАЗЛИЧИТИ АРШИНИ

Желео бих да знам да ли милиција, официри и цариници имају скраћени радни стаж и да ли могу да путују у иностранство?

ПРЕДРАГ ТРИФУНОВИЋ
Тимочка 9
26000 Панчево

Одговор на твоје питање је само на изглед једноставан па ћемо зато поћи редом: бенефицирани радни стаж у органима унутрашњих послова осим милиције имају и инспектори који раде на сузбијању криминалитета, овлашћени радници у неким службама и ватрогасци. Слично је и са официрима, неки имају а неки немају скраћени радни стаж. Међу онима којима се за 12 месеци рачуна 15, 16 или 18 месеци су неки трупни официри, авијатичари под условом да су летачи, морнарички официри (ако су на бродовима или подморницама) и граничари. Сви они, заједно са радницима унутрашњих послова, могу да путују у иностранство али са дозволом надлежног старешине.

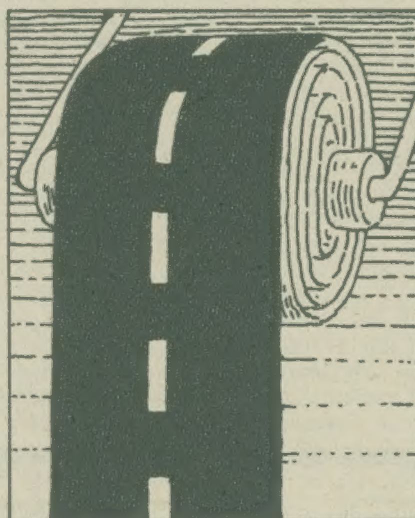
Цариници (без обзира да ли је реч о радницима на граничним прелазима или онима који раде у унутрашњости земље) могу да путују у иностранство али о томе морају да обавесте непосредног руководиоца. Што се тиче радног стажа, он им није повлашћен. Упркос чињеници да цариници на граничним прелазима раде под истим условима као и милиционери. Вероватно да је и то један од разлога за дискусије које се управо воде а које ће се можда, надају се цариници, завршити повољно по њих: признавањем права на бенефицирани стаж.

УЛИЦА КАО АУТОПУТ

Занима ме која је улица најдужа на свету, а која у Југославији.

ВЛАДИМИР СТРМЕЦ
41430 Самобор

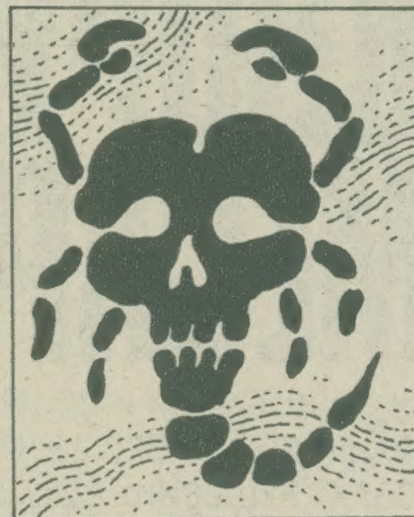
У Лос Анђелесу се налази најдужа улица на свету. То је Фигероа стрит која води од Колорадо булевара до Пацифичког аутопута и дугачка је 48 километара. Наша најдужа улица је Булевар револуције у Београду чија дужина износи девет километара.

СМРТ СЕ ЗОВЕ ПАНДИНУС

Моје друштво често разговара о шкорпијама. Једни тврде да је њихов отров за човека смртно опасан, а други да то није тачно. Занима ме ко је у праву.

МИЛЕНКО МАЛЕТИЋ
М. Тита 5
15350 Богатић

Од око пет хиљада врста скорпија, код нас живи десетак, разних величина, боја и отровности. Јер, све, ама баш све праве скорпије су отровне. Истина, убод неких од њих изазива слабије реакције људског организма од убода пчеле, али се зато неке, по жестини отрова, могу да упореде с најопаснијим змијама. Ове друге, које у већини случајева својим брзопотезним убодом жртву сигурно усмрћују, код нас, срећом, не живе. Међутим, то никако не значи да су скорпије нашег поднебља за потцењивање. Најбољи пример за ову тврдњу је Euscorpius italicus, једна од наших најотровнијих скорпија која се под камењем, испод подова старих кућа или под

кором дрвета може да нађе од Истре до Скадарског језера, укључујући и острва.

Ова врста скорпије, дужине 6 – 7 центиметара, у бројним и изолованим колонијама насељава и околину Загреба и Љубљане. Отров који се врло брзо, преко савитљивог и изузетно покретног репа с иглом на врху, излива у тело жртве је неуротоксин. Из његовог назива може да се закључи да највише делује на нервни систем човека, животиње или инсекта.

Погрешно се мисли да су скорпије тако зле да одмах нападају и боду све живо на што наиђу. Напротив, то су веома опрезне и плашљиве животиње, које се дању скривају, а ноћу иду у лов. Међутим, ако је скорпија угрожена, ако се изненади у свом тајном скровишту – тада је неумољива и онај ко је несмотрен осетиће сву снагу њеног отрова.

А што се отрова тиче, Mesobuthus gibbosus је, бар код нас, најотровнија скорпија. Ова жућкаста наказа, дугачка чак до 12 центиметара, која живи под стенама у Црној Гори и Македонији, кад закасни лекарска интервенција, усмрти чак и човека или већу животињу.

Иако су због свог изгледа и отрова омрзнуте свуда где живе, скорпије су врло нежне и необичне мајке, и да чудо буде веће – веома корисне, чак и за човека. Јер, оне вредно и у огромним количинама тамане муве, комарце и њихове ларве, штетне гусенице и мноштво других напасника из многобројног света животиња.

Скорпије из рода Pandinus су међу највећим и – најотровнијим. Од врха репа до краја штипаљки које служе као суперосетљиве антене њихова дужина износи око 20 центиметара. Убод овог скорпијског џина је смртоносан, тако да становници жарких предела Африке, где живи Pandinus, често страдају од његовог убода.

Због свог изузетно отпорног организма скорпије су једина жива бића која су у пробама атомског оружја преживела и топлотни и радиоактивни удар.

Међутим, шта да се уради ако скорпија врх свог репа забоде и у наше тело?

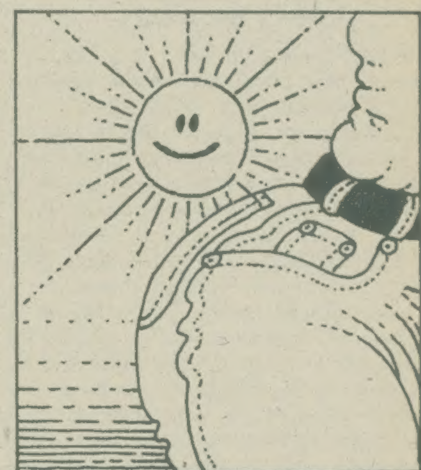
Неопходно је што хитније обратити се лекару, јер постоји нарочит серум против убода скорпије. Опасан је и узалудан сваки покушај исисавања отрова, јер тако може да дође до још већих компликација.

НА КУКОВО ЛЕТО

Често сам у разговору старијих чула изреку – Ad kalendas Greacas. О њој знам да је латинска и да у преводу значи: На грчке календе. Међутим, ја мислим да она има неко друго значење. Молим те, објасни ми које.

ИНГРИД
51000 Ријека

Ad Kalendas или Calendas Greacas. О грчким календама. Никад! Грци нису знали за календе. Оне су код Римљана означавале увек

први дан у месецу. Ми бисмо то рекли: Кад на врби роди грожђе. На куково лето. Кад два петка буду заједно...

МАЛЕ АЛ' СЕ БРОЈЕ

Занима ме површина, број становника, као и име и број становника главног града – следећих државица: Андора, Ватикан, Лихтенштајн, Луксембург, Малта, Монако, Сан Марино и Гибралтар.

ВЛАДИМИР ПЛЕСКОЊИЋ
Партизанска 61
11090 Раковица – Видиковац

АНДОРА – у источним Пиринејима, између Шпаније и Француске; површина 453 км²; преко 25000 становника; главно место Андора ла Вела, на надморској висини од 1030 м, око 6000 становника.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Ружица Рачић, Цреска 19, 51440 Пореч – има 14 година, воли музику и спорт.

Недељко Мишковић, Трг Пере Косорића 4/16, 71000 Сарајево – има 10 година, сакупља маркед и радо би мењао дупликате.

Љубица Вулас, Пут Гашпиних 84, 58210 Солин – има 15 година, воли дописивање, путовања, музику и све што воле млади.

Мирослав Буковчић, Шарпланинска 12, 11050 Београд – има 16 година, бави се психологијом и астрономијом.

Гордана Баничевић, Банатска 34/43, 24000 Суботица – има 13 година, навија за „Динамо", воли Дјуран Дјуран.

Драгана Цветковић, Хрватска 11/4, Котеж–Крњача, 11210 Београд – има 14 година, воли музику, сакупља постере и касете, тренира рукомет, навија за Црвену звезду.

Славко Петлеванј, Сергеј Јесењина 5/28, 310072 Харков – има 27 година, воли музику, језик дописивања српскохрватски и руски.

Мери Бенова, Ул. 151 бр. 37, 91000 Скопје – има 12 година, воли музику, сакупља постере, језик дописивања македонски, енглески и српскохрватски.

ВАТИКАН – раније скуп папских зграда и цркава у Риму, сада самостална папска држава у центру Рима; површина 0,44 км²; становника око 1000.

ЛИХТЕНШТАЈН – између Швајцарске и Аустрије; 157 км²; ст. 23000; гл. град Вадуц, 4000 становника.

ЛУКСЕМБУРГ – Велико Војводство Луксембург, између Немачке, Француске и Белгије; 2586 км²; преко 350.000 становника, главни град је Луксембург, са 80000 становника.

МАЛТА – Република Малта, острвска држава у Средоземном мору јужно од Сицилије; са острвима Гоцом и Комином 316 км²; више од 330000 становника; главно место Ла Валета, преко 14000 становника.

МОНАКО – мала кнежевина и град на обали Средоземног мора, на француској ривијери; 1,5 км²; око 24500 становника, од тога 4500 грађани Монака, остало странци (претежно Французи, Италијани); састоји се из три насеља: Монака, Монте Карла и Ла Кондамина.

ПСЕЋЕ СРЦЕ

Имам пса за којег је ветеринар рекао да му је срце болесно. Одувек сам мислила да може да оболи само срце човека, тако да ме овај налаз изненадио. Ветеринар је остао при својој тврдњи, а ја, док мој љубимац болује, пишем ово писмо са жељом да ми помогнете.

ЗОРАНА СИМОВИЋ
Бранка Радичевића 18
11080 Земун

Ветеринар је у праву. Погрешно се мисли да болести срца муче само човека, јер срце, најважнији орган, имају и друга бића. Стрес, срчани удар и друге невоље са овим мишићем „који живот значи", погађају не само човека, већ и друге кичмењаке: птице, разне врсте сисара, чак и рибе.

Пас, у већини случајева, није више оно што је од памтивека био: неустрашив чувар људског и свог дома, паметна животиња која може да брине сама о себи. Живећи уз човека, свог заштитника, он је постао неотпоран, размажен и болећив. Његово крзно, шапе, расположење и срце нису више као некада. И док се раније пас није плашио ни медведа, ни вука,

ни зиме, ни олује, данас његов потомак болно завија у лифту или на тераси солитера. Далеко од мајке природе, заробљен људском љубављу и пажњом, он под неонским светиљкама још сања свој „зов дивљине" као Бек Џека Лондона. Цену тог узалудног сна плаћа и њихово недужно срце. Ветеринари покушавају да му помогну лековима врло сличним оним за човека. Јер, срце је срце, па макар било и псеће.

ЈАГУАР СКАЧЕ НА ХИЉАДЕ ДОЛАРА

Откад сè производи аутомобил „јагуар" и колика је његова садашња цена?

МИТРЕ ДИМЕВСКИ
Стива Наумова 23
97000 Битола

Чувена британска фирма „Јагуар" прославила је недавно пола века постојања. Цена првих „јагуара" била је око 550 долара. Данас

је, међутим, цена једног просечног модела „само" 21230 долара, односно око 6 370 000 нових динара. Пре пет година ова чувена компанија била је у кризи и продавала је само 2500 аутомобила годишње, док су из њених производних хала прошле године широм света отишла 18044 примерака лимузина са фигуром јагуара на хауби. Највише ових луксузних брзих и изузетно квалитетних возила продаје се у САД.

ЈОШ НЕ СВИЋЕ РУЈНА ЗОРА...

Молим те да објавиш текст црногорске народне песме „Још не свиће рујна зора".

АЛЕКСАНДРА СТЕВАНОВИЋ
11500 Обреновац

Још не свиће рујна зора,
Још не трепти лист са гора,
не чује се пој славуја
зору да најави.

Не чује се глас зефира
нити пјесма од пастира,
тишина је, свуда влада
све живо почива.

Нека цвјета росно цвјеће,
нек' се кити њим прољеће,
ја га више нећу брати,
јер није за мене.

Ја га више нећу брати
јер га немам коме дати,
којој сам га даривао
земља је покрива.

Свака травка у повоју
бар осјећа радост коју,
а од мене радост бјежи
далеко, далеко.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Књејић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стеменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 100 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 2.208,00 динара, полугодишња 4.416,00 динара, годишња 8.832,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

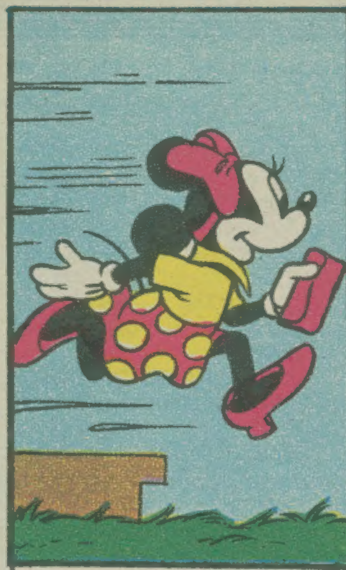
САД	$ 32.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 91.–
ШВЕДСКА	Шкр. 270.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 278.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 75.–

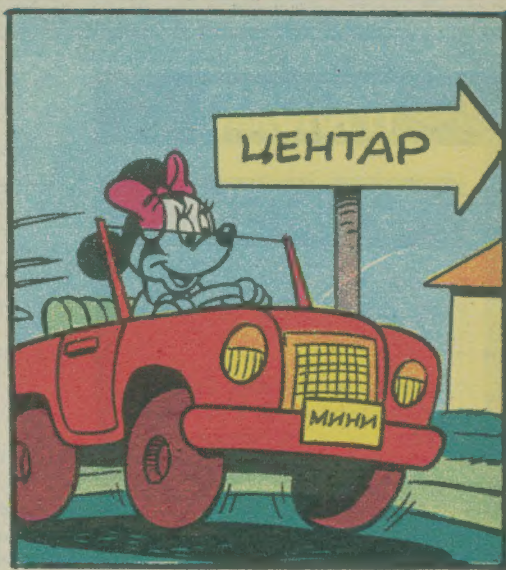
Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Насловна страна
Зоран Петканић Петко

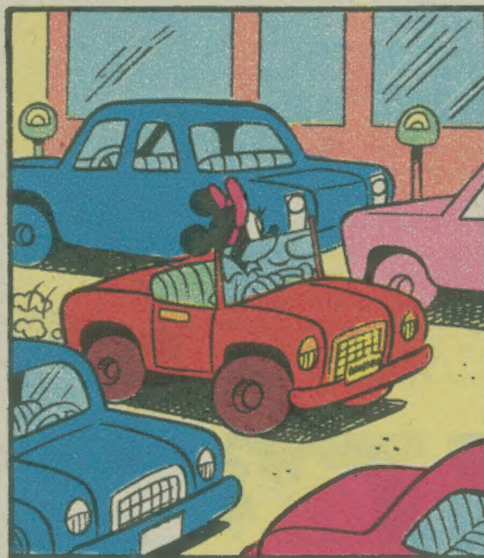

WALT DISNEY
МИКИ

ЈУПИИИ!
ДАНАС НАЈВЕЋА РАС- ПРОДАЈА ОД ОСНИВАЊА

ЦЕНТАР
МИНИ

НАЈВЕЋА РАСПРОДАЈА
МИНИ

НИГДЕ СЛОБОДНОГ МЕСТА НИ ЗА ЛЕК!

НИ ИГЛУ ДА БАЦИШ!
ПАРКИНГ
ПОПУЊЕНО
МИНИ

ОВО ЈЕ ВЕК ЧЕТВРТИ КОЈИ ЈЕ ПОПУЊЕН! ЗАКАСНИЋУ НА РАС- ПРОДАЈУ!
ПОПУЊЕНО
МИНИ

ПОЛОВНИ АУТОМОБИЛИ
КУПУЈЕМО•ПРОДАЈЕМО
МИНИ

ЈУ-ХУ! ДА Л' БИСТЕ КУПИЛИ МОЈА КОЛА НА ЈЕДНО ТРИ -ЧЕТИРИ САТА?
МИНИ
4-14